

2 0 1 4
2 0 1 5
2 0 1 6
2 0 1 7

MEERJARENBEGRADING 2014-2017

INHOUDSOPGAVE

1	VISIE EN PRIORITEITEN	5
----------	------------------------------	----------

DEEL 1: PROGRAMMA'S

2	PROGRAMMABEGROTING	11
3	PROGRAMMA VEILIGHEID	15
3.1	Wat willen we bereiken?	15
3.2	Wanneer zijn we tevreden?	16
3.3	Wat gaan we daarvoor doen?	16
3.4	Wat gaat het kosten?	23
4	PROGRAMMA VOLDOENDE WATER	27
4.1	Wat willen we bereiken?	27
4.2	Wanneer zijn we tevreden?	29
4.3	Wat gaan we daarvoor doen?	30
4.4	Wat gaat het kosten?	40
5	PROGRAMMA SCHOON WATER	45
5.1	Wat willen we bereiken?	45
5.2	Wanneer zijn we tevreden?	47
5.3	Wat gaan we daarvoor doen?	48
5.4	Wat gaat het kosten?	56
6	DEKKINGSMIDDELEN PER TAAK EN POST ONVOORZIEN	59

DEEL 2: PARAGRAFEN

7	VERPLICHTE PARAGRAFEN	65
7.1	Bedrijfsvoering	65
7.2	Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	79
7.3	Uitgangspunten en normen	79
7.4	Incidentele baten en lasten	80
7.5	Kostentoerekening	81
7.6	Onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves	83
7.7	Waterschapsbelastingen	84
7.8	Weerstandsvermogen	91
7.9	Financiering	95
7.10	Verbonden partijen	97
7.11	EMU saldo	100

DEEL 3: EXPLOITATIEBEGROTINGEN

8	EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTENSOORT	107
9	EXPLOITATIEBEGROTING NAAR BBP BELEIDSVELD	108
10	EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTENDRAGER	109

DEEL 4: BIJLAGEN

11	BIJLAGEN	113
	Afkeringen en begrippen	113

1 VISIE EN PRIORITEITEN

EEN NIEUWE DIJKGRAAF, HET LAATSTE VOLLEDIGE JAAR VAN HET BESTUUR: 2014 WORDT EEN BIJZONDER JAAR. SINDS 1 OKTOBER HEEFT WATERSCHAP ZUIDERZEELAND EEN NIEUWE DIJKGRAAF, HENK TIESINGA IS OPGEVOLGD DOOR HETTY KLAVERS. ZIJ WORDT DE KOMENDE JAREN HET BOEGBEELD VAN ZUIDERZEELAND. ZUIDERZEELAND DAT ZICH IN EEN DYNAMISCHE FASE BEVINDT.

Per 1 september 2013 is de werkorganisatie gereorganiseerd. Het sectorenmodel is vervangen door een directiemodel en het aantal afdelingen is teruggebracht naar acht. In het komende jaar moet deze nieuwe organisatiestructuur zich gaan 'nestelen', en natuurlijk werken.

In maart 2015 worden voor de eerste keer waterschapsverkiezingen gehouden, gelijk met die van de verkiezingen voor Provinciale Staten. De hoop is dat het opkomstpercentage hierdoor flink zal stijgen. Waterschap Zuiderzeeland zal flink moeten investeren in het onder de aandacht brengen van deze verkiezingen. Maar de lijsten en partijen die deelnemen, zullen zelf ook moeten investeren om de kiezers te overtuigen van het belang van een democratisch waterschapsbestuur. Het 'oude' bestuur sluit dan een periode van zeven jaar af. Een extra lange periode (normaal is vier jaar), omdat lange tijd onduidelijkheid bestond over directe of indirecte verkiezingen.

Het komende begrotingsjaar worden ook verkiezingen gehouden voor de gemeenteraden in ons gebied. In de gemeenten komen daardoor ook nieuwe colleges van Burgemeester en Wethouders. Colleges waar Waterschap Zuiderzeeland nauw mee moet samenwerken om de waterbelangen in een vroegtijdig stadium in te kunnen brengen en om besparingen te realiseren in de afvalwaterketen. De afgelopen jaren is dat ook prima gegaan, dus dat geeft vertrouwen voor de toekomst.

Waterkracht, het samenwerkingsproject van de oostelijke waterschappen en Zuiderzeeland wordt, bij positieve besluitvorming in het najaar van 2013, in 2014 verder uitgerold. Er zal dan duidelijk worden welke voordelen het gaat opleveren en wat het exact betekent voor Zuiderzeeland. Er wordt gekeken naar samenwerking op het gebied van ict, zuivering, inkoop en personeel en organisatie.

Dit soort ontwikkelingen houdt ons nog steeds in de greep. Maar gelukkig gaat het werk in ons gebied gewoon door. Zo zijn de Algemene Vergadering en de werkorganisatie bezig met het boeiende project: maatschappelijke positie van ons waterschap. Waar willen we staan? Wat willen we uitstralen? Waar willen we ons mee bezighouden? Dit zijn zo maar wat vragen die daarbij spelen. In 2014 moet dit project leiden tot een duidelijke positiebepaling.

Het dagelijkse werk in onze fraaie polders gaat natuurlijk ook gewoon door. Het project duurzame oevers is inmiddels op flink op stoom. Werd de afgelopen jaren tussen 20 en 30 kilometer duurzame oever aangelegd, tussen 2012 en 2015 wordt 103 kilometer extra oevers aangelegd. Een omvangrijk project dus. Een ander omvangrijk project in het landelijk gebied, is het project herprofilering kavelsloten. De bedoeling van dit project is dat de sloten weer op hun oorspronkelijke profiel worden gebracht. In de loop

der jaren is door allerlei oorzaken de waterberging in een deel van deze sloten sterk afgenomen. Via demonstratieprojecten worden de agrariërs enthousiast gemaakt om mee te doen aan het project en hun sloot weer op het juiste profiel te brengen.

In juni 2013 hebben wethouder Hans Engelvaart van de gemeente Dronten en heemraad Lida Schelwald de bouwwerkzaamheden gestart van afvalwaterzuivering Dronten. AWZI Dronten is in 1995 voor het laatst aangepast. De procesonderdelen in het zuiveringproces zijn bijna 18 jaar oud en zijn nodig aan vervanging of renovatie toe. Daarnaast groeit Dronten gestaag, en het afvalwater neemt hierdoor ook toe. AWZI Dronten moet mee groeien, om deze stijging ook in de toekomst te kunnen verwerken. Het waterschap gaat onder andere een nieuw ontvang- en verdeelwerk bouwen, beide voorbezinktanks renoveren, de complete beluchting van beide actiefslibtanks vervangen door een energiezuinige beluchting, de complete effluentleiding vervangen en vergroten, een nieuwe zandvanger bouwen en de besturing aanpassen. Medio 2014 zijn de bouwwerkzaamheden van dit omvangrijke project afgerond.

De recessie zorgt ervoor dat de woningbouw in de polder praktisch stil is komen liggen. Dat heeft ook gevolgen voor projecten van ons waterschap. Projecten als anders omgaan met regenwater in woonwijken en gescheiden inzamelen van urine lopen hierdoor ook vertraging op.

Naast de enkele voorbeelden in deze inleiding, houdt Zuiderzeeland zich natuurlijk met tientallen andere projecten bezig, daarbij kan gedacht worden aan medegebruik waterkeringen, medegebruik watersysteem, maatschappelijk verantwoord ondernemen. We zijn betrokken bij de plannen rond de Floriade en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer en zitten bij andere overheden en belangengroepen aan tafel om te praten over hun plannen en in die overleggen de waterbelangen in te brengen. En ook het 'gewone' werk gaat door, we onderhouden watergangen, inspecteren de dijken, zuiveren het afvalwater, etc. etc. Ook in 2014.

VISIE

Waterschap Zuiderzeeland is een maatschappelijke organisatie, verantwoordelijk voor het kwantitatieve en kwalitatieve waterbeheer en de waterveiligheid in de Provincie Flevoland. Inwoners van het beheergebied weten dat Waterschap Zuiderzeeland zorg draagt voor hun bescherming tegen water(overlast). Maar ook dat Waterschap Zuiderzeeland verantwoordelijk is voor voldoende water. Water dat bovendien van goede kwaliteit is.

Waterschap Zuiderzeeland beschikt over voldoende kennis en ervaring om de hiervoor benodigde werkzaamheden op een professionele wijze te verrichten. Uitgangspunt daarbij is dat de werkzaamheden worden uitgevoerd tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Waterschap Zuiderzeeland is doorlopend op zoek naar mogelijkheden om de werkzaamheden zo effectief mogelijk uit te voeren. Innovaties spelen daarbij een belangrijke rol. Zuiderzeeland wil voorop lopen als het gaat om het zoeken naar andere, goedkopere, milieuvriendelijkere of efficiëntere maatregelen om het waterbeheer naar een hoger peil te tillen.

Waterbeheer vraagt om meer dan kennis van keringen en peilen. Het vraagt om doorlopend te anticiperen, om risico's te durven nemen, om standpunten te durven innemen, om op het oog minder logische keuzes te maken, om te durven investeren, om je maatschappelijke verantwoordelijkheid te tonen, om nee te durven zeggen.

Waterschap Zuiderzeeland is zich bewust van de ontwikkelingen die op ons afkomen en is bereid daar op een professionele manier op in te spelen. Klimaatverandering, zee- en

meerspiegelstijging en ruimtelijke ontwikkelingen krijgen de volle aandacht. Door in het beleid daarop te anticiperen laat Waterschap Zuiderzeeland haar maatschappelijke verantwoordelijkheid zien. Binnen de mogelijkheden wordt doorlopend gezocht naar creatieve, kosteneffectieve oplossingen. Daarbij worden ook oplossingen gezocht buiten de bestaande kaders.

Verantwoordelijk zijn voor het waterbeheer doe je niet alleen, dat doe je in nauwe samenwerking met je gebiedspartners. Daarbij respecteer je elkaars belangen. Om dat goed te kunnen doen, is het noodzakelijk dat je je gebiedspartners kent, dat je weet wat hen bezighoudt, dat je hun wensen en behoeften kent en dat je weet wat er speelt en in staat bent met de gebiedspartners mee te denken. Wederzijds respect vormt de basis voor een goede samenwerking. Waterschap Zuiderzeeland opereert daarbij zelfbewust en laat zien de instantie te zijn op het gebied van goed en effectief waterbeheer. Het belang van water staat voorop in het handelen van Zuiderzeeland.

DEEL 1

PROGRAMMA'S

2	PROGRAMMABEGROTING.....	11
3	PROGRAMMA VEILIGHEID.....	15
4	PROGRAMMA VOLDOENDE WATER.....	27
5	PROGRAMMA SCHOON WATER.....	45
6	DEKKINGSMIDDELEN PER TAAK EN POST ONVOORZIEN.....	59

2 PROGRAMMA- BEGROTING

INDELING PROGRAMMA'S

Sinds 2009 heeft Waterschap Zuiderzeeland een programmabegroting. Dit is een gevolg van de invoering van de nieuwe Waterschapswet per 1 januari 2009. Een programmabegroting houdt in dat de begroting is opgebouwd uit meerjarige programma's. Elk programma is gericht op het realiseren van verbeteringen (maatschappelijke effecten) in het beheergebied.

De Algemene Vergadering heeft begin 2008 de indeling in de volgende programma's vastgesteld:

1. Veiligheid
2. Voldoende water
3. Schoon water

De inhoud van de programma's is gebaseerd op het strategische beleid uit het waterbeheerplan en de diverse beleidsplannen die de Algemene Vergadering heeft vastgesteld. De programma's verwijzen dan ook, waar dat nodig en zinvol is, naar de desbetreffende documenten. De programmabegroting geeft daarmee een integraal overzicht van het actuele beleid. Op basis van dit overzicht heeft de Algemene Vergadering in deze begroting prioriteiten aangegeven en op punten beleidsplannen bijgestuurd. De programmabegroting is de basis voor de uitvoering van de beleidsplannen voor de komende vier jaar. De eerste jaarschijf uit de meerjarenbegroting is de jaarbegroting 2013.

OPZET PROGRAMMA'S

De programma's hebben een vaste opzet. Het eerste deel van het programma gaat in op de vraag: Wat willen we bereiken? In dit onderdeel worden de doelstellingen beschreven. Het tweede deel - Wanneer zijn we tevreden? - kwantificeert de te bereiken resultaten. Het derde deel - Wat gaan we daar voor doen? - bespreekt de ontwikkelingen die voor het realiseren van de doelstellingen van belang zijn, bijvoorbeeld nieuw beleid of een beleidsintensivering. Het vierde deel - Wat gaat het kosten? - geeft de netto lasten van het programma weer. Een vast onderdeel bij elk programma is een verwijzing naar de nota('s) die voor het programma van belang is (zijn) en een overzicht van relevante wet- en regelgeving.

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Per programma worden de betreffende netto lasten aangegeven. Deze programma-lasten worden bekostigd uit de algemene dekkingsmiddelen, waarvan de omslagen en zuiveringsheffing de belangrijkste zijn. De algemene dekkingsmiddelen worden in het overzicht algemene dekkingsmiddelen gegeven.

PARAGRAFEN

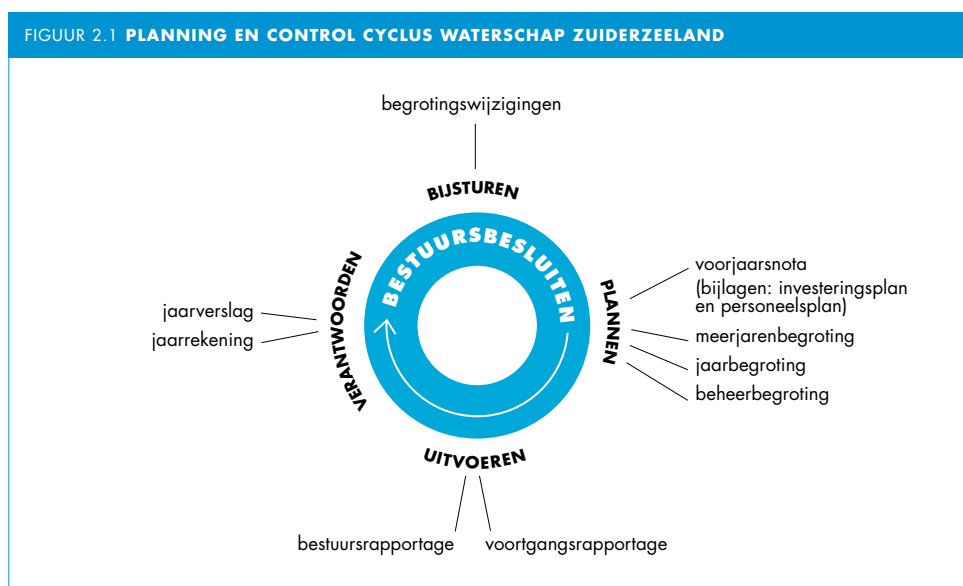
Vanaf 2009 schrijft de wetgeving een twaalfstal paragrafen (inclusief de bedrijfsvoeringsparagraaf) als verplicht voor. Deze paragrafen zijn in deze begroting opgenomen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de programma's.

De paragrafen zijn in deel 2 van deze programmabegroting opgenomen. De bedrijfsvoeringsparagraaf is als eerste paragraaf opgenomen in deze begroting. In het jaar 2007 is door de Algemene Vergadering besloten om de bedrijfsvoeringsparagraaf in de begroting, tussentijdse rapportages en jaarrapportage te gebruiken om het totaaloverzicht van de bedrijfsvoeringaspecten van alle programma's gezamenlijk te geven. Deze paragraaf is beleidsmatig kaderstellend voor de bedrijfsvoering. In de paragraaf zijn geen kosten opgenomen, de kosten van de activiteiten zijn over de programma's verdeeld.

BESTUURLIJKE PLANNING EN CONTROL

De sturing binnen Waterschap Zuiderzeeland wordt ondersteund door een planning en control (P&C) cyclus. Het waterschap hanteert daarvoor een bestuurlijk planning en control model. Dit betekent dat de sturing is georiënteerd op het realiseren van effecten in het beheergebied. Hiermee hangt samen dat de sturing niet primair financieel van aard is maar juist op inhoud en kwaliteit focust. Dit vereist dat het bestuur de relatie effect-doel-middel constant in beeld heeft. Waarom willen we dit en waarom willen we niet iets anders? Wat bereiken we hiermee? Prioriteiten worden in dit licht worden gesteld. De antwoorden op deze vragen worden in bestuursbesluiten aan het bestuur voorgelegd. De bestuursbesluiten zijn richtinggevend voor de uitvoering van het beleid.

Daarnaast is binnen de P&C cyclus een aantal instrumenten gedefinieerd die op vaste momenten over diverse onderwerpen inzicht geven en aanleiding kunnen zijn voor bijsturing. In Figuur 2.1 is schematisch de bestuurlijke planning en controlcyclus weergegeven en in Tabel 2.1. zijn de P&C instrumenten beschreven.

TABEL 2.1 **PLANNING EN CONTROL INSTRUMENTEN IN RELATIE TOT HET BEGROTINGSPROCES**

INSTRUMENT	ROL BESTUUR
Bestuursprogramma	Prioriteren en accenten zetten voor bestuursperiode
Bestuursbesluiten	Sturen en kaders stellen
Voorjaarsnota	Kaders stellen voor de komende meerjarenbegroting
Investeringsplan	Inzicht in het investeringsprogramma en -volume voor de komende jaren en de omvang van de kapitaallasten zoals opgenomen in de voorjaarsnota
Personeelsplan	Inzicht in de omvang van de personele inzet zoals opgenomen in de voorjaarsnota
Meerjarenbegroting	Integrale afweging van de doelen en inzet van het waterschap voor de komende periode maken en basis voor uitvoering vaststellen
Jaarbegroting	Vaststellen van de basis voor de uitvoering van de beleidsplannen en het reguliere beheer in het begrotingsjaar (toetsingskader voor de AV))
Beheerbegroting	Basis voor de uitvoering van met name het reguliere beheer (toetsingskader voor D&H)

3 PROGRAMMA VEILIGHEID

OM DE POLDERS TE BESCHERMEN TEGEN HET WATER UIT HET IJSSELMEER, HET MARKERMEER, HET IJMEER EN DE RANDMEREN, ONDERHOUDT EN BEHEERT WATERSCHAP ZUIDERZEELAND ONGEVEER 260 KILOMETER WATERKERINGEN.

3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

BEOOGD EFFECT

Hoog buitenwater is een reële bedreiging voor de veiligheid in Flevoland. De primaire waterkeringen beschermen Flevoland tegen deze bedreiging. Het waterschap wil de veiligheid ook in de toekomst blijven waarborgen. Door te werken aan veilige, robuuste en duurzame waterkeringen anticipeert het waterschap op sociale, ruimtelijke, economische en klimatologische ontwikkelingen.

Regionale keringen kunnen zowel binnen- als buitendijks liggen. De veiligheid van Flevoland tegen overstromingen wordt binnendijks ondersteund door een compartimenteringsdijk (Knardijk). De buitendijkse gebieden worden door middel van regionale keringen beschermd tegen de dreiging van hoog water.

PROGRAMMADOELEN

1. Alle primaire waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen.
2. Alle binnendijkse regionale waterkeringen voldoen vanaf 1 januari 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen.¹
3. 10 van de 24 buitendijkse regionale waterkeringen voldoen vanaf 1 januari 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen.

BELEIDSKADER

Het beleid van Waterschap Zuiderzeeland voor dit programma is vastgelegd in onderstaande beleidsnota's.

TABEL 3.1 BELEIDSKADERS VAN WATERSCHAP ZUIDERZEELAND VOOR HET PROGRAMMA VEILIGHEID

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	STATUS
Richtlijnen Onderhoud Waterkeringen	04-07-2006	Ter kennisname
Beleid voor windmolens, kabels en leidingen en beplantingen	17-12-2009	Vastgesteld
Waterbeheerplan 2010-2015	17-12-2009	Vastgesteld
Beleid waterkeringen	17-12-2009	Vastgesteld
Beleid buitendijkse gebieden en regionale keringen		Ter inzage

¹ Waterschap Zuiderzeeland zal naar verwachting in november 2013 van de provincie uitstel krijgen voor de realisatie van dit doel in afwachting van de Deltabeslissing.

WETTELIJK KADER

Het wettelijk kader voor dit programma is vastgelegd in onderstaande wetten en regelgeving.

TABEL 3.2 WETTELIJKE KADERS VOOR HET PROGRAMMA VEILIGHEID

OMSCHRIJVING	VASTGESTELD
Voorschrift Toetsen op Veiligheid	2006
Nota Ruimte	2006
Omgevingsplan Flevoland	2006
Keur	2009
Waterwet	2009
Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen en regionale wateren Flevoland 2011	2011
Verordening voor de fysieke leefomgeving	2012

3.2 WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de programmadoelen.

TABEL 3.3 KWANTIFICERING VAN DE DOELEN VAN HET PROGRAMMA VEILIGHEID

PROGRAMMADOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Alle primaire waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen.	Alle primaire waterkeringen scoren 'voldoende' bij de 6-jaarlijkse toetsing
2. Alle binnendijkse regionale waterkeringen voldoen vanaf 1 januari 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen. ²	De Knardijk voldoet vanaf 1 januari 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen.
3. 10 van de 24 buitendijkse regionale waterkeringen voldoen vanaf 1 januari 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen.	In 2015 zijn voor 10 van de 24 buitendijkse regionale keringen alle benodigde maatregelen uitgevoerd om te voldoen aan de provinciale veiligheidsnormen.

3.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Hieronder wordt beschreven hoe het waterschap de gewenste programmadoelen gaat realiseren. Vanuit bezuinigingsoogpunt heeft het bestuur besloten dat selectiever ingezet zal worden op beleidsinspanningen in relatie tot nieuwe wettelijke normen waterkeringen en nationaal veiligheidsbeleid. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de beïnvloeding op het Deltaprogramma selectiever zal plaatsvinden en dat de rol van adviseur voor waterveiligheid in de ruimtelijke ordening reactief zal worden ingevuld.

² Waterschap Zuiderzeeland zal naar verwachting in november 2013 van de provincie uitstel krijgen voor de realisatie van dit doel in afwachting van de Deltabeslissing.

3.3.1 ALGEMEEN

DELTAPROGRAMMA

In het Deltaprogramma wordt onderzocht hoe de veiligheid en zoetwatervoorziening toekomstbestendig kunnen worden voortgezet. Deze onderwerpen zijn relevant voor het werk van Waterschap Zuiderzeeland.

Deelprogramma Veiligheid

Binnen het deelprogramma Veiligheid ligt de focus gelegen op de onderwerpen:

- 1) nieuwe veiligheidsnormen
- 2) veiligheid voor buitendijkse gebieden.

De deelonderwerpen verkenning deltadijken en gebiedspilots waterveiligheid zijn inhoudelijk inmiddels afgerond en zullen door de Deltacommissaris worden meegenomen in de komende deltabeslissing.

Ad 1) Nieuwe veiligheidsnormen

Op verzoek van Deltacommissaris Kuijken zullen de regionale deelprogramma's binnen het Deltaprogramma het komende jaar aan de Deltacommissaris aangeven welke combinaties van maatregelen mogelijk zijn om de veiligheid in de toekomst te waarborgen en waar waarnodig het beschermingsniveau moet worden verhoogd. Het deelprogramma IJsselmeergebied zal in de tweede helft van 2013 een concept-advies uitbrengen over de te hanteren veiligheidsnorm voor de primaire keringen. Het waterschap is hier als verantwoordelijk waterbeheerder intensief bij betrokken. De waterschappen worden hierover eind 2013 bestuurlijk geconsulteerd. Dit moet leiden tot een advies aan deltacommisaris Kuijken in 2014. De Deltacommissaris zal vervolgens advies uitbrengen aan de minister van I&M.

Belangrijke ingrediënten voor dit advies zullen zijn:

- De overstap van overschrijdingskans naar overstromingskans.
- Het toepassen van de risicobenadering.
- Het hanteren van een basisveiligheidsniveau voor iedereen in Nederland.
- Het bieden van een hoger veiligheidsniveau voor (aandachts)gebieden, waaronder Almere, vanwege het risico's van maatschappelijke ontwrichting bij een overstroming.

In het advies zullen tevens de uitkomsten van al afgeronde veiligheidsonderwerpen 'Verkenning Deltadijken' en de 'Gebiedsgerichte pilots waterveiligheid' worden meegenomen.

Ad 2) Veiligheid buitendijkse gebieden

In september 2011 hebben de betrokken overheden bij het Deltaprogramma samen geconcludeerd dat het niet nodig is de huidige rollen en verantwoordelijkheden te wijzigen. Deze conclusie is opgenomen in het Deltaprogramma 2013. In het Deltaprogramma kunnen desgewenst gezamenlijke afspraken worden gemaakt over de veiligheid, ook in relatie tot de toepassing van bijvoorbeeld het afwegingskader waterrobuuste inrichting en eisen voor vitale en kwetsbare functies. Het Deltaprogramma stelt hiertoe het afwegingskader voor waterrobuust inrichten op. Regionale en lokale overheden kunnen dit afwegingskader ook toepassen in buitendijkse gebieden. Bij het afwegingskader komen verschillende hulpmiddelen om de lokale en regionale ruimtelijke afweging te ondersteunen. Deze worden waar nodig in de planfiguren (structuurvisie, bestemmingsplannen etc) opgenomen die de gemeente of provincie tot haar beschikking heeft.

Deelprogramma IJsselmeergebied

Om in het volgende Nationaal Waterplan (NWP 2015) een besluit te kunnen nemen over het toekomstig korte en lange termijn peil van het IJsselmeer, werkt het Rijk met de regio intensief samen op het vlak van kennisontwikkeling, besluitvorming en regionale inbedding. Dit gebeurt onder de noemer van het Deelprogramma IJsselmeergebied. De aansturing van dit deelprogramma is bij het programmabureau IJsselmeergebied (DPIJ) belegd. Waterschap Zuiderzeeland heeft twee medewerkers uitgeleend aan het projectbureau als vertegenwoordigers van de IJsselmeer-waterschappen. Het Bestuurlijk Kernteam IJsselmeergebied (BKIJ) is de bestuurlijke adviesgroep van het Deelprogramma IJsselmeergebied. Dijkgraaf Klavers en gedeputeerde Boerman van de provincie Overijssel zijn hiervan de trekkers. De inbreng van de waterschappen in de BKIJ wordt voorbereid in de IJsselmeergroep waarin de acht omringende waterschappen deelnemen.

Een besluit over het toekomstig peilbeheer van het IJsselmeer zal in 2014 één van de deltabeslissingen zijn. In 2013 worden deze deltabeslissingen voorbereid.

Binnen het IJsselmeergebied wordt een integraal regionaal advies voorbereid. Dit advies gaat niet alleen in op de voorkeursstrategie voor het IJsselmeerpeil, maar op de brede context van het Deltaprogramma (Veiligheid en Zoetwatervoorziening). Mede op initiatief van de waterschappen wordt hierbij nadrukkelijk aandacht besteed aan de afstemming tussen het hoofdwatersysteem en de regionale watersystemen.

De kansrijke strategie voor het Deelprogramma IJsselmeergebied bestaat uit vijf hoofdlijnen:

1. Spuien als het kan, pompen als het moet. De afvoer van IJsselmeerwater kan tot 2050 met een combinatie van spuien en pompen. Omdat de afvoercapaciteit bij de Afsluitdijk is teruggelopen door de opgetreden zeespiegelstijging in de afgelopen decennia wordt de afvoercapaciteit vergroot door het bijbouwen van pompen. In 2021 zijn de eerste pompen operationeel. Naar verwachting is het ook na 2050 nog lange tijd mogelijk spuien en pompen te combineren.
2. Flexibel peilbeheer en flexibele inrichting van de meren. Met flexibel peilbeheer in het IJsselmeergebied is beter in te spelen op klimaatverandering en de belangen van functies. Een buffervoorraad van 20 cm is te realiseren zonder aanpassingen aan de buitendijkse inrichting en de dijken. Een grotere buffer vraagt wel aanpassingen in buitendijkse gebieden en bij nog verdere vergroting (meer dan 40-50 cm) zijn ook dijkverhogingen nodig.
3. Flexibel beheer en flexibele inrichting van omliggende watersystemen. Een deel van het zoete water uit het IJsselmeer, Markermeer en de randmeren stroomt naar wateren in de omgeving. Het is wenselijk het gebruik van IJsselmeerwater in de omliggende watersystemen te verminderen. Dat kan door ook hier het beheer en de inrichting flexibeler te maken. Uit een verkenning van de waterschappen blijkt dat zij op korte termijn al eerste stappen kunnen zetten, onder ander door de doorspoeling van hun systeem te optimaliseren.
4. Besparen op het gebruik.
5. Blijven investeren in waterveiligheid.

In 2013 zullen bovengenoemde hoofdlijnen uitgewerkt worden tot een voorkeursstrategie. Begin 2014 zal deze voorkeursstrategie aan de regionale bestuurders worden voorgelegd in een uitgebreide consultatieronde. Daarnaast zal vanaf 2014 en volgende jaren ingezet worden op de verankering van het resultaat (al dan niet in een regionale bestuursovereenkomst) en op de doorwerking naar de komende jaren (wie doet wat en hoe geven we blijvend invulling aan de samenwerking op IJsselmeergebiedniveau)

Strategieën:

1. Waterschap Zuiderzeeland zet in op beïnvloeding en samenwerking zodat de regionale belangen goed worden meegenomen in de alternatieven-afweging om in 2015 tot een voorkeursvariant voor het toekomstige peil van het IJsselmeer te komen.

IJSSELDelta ZUID

In december 2006 is de planologische kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier vastgesteld. Als hoogwatermaatregel bij Kampen is in de PKB voor de korte termijn een zomerbedverdieping van de IJssel opgenomen en een ruimtelijke reservering voor een toekomstige hoogwatergeul (bypass). De doelstelling van de PKB is het op het vereiste niveau brengen van de bescherming van het rivierengebied tegen overstroming en het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

In 2011 bleek dat het oorspronkelijke plan (zomerbedverlaging over een afstand van tweeëntwintig kilometer) zou leiden tot negatieve effecten op de drinkwaterwinning en op de beschermde natuur langs de IJssel. Een verkorte zomerbedverlaging van circa zeven en een halve kilometer is wel uitvoerbaar. Hiervoor is het nodig dat de hoogwatergeul bij Kampen eerder dan oorspronkelijk gepland, in gebruik wordt genomen. In september 2012 heeft de staatssecretaris een positief besluit genomen over de verkorte zomerbedverlaging van de IJssel en de beperkte inzet van de bypass. De vervroegde en beperkte inzet van de bypass is een tijdelijke oplossing voor een periode van maximaal 10 jaar. Voor de periode daarna wordt voorzien dat de bypass conform ontwerp in gebruik zal worden genomen.

Voor de vervroegde inzet van de hoogwatergeul is een tijdelijk en aangepast ontwerp gemaakt. Hierbij worden nog niet alle benodigde maatregelen voor de inzet van de hoogwatergeul aangelegd, maar wordt de huidige situatie tijdelijk gereed gemaakt voor beperkte hoogwaterafvoer. In juni 2013 is de PKB hierop aangepast en momenteel wordt de aanbesteding door het Rijk voorbereid.

Het waterschap is bij deze ontwikkeling betrokken via de stuurgroep gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid en de ambtelijke werkgroep IJsseldelta-Zuid. Het waterschap zet in op behoud van de veiligheid in het Drontermeergebied en het opstellen van een goed beheer- en monitoringsplan van de vervroegde en beperkte inzet van de bypass. De benodigde versterking van de Drontermeerdijk vanuit het HWBP wordt zo mogelijk meegekoppeld met deze ontwikkeling. Het waterschap wil vasthouden aan de afspraak dat fase 1 van het project van strikt tijdelijke aard is en dat de inzet van de bypass in die fase een maatregel is van uiterste nood. Een gezamenlijk vastgesteld beheerplan en bedieningsprotocol is daarom van groot belang. Daarnaast is het voor het waterschap van belang dat het project als ondeelbaar wordt beschouwd, dat wil zeggen dat fase 1 niet zonder de vervolmaking van fase 2 kan worden gezien. De betrokken partijen verkennen momenteel de mogelijkheden om fase 2 versneld uit te voeren. Dit dient twee doelen: de veiligheid in de regio te borgen en kosten voor noodzakelijke tijdelijke voorzieningen in fase 1 te besparen. De betrokkenheid van het waterschap bij de stuurgroep gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid en de ambtelijke werkgroep IJsseldelta-Zuid, loopt door in 2014.

Strategieën:

1. Blijvend inzetten op het borgen van de veiligheid door zorg te dragen voor de gezamenlijke versterking van de Drontermeerdijk in het project IJsseldelta Zuid, waarbij de maatschappelijk laagste kosten het centrale uitgangspunt vormt voor de verdeling van de lasten en werkzaamheden.

MARKERMEER EN IJMEER

Tot eind 2012 adviseerde het Samenwerkingsverband TMIJ aan de Werkmaatschappij Markermeer IJmeer (WMIJ). De WMIJ deed in opdracht van het Rijk onderzoek naar de (financiële) mogelijkheden en haalbaarheid van het Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES). De adviezen van de WMIJ heeft het Rijk gebruikt als input voor de conceptRijksstructuurvisie Amsterdam - Almere - Markermeer (in mei 2013 gepubliceerd).

Nu de werkzaamheden voor de WMIJ zijn afgerond, willen de leden het Samenwerkingsverband voortzetten om zo te kunnen blijven bijdragen aan het realiseren van het TBES. Een concreet voorstel hiervoor wordt opgesteld door het secretariaat van het Samenwerkingsverband. Er is door de leden al wel aangegeven dat inzet van het waterschap in dit samenwerkingsverband als waardevol wordt beschouwd.

Waterschap Zuiderzeeland neemt deel aan het Samenwerkingsverband TMIJ vanwege de link met de werkzaamheden van de Bestuurlijke Kerngroep IJsselmeer (BKIJ), de groei van Almere, de relatie met het Nationaal Waterplan en het Deltaprogramma.

Waterschap Zuiderzeeland vertegenwoordigt Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Waternet in het Samenwerkingsverband TMIJ. Ambtelijk vindt onderlinge afstemming plaats.

BELEIDSKADER WATERKERINGEN

In september 2012 is, in lijn met het vigerende waterbeheerplan, het beleid met betrekking tot de zorgtaak voor buitendijkse gebieden vastgesteld. In onderstaande tabel is het beleidskader voor de waterkeringen weergegeven.

TABEL 3.4

OVERZICHT VAN DE ONDERDELEN VAN HET BELEID WATERKERINGEN EN OVERIGE BELEIDSNOTA'S

ONDERDEEL BELEID WATERKERINGEN	WAT	WANNEER
Bouwen	vastgesteld beleid	november 2008
Bepantingen	vastgesteld beleid	december 2009
Kabels+leidingen/Infrastructuur	vastgesteld beleid	december 2009
Windmolens	vastgesteld beleid	december 2009
Visie medegebruik	vastgesteld beleid	mei 2011
Zorgtaak buitendijks	vastgesteld beleid	september 2012
Ecologisch dijkbeheer	vastgesteld beleid	februari 2013
Beleid buitendijkse regionale keringen	conceptnota	juni 2013
Knardijk	conceptnota	najaar 2013
Herijking provinciaal beleid voor buitendijkse gebieden	conceptnota	najaar 2013

In het voorjaar van 2013 heeft de provincie een herijking van haar beleid voor buitendijkse gebieden uitgevoerd. Provinciale Staten van Flevoland hebben in september 2013 besloten het beleid voor buitendijkse gebieden te herzien. Verder heeft het waterschap de provincie verzocht om de Knardijk te bezien in het licht van de Deltabeslissing Waterveiligheid. De provincie zal hierover in november van 2013 een besluit nemen.

De evaluatie van het beleid bouwen nabij primaire keringen zal worden uitgevoerd in 2018. Oorspronkelijk stond deze gepland voor 2014 met als doel om de doorwerking van de Waterwet in het beleid bouwen te borgen. De urgentie om het beleid te

evalueren is vanuit het perspectief van de waterwet komen te vervallen. Dit omdat aan de eerder beoogde nadere invulling van de fysieke begrenzing van de stedelijke planontwikkelingsgebieden en de maatvoering van de beschermingszones geen invulling wordt gegeven. Tevens is het, gezien de ontwikkelingen op het gebied van Deltaprogramma, op dit moment niet wenselijk om een reguliere evaluatie uit te voeren.

Strategieën:

1. Het waterschap voert in 2018 een evaluatie uit van het Beleid bouwen nabij primaire keringen.

ECOLOGISCH DIJKBEHEER

In februari 2013 is het onderwerp ecologisch dijkbeheer in de Algemene Vergadering behandeld. Naar aanleiding van een motie in de Algemene Vergadering is besloten om de focus te leggen op het aanwijzen van een proefvak waar langjarig een aangepast ecologisch beheer kan worden gemonitord. Hiervoor is een proefvak op de Harderdijk/Knardijk gekozen. Deze locatie nabij gemaal Lovink is in eigen beheer, is langjarig beschikbaar en heeft overhoogte. Hierdoor worden er geen aanvullende eisen gesteld aan de erosiebestendigheid van het binnentalud en binnenbeloop van de dijk. Op deze proeflocatie zal vanaf 2014 een aantal varianten van ecologisch beheer worden uitgevoerd. Het effect op de soortensamenstelling en erosiebestendigheid van de grasmat wordt gemonitord.

Daarnaast is in overleg met Natuurmonumenten gekeken wat de mogelijkheden zijn voor ecologisch(er) beheer op de Kadoelermeerdijk. Deze mogelijkheden worden verder uitgewerkt.

3.3.2 PRIMAIRE WATERKERINGEN OP ORDE

VERSTERKING

Op 12 juni 2013 is het concept nieuw Hoogwaterbeschermingsprogramma (nHWBP) 2014-2019 aangeboden aan de minister van Infrastructuur en Milieu. In dit eerste programma zijn de versterkingsprojecten met de hoogste urgentie opgenomen. De versterkingsopgaven van waterschap Zuiderzeeland zijn voorzien voor de periode vanaf 2020. De versterkingen van het waterschap worden in 2013-2014 startklaar gezet, zodat de versterkingen kunnen worden gestart in het geval versterkingen elders in het lopende programma onverhoopt niet tijdig kunnen worden gerealiseerd. Het nHWBP zal in het najaar van 2013 ter vaststelling aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

In het najaar van 2013 wordt de concept regeling subsidie hoogwaterbescherming 2014 gepubliceerd in de Staatscourant. Ook wordt dit najaar een aantal handreikingen vastgesteld, waaronder de handreiking verkenningen en de handreiking professionalisering projectorganisatie. Het waterschap is hier goed bij aangesloten.

In 2013 doet Waterschap Zuiderzeeland verder onderzoek naar de afgekeurde klinkers op de Zwartemeerdijk en de categorie C-keringen. De mogelijkheid bestaat dat hier een aanzienlijke reductie van de dijkversterkingsopgave uit naar voren komt. De resultaten van dit onderzoek en een eventueel mogelijke reductie van de versterkingsopgave zullen middels een bestuurlijke brief worden voorgelegd aan het programmabureau nHWBP en het Ministerie van IenM.

Strategieën:

1. Het waterschap heeft uiterlijk in 2015 inzichtelijk welke maatregelen noodzakelijk zijn voor de versterking van die dijkdelen die in de derde toetsronde zijn afgekeurd.

BEHEER EN ONDERHOUD

Het waterschap beschikt over een actueel inzicht in de staat van onderhoud van de waterkeringen door middel van de schouw, inspecties en de handhaving van de Keur. Het onderhoud wordt uitgevoerd conform de vastgestelde richtlijn onderhoud waterkeringen. Het onderhoud bestaat uit het verzorgen van de grasmat op de dijken door deze regelmatig te maaien of te laten beweiden door schapen.

Sinds 2013 moeten steenzetters bij het herzetten van steenglooingen hulpmiddelen gebruiken om aan de tilnorm van de ARBO wet te voldoen en na enige reserve ervaren de steenzetters toch dat er minder vermoeidheid optreedt.

Het doorspuiten van drainages vindt eens per vier jaar plaats en ieder jaar wordt langs een deel van de dijken nieuwe stortsteen aangebracht.

Met behulp van digispectie wordt in 2014 voortgegaan met het vullen van het beheerregister en dat wordt direct zichtbaar gemaakt in GEOWEB.

Op en langs dijken zijn verschillende projecten in voorbereiding of in uitvoering, b.v. het windmolenpark Noordoostpolder en Havenkwartier Zeewolde. Het waterschap is hier intensief bij betrokken en richt zich hierbij op het in standhouden van de veiligheid van keringen.

3.3.3 REGIONALE WATERKERINGEN OP ORDE

KNARDIJK

De Knardijk is door de provincie aangewezen en genormeerd als binnendijkse regionale kering. Eind 2011 is de kering afgetoetst op bekleding. Begin 2012 is de provincie in kennis gesteld van het toetsresultaat.

Het waterschap heeft zich de afgelopen periode in de discussie met de provincie gericht op het bezien van de Knardijk in het licht van de Deltabeslissing Waterveiligheid. Provinciale Staten zullen hier in november 2013 een besluit over nemen.

Strategieën:

1. Uiterlijk in 2014 zijn de maatregelen die nodig zijn om de Knardijk te laten voldoen aan de veiligheidsnormen voltooid.³

ZORGTAAK BUITENDIJKS

In 2011 zijn alle, door de provincie Flevoland aangewezen en genormeerde, buitendijkse gebieden door het waterschap getoetst. De provincie is over deze toetsing geïnformeerd. Medio 2012 is het waterschap met de provincie overeengekomen dat het de implementatie van de zorgtaak voor de tien belangrijkste buitendijkse gebieden in 2015 afrondt. Het operationaliseren van de zorgtaak voor deze tien buitendijkse gebieden ligt op schema om deze in 2015 te behalen. Hiervoor zijn in de zomerperiode van 2013 de aanpassingen aan de 'keur' en het opgestelde 'beleid', 'beleidsregels' en 'legger' ter inzage gelegd. De planning is om deze eind 2013 ter vaststelling voor te leggen.

In augustus 2013 is gestart met de schouw van de tien buitendijkse gebieden. Tijdens de schouw worden de maatregelen die nodig zijn om het onderhoud van de gebieden 'op orde' over te dragen aan de eigenaren, in beeld gebracht. De uitvoering van de maatregelen is voorzien in 2014 en 2015. Provinciale Staten van Flevoland hebben in

³ Waterschap Zuiderzeeland zal naar verwachting in november 2013 van de provincie uitstel krijgen voor de realisatie van dit doel in afwachting van de Deltabeslissing.

september 2013 besloten het beleid voor buitendijkse gebieden te herzien. De verder uitwerking van deze herziening wordt de komende periode door de provincie in samenspraak met het waterschap opgepakt en loopt door in 2014.

Na afloop van de schouw zal duidelijk in beeld worden gebracht welke activiteiten/maatregelen nog uitgevoerd moeten gaan worden en zullen de kosten hiervan in beeld worden gebracht.

Strategieën:

1. In 2014 is de legger voor de regionale buitendijkse keringen vastgesteld.
2. In 2015 zijn de maatregelen die nodig zijn om de buitendijkse regionale waterkeringen te laten voldoen aan de veiligheidsnormen voltooid.

3.4 WAT GAAT HET KOSTEN?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Veiligheid verbonden zijn.

TABEL 3.5 OVERZICHT VAN DE LASTEN EN BATEN VAN HET PROGRAMMA VEILIGHEID
(BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

SUB-PROGRAMMA	REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	BEGROTING 2015	BEGROTING 2016	BEGROTING 2017
Lasten						
Algemeen	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Primaire keringen op orde	5,8	5,7	6,9	8,0	8,1	8,2
Regionale keringen op orde	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4
Doorbelastingen	1,1	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Subtotaal	8,0	7,5	8,7	9,8	9,9	10,0
Baten						
Algemeen	- 0,1	-	-	-	-	-
Primaire keringen op orde	- 0,6	- 0,3	- 0,3	- 0,3	- 0,3	- 0,3
Regionale keringen op orde	-	-	-	-	-	-
Doorbelastingen	- 0,1	-	-	-	-	-
Subtotaal	- 0,8	- 0,3	- 0,3	- 0,3	- 0,3	- 0,3
Totaal	7,2	7,2	8,4	9,5	9,6	9,7

Met ingang van 2011 betaalt het waterschap een bijdrage van € 1,6 miljoen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Dit bedrag is opgenomen in het subprogramma 'primaire keringen op orde'. In 2014 wordt deze bijdrage met € 1,0 miljoen verhoogd en vanaf 2015 wordt de bijdrage nogmaals met € 1,0 miljoen verhoogd.

INVESTERINGEN

In onderstaande tabel staan de investeringsbedragen uit de vastgestelde investeringsbegroting. De investeringen van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

TABEL 3.6 OVERZICHT VAN DE INVESTERINGSBEDRAGEN VAN HET PROGRAMMA VEILIGHEID
(BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

OMSCHRIJVING	2014	2015	2016	2017
Investeringsplan 2014-2017	0,4	0,1	0,4	0,0
Besluiten na investeringsplan 2014-2017	-	-	-	-
Totaal	0,4	0,1	0,4	0,0

De kapitaallasten voor de komende periode zijn in onderstaande tabel weergegeven. De kapitaallasten van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

TABEL 3.7 OVERZICHT VAN DE KAPITAALLASTEN VAN HET PROGRAMMA VEILIGHEID
(BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

KAPITAALLASTEN	2014	2015	2016	2017
Investeringsplan 2014-2017	0,5	0,5	0,5	0,5
Besluiten na investeringsplan 2014-2017	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	0,5	0,5	0,5	0,5

De kapitaallasten zijn opgenomen in het bovenstaande netto lastenoverzicht.

Voor het programma Veiligheid zal in 2014 volgens het investeringsplan ook een aantal uitwerkingsvoorstellen voor de feitelijke kredietopenstelling van investeringen worden opgesteld. Conform artikel 7 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is in onderstaande tabel weergegeven welke uitwerkingsvoorstellen aan de AV zullen worden voorgelegd en welke aan DenH. Voor een aantal investeringen is reeds een deel/voorbereidingskrediet verleend, vandaar dat het nog open te stellen bedrag kan afwijken van de totale investering.

TABEL 3.8 OVERZICHT BESLISSINGSBEVOEGDHEID VOOR KREDIETOPENSTELLING IN 2014
(BEDRAGEN IN DUIZENDEN EURO'S)

OMSCHRIJVING INVESTERING	TOTAAL INVESTERINGEN	NOG OPEN TE STELLEN	AV/DENH
Vernieuwen drainage Nijkerkerdijk en Nulderdijk	198	198	DenH
Vernieuwen remmingwerken knarsluizen	154	154	AV
Totaal	362	362	

4 PROGRAMMA VOLDOENDE WATER

IN HET PROGRAMMA VOLDOENDE WATER GAAT HET OM HET VOORKOMEN VAN WATEROVERLAST. WATER KOMT DOOR REGENBUIEN DE POLDER IN MAAR OOK DOORDAT KWELWATER VANUIT DE ONDERGROND OMHOOG KOMT EN DOOR DIJKEN HEEN SIJPELT. ALS ER IN EEN KORTE TIJD HEEL VEEL NEERSLAG VALT, IS ER EEN KANS DAT DELEN VAN DE POLDERS ONDER WATER KOMEN TE STAAN. HET GEHEEL VAN WATERGANGEN, KUNSTWERKEN, WATERBERGINGEN EN GEMALEN ZORGT ERVOOR DAT IN VERREWEG HET GROOTSTE DEEL VAN DE TIJD HET WATEROVERSCHOT PROBLEEMLOOS WORDT AFGEVOERD EN UITEINDELIJK DE POLDER WORDT UITGEPOMPT. AAN DE ANDERE KANT KAN HET, ALS ER LANGE TIJD GEEN NEERSLAG VALT, SOMS OOK TE DROOG WORDEN IN DE POLDER. TE STERKE DALING VAN HET WATERPEIL IS SCHADELIJK. ZORGEN VOOR VOLDOENDE WATER BETEKENT DE ENE KEER WATER WEGPOMPEN EN DE ANDERE KEER JUIST BINNENLATEN.

4.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

BEOOGD EFFECT

Het waterschap wil een robuust watersysteem dat de effecten van toekomstige klimaatveranderingen en bodemdaling kan opvangen. Zo'n systeem kan het water, conform de daarvoor vastgestelde normen en zonder overlast te veroorzaken, verwerken tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

Tot nu toe ligt de focus bij klimaatveranderingen voornamelijk op het toenemen van extreme neerslag en stijgen van de zeespiegel. De andere kant van de verwachte klimaatveranderingen is dat ook extreem droge periodes vaker voor zullen komen. Het robuuste watersysteem dat het waterschap nastreeft zal dan ook in staat moeten zijn om te anticiperen op gevallen van extreme droogte.

Het watersysteem zorgt in normale situaties voor een goede doorstroming en afwatering in het beheergebied en het realiseren van het (maatschappelijk) gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR). Streven is dat de feitelijke situatie van het watersysteem overeen komt met de legger. Op die manier kan het waterschap weloverwogen anticiperen op en reageren in extreme situaties.

PROGRAMMADOELEN

1. Het watersysteem, zowel in landelijk als in stedelijk gebied, is in 2015 op orde. Het hele beheergebied voldoet aan de vastgestelde normen.
2. Het waterschap voert de toetsing normering wateroverlast integraal uit voor zowel het landelijk als het stedelijk gebied.

3. In 2015 is klimaatbestendigheid geïmplementeerd in het beleid van Zuiderzeeland.
4. In geval van droogte wordt de verdringingsreeks gehanteerd.
5. De watergangen in het beheergebied (ook in het stedelijk gebied) voldoen vanuit kwantiteitsoogpunt aan de vastgestelde normen en inrichtingseisen van het watersysteem.
6. Het maaibeheer van de watergangen is zodanig dat voldoende doorstroming en afvoer behouden blijft en wordt daarbij zo veel mogelijk afgestemd op de beoogde structuurdiversiteit.
7. De bemaling van het beheergebied is robuust, betrouwbaar, duurzaam en afgestemd op de klimatologische en economische ontwikkelingen, omgevings- en waterkwaliteitseisen.
8. Peilbesluiten worden weloverwogen genomen, na de verschillende (maatschappelijke) belangen te hebben afgewogen.

BELEIDSKADER

Het beleid van Waterschap Zuiderzeeland voor dit programma is vastgelegd in het Waterbeheerplan 2010-2015 en in onderstaande beleidsnota's.

TABEL 4.1 BELEIDSKADERS VAN WATERSCHAP ZUIDERZEELAND VOOR HET PROGRAMMA VOLDOENDE WATER

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	STATUS
ZZL Grondwaterbeleid	06-07-2004	Vastgesteld
Duurzame Oeverbeleid	14-12-2004	Vastgesteld
Baggervisie	10-10-2006	Vastgesteld
Kaderstellende notitie betreffende stedelijk waterbeheer	21-11-2006	Vastgesteld
Nota Implementatie Taakuitoefening Stedelijk Gebied	21-11-2006	Vastgesteld
Waterkader, hoe kom ik tot een wateradvies?	06-02-2007	Ter kennisname
Waterbeheerplan 2007-2011	03-07-2007	Vastgesteld
Onderhoud in Beeld	30-10-2007	Ter kennisname
NBW Koersbepaling	23-9-2008	Vastgesteld
Regionale bestuursovereenkomst overdracht stedelijk waterbeheer (29 juni 2009 gezamenlijk ondertekend)	16-12-2008	Vastgesteld
Dynamisch Peilbeheer	21-4-2009	Vastgesteld
Beleidsregel Wateraanvoer	26-5-2009	Vastgesteld
Schouwbeleid, herprofilering kavelsloten	30-6-2009	Vastgesteld
Waterbeheerplan 2010-2015	17-12-2009	Vastgesteld
Handleiding GGOR-methodiek	18-02-2010	Vastgesteld
Gemalenplan	31-03-2010	Vastgesteld
Watergangenplan	31-03-2010	Vastgesteld
Maatwerkovereenkomsten Stedelijk water (14 februari 2011 ondertekend door waterschap en gemeenten)	25-11-2010	Vastgesteld
Rol en taken van Waterschap Zuiderzeeland t.a.v. natuurgebieden	28-02-2012	Vastgesteld
NBW Lange termijn NOP en ZOF		In ontwikkeling

WETTELIJK KADER

Het wettelijk kader voor dit programma is vastgelegd in onderstaande wetten en regelgeving.

TABEL 4.2 WETTELIJKE KADERS VOOR HET PROGRAMMA VOLDOENDE WATER

OMSCHRIJVING	VASTGESTELD
Nationaal Bestuursakkoord Water	2003
Verdringingsreeks	2004
Nationaal Bestuursakkoord Water Actueel	2008
Verordening voor de Fysieke Leefomgeving	2009
Waterwet	2009
Nationaal waterplan	2009
Keur	2009
Provinciaal Omgevingsplan	2009

4.2 WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

TABEL 4.3 KWANTIFICERING VAN DE DOELEN VAN HET PROGRAMMA VOLDOENDE WATER

PROGRAMMADOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het watersysteem, zowel in landelijk als in stedelijk gebied, is in 2015 op orde. Het hele beheergebied voldoet aan de vastgestelde normen.	In 2015 voldoet het watersysteem aan alle geldende normen voor wateroverlast, drooglegging en afwatering.
2. Het waterschap voert de toetsing normering wateroverlast integraal uit voor zowel het landelijk als het stedelijk gebied.	De toetsing in 2018 is in samenhang uitgevoerd voor zowel het landelijk als stedelijk gebied.
3. In 2015 is klimaatbestendigheid geïmplementeerd in het beleid van Zuiderzeeland.	In 2015 gebruikt het waterschap een toetsingskader voor klimaatbestendigheid.
4. In geval van droogte wordt de verdringingsreeks gehanteerd.	In situaties met watertekort wordt gehandeld conform de regionale verdringingsreeks.
5. De watergangen in het beheergebied (ook in het stedelijk gebied) voldoen vanuit kwantiteitsoogpunt aan de vastgestelde normen en inrichtingseisen van het watersysteem.	Het hoofdsysteem van watergangen in zowel het landelijk als het stedelijk gebied voldoet aan de vast te stellen legger voor deze wateren.
6. Het maai-beheer van de watergangen is zodanig dat voldoende doorstroming en afvoer behouden blijft en wordt daarbij zo veel mogelijk afgestemd op de beoogde structuurdiversiteit.	Het maai-beheer is afgestemd op de normen voor doorstroming, afvoercapaciteit en structuurdiversiteit die zijn vastgelegd in de peilbesluiten.
7. De bemaling van het beheergebied is robuust, betrouwbaar, duurzaam en afgestemd op de klimatologische en economische ontwikkelingen, omgevings- en waterkwaliteitseisen.	Bij de herziening van het gemalenplan in 2014 wordt wat betreft de capaciteit en het beheer geanticipeerd op klimatologische en economische ontwikkelingen en waterkwaliteitseisen.
8. Peilbesluiten worden weloverwogen genomen, na de verschillende (maatschappelijke) belangen te hebben afgewogen.	Peilbesluiten worden conform de daarvoor vastgestelde procedure vastgesteld.

4.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Hieronder wordt beschreven hoe het waterschap de gewenste programmadoelen gaat realiseren.

4.3.1 VOORKOMEN WATEROVERLAST

WATEROPGAVE 2015 EN 2050

Door klimaatverandering en bodemdaling neemt in de toekomst de kans op wateroverlast toe. Daardoor voldoet een aantal gebieden op termijn niet meer aan de normen voor wateroverlast. Dit is de wateropgave. Voor het oplossen van de wateropgave hanteert het waterschap een zogenaamd oplossingskader.

FIGUUR 4.1 OPLOSSINGSKADER VOOR DE WATEROPGAVE

Het waterschap tracht de wateropgave en ruimtelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk aan elkaar te koppelen. Als deze koppeling niet slaagt of onvoldoende soelaas biedt zal het waterschap zich richten op technische ingrepen in het watersysteem. Eventueel kan, in geval van disproportionele kosten, aan de provincie een advies worden uitgebracht voor functieverandering of normdifferentiatie of het vergoeden van optredende schade in plaats van het nemen van (technische) maatregelen.

In 2008 is de NBW Koersbepaling vastgesteld in de AV. Hierin zijn oplossingsrichtingen aangegeven voor de wateropgave. In 2009 is het NBW Uitvoeringsprogramma vastgesteld. In dit programma wordt beschreven hoe de aanpak van de wateropgave 2015/2050 in tien concrete NBW-projecten wordt uitgewerkt. Met de uitvoering van bestaand beleid, zoals aanleg duurzame oevers en dynamisch peilbeheer en de tien NBW-projecten, waaronder de bouw van gemaal IJsvogel bij Tollebeek, is begin 2013 circa 85% van de korte termijn wateropgave opgelost.

De overige 15% ligt in het gebied NW-Schokland. Hier zijn geen ruimtelijke ontwikkelingen gepland en blijken technische maatregelen niet rendabel. Het accent zal hier komend jaar liggen op het nader verkennen van norm- of functiewijzigingen enerzijds en schade uitkeren anderzijds.

Voor de resterende opgave voor de lange termijn wordt waar mogelijk meegekoppeld met ruimtelijke initiatieven, onder andere via de ontwikkeling van Almere. De gebiedsprocessen die gericht waren op de lange termijn wateropgave zijn in 2012 afgerond. Een van de conclusies uit deze processen is dat de tijdschik van 2050 te ver weg ligt voor het concreet programmeren van maatregelen. Daarom wordt uitgegaan van een maximale tijdschik van 12 jaar (twee toetsperiodes) voor het programmeren van maatregelen.

In 2012 is het watersysteem getoetst en is de wateropgave opnieuw bepaald. Hierbij is gebruik gemaakt van verbeterde bodemdalingsprognoses. De toetsing is uitgevoerd voor zowel het landelijk als het stedelijk gebied. Aan de hand van deze toetsing wordt eind 2013/begin 2014 de koers met betrekking tot de aanpak van de wateropgave geactualiseerd. Op basis van de vast te stellen koers wordt in 2014 een maatregelenprogramma uitgewerkt, waarmee sturing wordt gegeven aan de activiteiten in de daarop volgende jaren.

In 2013 is de afvoernorm te vervangen door een bergingsnorm. Deze bergingsnorm regelt dat bij de aanleg van extra verharding bij stedelijke ontwikkelingen voldoende extra open water wordt aangelegd. Zo wordt afwentelen voorkomen. De komende jaren wordt de wijze waarop de bergingsnorm door gemeenten en initiatiefnemers wordt toegepast gemonitord.

Strategieën:

1. In de periode tot 2015 werkt het waterschap aan de implementatie van bestaand beleid zoals dynamisch peilbeheer, aanleg duurzame/natuurvriendelijke oevers en de aanleg van natte verbindingszones zodat het watersysteem in 2015 op orde is.
2. In 2015 wordt een visie ontwikkeld op de drooglegging in relatie tot de functies, waarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden om meer differentiatie aan te brengen.

KLIMAATBESTENDIGHEID

Klimaatbestendigheid heeft betrekking op aanpassingsvermogen, weerstand en veerkracht van zowel het watersysteem als de ruimtelijke inrichting van het beheergebied. Het doel van de nationale adaptatiestrategie en adaptatieagenda is om de ruimtelijke inrichting van Nederland klimaatbestendig te maken door klimaatverandering in 2015 onderdeel te laten zijn van beleid en besluitvormingsprocessen.

Een verdere regionale uitwerking voor Flevoland is nodig, omdat de consequenties van klimaatverandering erg gebiedspecifiek zijn. Tegelijk is duidelijk geworden dat Waterschap Zuiderzeeland de belangrijkste effecten van klimaatverandering al meeneemt in beleid en besluitvorming. Zo wordt klimaatverandering meegenomen in de NBW toetsing, waarmee de kans op wateroverlast in beeld wordt gebracht. Daarnaast vormt klimaatverandering de aanleiding van het Nationale Deltaprogramma. Hierbinnen worden strategieën ontwikkeld om ook in de toekomst waterveiligheid en zoetwatervoorziening te garanderen. De deltabeslissingen worden in 2014 verwacht. Waar nodig zullen deze in de jaren daarna worden doorvertaald in het beleid van Zuiderzeeland. In 2013 worden de nieuwe KNMI klimaatscenario's verwacht. Ook hiervoor geldt dat de consequenties hiervan in 2014 inzichtelijk gemaakt worden en waar nodig beleidsmatig vertaald.

In 2012 is door onderzoek inzicht verkregen in de effecten van klimaatverandering op de waterkwaliteit en ecologie. Deze inzichten worden opgenomen in het Waterkader en in de advisering bij de watertoets. In 2013 en 2014 worden de resultaten van dit onderzoek doorvertaald naar doelen en maatregelen voor de volgende generatie Stroomgebiedbeheerplannen.

Over de doorwerking van klimaatbestendigheid in de ruimtelijke ordening is nog veel onderzoek gaande en beleid is in ontwikkeling. Op landelijke schaal gebeurt dit binnen het Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering. In 2014 leidt dit tot een deltabeslissing over ruimtelijke adaptatie. Waterschap Zuiderzeeland volgt de landelijke ontwikkelingen actief en zal vanaf 2014 het landelijke beleid waar nodig vertalen in eigen beleid.

In 2010 heeft de Unie van Waterschappen het klimaatakkoord afgesloten met het Rijk. Dit akkoord gaat vooral over het beperken van de 'klimaatvoetafdruk' van de waterschappen. Dit onderdeel is uitgewerkt in de bedrijfsvoeringsparagraaf (paragraaf 7.1).

Strategieën:

1. In 2015 is inzichtelijk wat klimaatbestendigheid betekent in de context van Waterschap Zuiderzeeland.
2. Vanaf 2015 worden nieuwe of gewijzigd beleid en ruimtelijke ontwikkelingen getoetst aan klimaatbestendigheid.

4.3.2 ANTICIPEREN OP WATERTEKORT

DROOGTE

In geval van droogte wordt de verdringingsreeks toegepast. De regionale uitwerking van de verdringingsreeks is daarvoor geïmplementeerd in het bestrijdingsplan watertekort van Waterschap Zuiderzeeland. In de huidige situatie zijn watertekorten in Flevoland echter niet of nauwelijks een probleem. Uit eerdere onderzoeken (2007) was dit al bekend. Dat de droogte in het voorjaar van 2011 niet tot watertekort heeft geleid, onderstreept dit. Onderzoek uit 2011 wees uit dat ook in de toekomst niet of nauwelijks watertekorten zijn te verwachten in Flevoland.

In nieuw te ontwikkelen stedelijke gebieden dienen de watersystemen voldoende getoetst te worden op extreme droge situaties. In verband met de waterkwaliteit wordt het waterpeil in stedelijk gebied vaak verhoogd en wordt een seizoensgebonden peil ingesteld. In 2012 is het wateraanvoerbeleid van Waterschap Zuiderzeeland geëvalueerd. De resultaten van de evaluatie van de beleidsregel wateraanvoer van Waterschap Zuiderzeeland geven aanleiding tot een herziening van het beleid. Hierbij worden de inzichten en hoofdlijn uit het Deltaprogramma Zoetwater meegenomen. Aangezien het Deltaprogramma in 2014 zal resulteren in (concept) deltabeslissingen, zal het beleid voor wateraanvoer vanaf 2014 herzien. Daarnaast wordt in 2014 een tactisch kader ontwikkeld voor peilbeheer (zie paragraaf 4.3.3). Deze twee ontwikkelingen worden benut om ook in stedelijk gebied voldoende rekening te houden met extreem droge situaties.

DELTAPROGRAMMA: DEELPROGRAMMA ZOETWATER

Zoetwatervoorziening is een belangrijk onderwerp in het Deltaprogramma. In 2014 moeten een voorkeursstrategie en alternatieven voor de zoetwatervoorziening in de toekomst klaar zijn. De strategie moet leiden tot een duurzame en economisch doelmatige zoetwatervoorziening, waarmee de kansen van de ligging van Nederland in de delta worden benut. Als zoetwaterstrategie voor het IJsselmeer bestaat breed draagvlak voor de korte termijn maatregel. Deze maatregel bestaat uit het vergroten van de buffer in het IJsselmeer (20-40 cm), eventueel aangevuld met geen spijmaatregelen in de regionale watersystemen. De waterschappen hebben gepleit voor deze brede benadering, waarbij niet alleen naar maatregelen in het hoofdwatersysteem wordt gekeken.

Verder wordt vanuit een deel van de uitkomsten van het deelprogramma zoetwater gewerkt aan het formuleren van een voorzieningenniveau voor zoetwater. Het voorzieningenniveau moet duidelijkheid geven over wat het Rijk, de regio en de gebruikers van elkaar mogen verwachten over zoetwater in zowel de normale als de droge situatie. Het doel hiervan is dat gebruikers weten waar ze aan toe zijn, zodat ze dit mee kunnen wegen in hun toekomstplannen en de overheden ook hun inspanningen kunnen plannen en begrenzen.

Net als bij voorgaande fases van het Deltaprogramma levert Waterschap Zuiderzeeland samen met de andere waterschappen ondersteuning aan het proces van het Delta-programma Zoetwater richting een concept deltabeslissing in 2014. Daarnaast wordt het project beïnvloed via deelname aan de Unie-themagroep Zoetwater en via het Bestuurlijke Platform Zoetwater waarin de regio Flevoland – Noord Holland door een bestuurder uit de regio is vertegenwoordigd. Op die manier wordt getracht een evenwichtige besluitvorming te bewerkstelligen waarin de regionale belangen goed zijn meegenomen.

4.3.3 **GOED FUNCTIONEREND WATERSYSTEEM**

STEDELIJK WATER

Vanaf 1 januari 2011 is het beheer en onderhoud van het stedelijk water overgedragen van de gemeenten naar het waterschap. Als eerste is gestart met het uitvoeren van maaiwerkzaamheden op basis van meerjarige bestekken. Met gemeente Almere is afgesproken dat zij de maaiwerkzaamheden namens het waterschap uitvoert en dat deze afspraak in 2014 wordt heroverwogen. Naast de maaiwerkzaamheden zijn de afgelopen jaren gezamenlijk met de gemeenten baggerwerkzaamheden uitgevoerd om het achterstallig baggeronderhoud weg te werken. Voor het oeveronderhoud en onderhoud aan de kunstwerken is afgesproken dat de gemeenten tot 2015 het eventuele achterstallig onderhoud wegwerken.

Vanaf 2015 voert het waterschap de werkzaamheden uit op het gebied van voor baggeren, oeveronderhoud en kunstwerken op basis van een meerjarenplanning. Deze planning zal aansluiten bij de 7-jarige cyclus die in het landelijk gebied gehanteerd wordt. Begin 2014 wordt deze meerjarenplanning opgesteld, waarbij ook de kosten hiervan in beeld gebracht worden. Bij het groot onderhoud in stedelijk gebied is het geven van tijdige informatie aan de betrokken bewoners een belangrijk aandachtspunt.

Naast de onderhoudswerkzaamheden voeren gemeenten en waterschap maatregelen in het stedelijk water uit conform het maatregelenprogramma stedelijke waterplannen 2012-2014. De projecten die in 2014 lopen zijn met name doorlopende projecten vanuit 2012/2013 die in 2014 afgerond worden. Op basis van de ervaringen van het waterschap in het stedelijk water en het in 2011 door DenH vastgestelde afwegingskader voor het maatregelenprogramma wordt er een nieuw maatregelenprogramma opgesteld. Daarbij wordt o.a. gekeken naar de samenhang met het groot onderhoudsprogramma. In de maatwerkovereenkomsten is ook afgesproken dat voor alle gemeenten in de eerste drie jaar, jaarlijks een evaluatie wordt uitgevoerd en een voortgangsrapportage wordt opgesteld ten behoeve van bestuurlijk overleg. Deze evaluatie en voortgangsrapportage zijn gericht op het evalueren van de gemaakte afspraken in de maatwerkovereenkomst en de uitvoering van de beheer- en onderhoudsplannen. In 2012 heeft de eerste evaluatie plaatsgevonden, de tweede volgt eind 2013. Dit betekent dat de derde evaluatie in 2014 plaatsvindt en dat daarna de afspraken via de reguliere contacten met de gemeenten worden besproken. Na 2014 zullen de beheer- en onderhoudsplannen elke 5 jaar worden geëvalueerd en indien nodig herzien.

Met het sluiten van de maatwerkovereenkomsten zijn enkel afspraken met de gemeenten gemaakt over het actief beheer van het publieke water. In 2011 is een beleidslijn ontwikkeld met betrekking tot de rol en taakverdeling in het actieve waterbeheer tussen particulieren en het waterschap. De rol- en taakverdeling in het stedelijke waterbeheer heeft daarnaast consequenties voor de (stedelijke) legger en het keurregime in het stedelijk gebied. Daarom is in 2012 de Keur uitgebreid met een paragraaf stedelijk water en de legger stedelijk water vastgesteld. De beleidslijn particulier stedelijk water en de uitbreiding van de Keur zijn in 2012/2013 actief

gecommuniceerd met de inwoners die aan het water wonen tijdens 9 informatieavonden. Bij het planmatig onderhoud in de stedelijke gebieden wordt een totaalinspectie van de watergangen gedaan; zowel de staat van onderhoud van een watergang als de daarin aanwezige constructies. Hiermee wordt in een cyclus van zeven jaar het gehele beheergebied beoordeeld of de aanwezige situatie conform (de nieuwe paragraaf stedelijk water in de) Keur is. Daarnaast wordt op urgente situaties die in het veld worden geconstateerd direct gehandeld. Het planmatig onderhoud start in 2015, in 2014 zullen de eerste inspecties van de watergangen plaats vinden.

Strategieën:

1. Tot en met 2014 vindt jaarlijks een evaluatie plaats en wordt de voortgang gerapporteerd op basis van de maatwerkovereenkomsten.
2. In 2015 heeft het waterschap illegale situaties in het watersysteem in het stedelijk gebied en de buitendijkse gebieden hoort dit hier zo veel mogelijk onder de keur gebracht.
3. In 2014 zijn er afspraken gemaakt over het beheer en onderhoud van private delen in het stedelijk gebied.
4. Vanaf 2015 wordt op basis van een meerjarenplanning door het waterschap oeveronderhoud, baggeronderhoud en onderhoud aan kunstwerken uitgevoerd.

GEMALEN

Een cruciale rol in het peilbeheer en het voorkomen van wateroverlast is weggelegd voor de bemaling van de polder. Met zeven hoofdgemalen, een aantal ondergemalen en een groot aantal kleinere kunstwerken in landelijk en stedelijk gebied wordt Flevoland droog gehouden. In 2012 is het nieuwe gemaal IJsvogel voor de onderbemaling bij Tollebeek opgeleverd. Samen met een aantal aanpassingen in het watersysteem lost dit de wateropgave rondom Tollebeek op.

Grootschalige aanpassingen en capaciteitsuitbreidingen van de bemaling worden voor de looptijd van de meerjarenbegroting niet voorzien. Het beleid ten aanzien van de bemalingstaak van het waterschap is gericht op het in stand houden van een robuuste bemaling. We streven naar een optimale bemaling met minimaal energieverbruik, tegen minimale kosten en daar waar mogelijk energierugwinning. In samenhang met de herziening van de koers met betrekking tot de wateropgave wordt in de komende jaren beleid ontwikkeld om richting 2050 het toenemende waterbezwaar af te kunnen voeren en de kwaliteitsdoelstellingen te handhaven.

Gemaal Vissering (aardgas) heeft twee warmtekrachtkoppelingen en levert restwarmte en elektriciteit. De inzet van het gemaal wordt mede bepaald door de contractuele verplichting met Essent voor warmte- en elektriciteitslevering. Het contract met Essent loopt tot eind 2013. Een besluit over de toekomst van de warmtekrachtkoppeling is in voorbereiding.

In 2014 en volgende jaren zal verder aandacht zijn voor de verbetering van de energie-efficiency voor de bemalingstaak. Bij de herziening van het gemalenplan in 2014 zal hier aandacht voor zijn.

Strategieën:

1. In 2018 wordt gestart met de voorbereiding voor de renovatie van gemaal Vissering.

PEILBEHEER

Voor al het oppervlaktewater in het beheergebied zijn peilbesluiten vastgesteld. Het peilbeheer is gericht op het handhaven van alle vastgestelde streefpeilen gedurende het jaar. Door middel van metingen in het gebied wordt steekproefsgewijs gecontroleerd in hoeverre het waterschap daarin slaagt.

Bij het opstellen en herzien van bestaande peilbesluiten wordt de GGOR-systematiek toegepast. Alleen peilbesluiten waarin een streefpeilverlaging wordt voorgesteld, worden ter goedkeuring voorgelegd aan Gedeputeerde Staten. In veel gevallen is er echter sprake van een streefpeilverhoging in het kader van stedelijke ontwikkelingen of vernatting van natuur.

In een aantal gebieden waar de drooglegging door bodemdaling afneemt, is een GGOR studie uitgevoerd waarin is bepaald of er de komende jaren knelpunten te voorzien zijn. Tot nu toe bleek uit de analyses dat op korte termijn geen problemen te verwachten zijn door de afnemende drooglegging. De GGOR systematiek is afgelopen jaar geëvalueerd en de resultaten hiervan zijn beschikbaar. Op basis van inzichten uit deze evaluatie begin 2014 een voorstel worden gedaan over de verbetering van inzet van GGOR bij het opstellen en herzien van peilbesluiten. Dit zal de komende periode verder worden uitgewerkt.

De implementatie van dynamisch peilbeheer is afgerond. Veel beweegbare stuwen zijn geautomatiseerd, dat wil zeggen dat ze vanzelf reageren op waterpeilen voor en achter de stuw. Vrijwel alle beweegbare stuwen zijn op afstand te bedienen. Hierdoor is het mogelijk sneller te anticiperen op veranderende weersomstandigheden in de seizoenen. De regeling op dynamisch peilbeheer kan wateroverlast voorkomen door het water optimaal over de peilvakken te verdelen. Na realisatie van de beweegbare stuwen zijn ze opgenomen in het reguliere beheer- en onderhoudsprogramma.

In 2014 wordt een kader uitgewerkt om voor toekomstige ontwikkelingen te bepalen welk type peilbeheer gewenst is. Hierbij wordt ook de relatie met bodemdaling en het tegengaan van versnippering gelegd.

Strategieën:

1. In 2014 is een tactisch kader ontwikkeld voor het peilbeheer.
2. In 2015 wordt de implementatie van dynamisch peilbeheer afgerond.

VERDROGING

Waterschap Zuiderzeeland heeft samen met de Provincie Flevoland en de terrein-beheerders in GGOR-studies (GGOR staat voor Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterpeil) maatregelen onderzocht die de verdroging in de TOP-gebieden kunnen verminderen. De vastgestelde maatregelen voor de TOP-gebieden worden voor het einde van 2013 uitgevoerd.

Na de uitvoering van de maatregelen worden de effectiviteit van de maatregelen en het doelbereik gemonitord, zowel hydrologisch als ecologisch. Over enkele jaren wordt geëvalueerd in hoeverre de gestelde (natuur)doelen ook zijn bereikt. De GGOR-studies wezen uit dat de gestelde doelen niet overal realistisch zijn. Bij het opstellen van nieuwe of het herzien van beleidsplannen wordt hiermee en met de uitkomsten van de monitoring rekening gehouden. De bedoeling is dat de hydrologische situatie in de als verdroogd aangewezen gebieden (TOP-gebieden) en de natuurdoelen in 2018 op elkaar zijn afgestemd.

Strategieën:

1. De hydrologische situatie in de als verdroogd aangewezen gebieden (TOP-gebieden) en de natuurdoelen zijn in 2018 op elkaar afgestemd op basis van de meest recente gegevens uit de gezamenlijk uitgevoerde GGOR-studies en monitoring en evaluatie.

BAGGEREN

De Baggervisie (2006) en de in 2010 uitgevoerde Evaluatie Baggervisie vormen de leidraad voor het baggeronderhoud. In 2012 zijn op basis van ervaringscijfers de kostenkennallen bijgesteld voor de uitvoering van baggerwerken. Dit heeft geresulteerd in een update van de baggerplanningen voor stedelijk gebied en de provinciale vaarten en daarbij behorende budgetten in de meerjarenbegroting.

Voor het baggeronderhoud van het watersysteem wordt onderscheid gemaakt tussen watergangen in het landelijk gebied, de Provinciale vaarten en de watergangen in het stedelijk gebied.

Landelijk gebied

Watergangen in het landelijk gebied kennen een zevenjarige onderhoudscyclus. Baggerwerkzaamheden in de tochten en (zij)vaarten van het landelijk gebied worden meegenomen in dit algemeen beheer en onderhoud.

Provinciale vaarten

In 2012 is op basis van de kostenkennallen en recente peilingen van slibhoeveelheden de meerjaren baggerplanning bijgesteld voor de provinciale vaarten. In de planning is bovendien rekening gehouden met de verplichting die het waterschap is aangegaan met Staatsbosbeheer voor het toepassen van 400.000 m3 baggerspecie in de Vaartplas tot 2018. Door trajecten, waarvan de baggerspecie wegens ruimtegebrek niet op aangrenzende percelen verspreid kan worden, vooraan in de planning te zetten zal aan deze verplichting al in 2013/2014 voldaan kunnen worden. In 2025 zullen alle provinciale vaarten eenmaal zijn gebaggerd sinds het waterschap het baggeronderhoud van de provincie heeft over genomen. De provincie betaalt 20% van de kosten van het baggeronderhoud zoals in 2004 bestuurlijk is afgesproken.

Stedelijk gebied

Ook voor baggerwerkzaamheden in het stedelijk gebied is een meerjarenplanning gemaakt op basis van de resultaten van de evaluatie van de baggervisie. Daarbij is rekening gehouden met de afspraken uit de maatwerkovereenkomsten stedelijk water die het waterschap met de gemeenten is aangegaan. In de maatwerkovereenkomsten is opgenomen dat achterstallige baggerwerkzaamheden, waaraan de gemeenten nog voor 50% meebetalen, voor 2015 zijn uitgevoerd. Alleen in Almere zal het laatste achterstallig baggerwerk in 2015 worden uitgevoerd. De gemeentelijke bijdrage hiervoor is reeds in een bestemmingsreserve opgenomen. Vanaf dat moment zal het baggerwerk worden uitgevoerd op basis van een 7-jarige onderhoudscyclus waarbij ook oevers en kunstwerken worden meegenomen (zie ook stedelijk water). Voor de periode na 2015 moet nog een baggerplanning met bijbehorende kostenraming worden opgesteld. Hoe deze planning en kostenraming er uit zal zien, zal in belangrijke mate afhangen van de aanwas van bagger in stedelijk gebied.

Waterbodempkwaliteitskaart

In 2013 is een waterbodempkwaliteitskaart opgesteld voor de watergangen in beheer bij het waterschap. De kaart sluit aan op de bodempkwaliteitskaarten voor landbodemp van de gemeenten in ons beheergebied en op de Nota Bodembeheer opgesteld door dezelfde Flevolandse gemeenten. De waterbodempkwaliteitskaart zal na het doorlopen van de openbare bezwaarprocedure en na erkenning door de gemeenten kunnen fungeren als wettig bewijsmiddel voor de kwaliteit van bij baggerwerken vrijkomende baggerspecie. De kaart zal de voorbereiding van baggerwerken faciliteren omdat nu in vroegtijdig stadium bekend is wat de kwaliteit van de baggerspecie is en de kosten van waterbodemonderzoek zullen gereduceerd worden doordat niet van ieder traject de waterbodempkwaliteit afzonderlijk onderzocht hoeft te worden.

Strategieën:

1. Het waterschap werkt baggerachterstanden weg conform het baggerplan voor provinciale vaarten en stedelijk gebied. In 2015 is 60% van de provinciale vaarten op orde en worden de laatste baggerachterstanden in het stedelijk gebied weggewerkt.

HERPROFILEREN KAVELSLOTEN

Een groot deel van de kavelsloten in het landelijk gebied is niet meer op profiel. De kavelsloten zijn de haarvaten van het watersysteem. Ze vormen een substantieel en onmisbaar deel van de totale waterberging. Doordat de kavelsloten niet op profiel blijven, neemt de berging in het systeem onacceptabel af. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om aan de inundatienormen te kunnen voldoen. Op profiel houden geeft invulling aan 'niet afwentelen', remt degradatie van het systeem en voorkomt opvulling van de inundatienorm. Aangelanden zijn verantwoordelijk voor het op orde houden van de kavelsloten, het waterschap heeft de taak en verantwoordelijkheid hierop toe te zien.

In 2009 heeft het waterschap vastgesteld om (gedurende een langjarig traject) de kavelsloten weer op profiel te krijgen. In 2012 is dit beleid aangescherpt en uitgewerkt: Kavelsloten moeten overal op profiel gebracht en gehouden worden. Dit is een belangrijke maatregel om toekomstige wateroverlast te voorkomen. Door allerlei ontwikkelingen (o.a. bodemdaling) is het niet zonder meer mogelijk de oorspronkelijke profielen terug te brengen. Daarom moet bij het op profiel brengen gebruik worden gemaakt van maatwerkprofielen.

Het waterschap kiest ervoor om grondeigenaren en pachters door middel van demonstraties, voorlichting en publiciteit te stimuleren te starten met het herprofilen van kavelsloten. In 2013 wordt dit stimuleringsproject uitgevoerd. Door het houden van demonstraties verspreid over het beheergebied, worden nut en noodzaak toegelicht aan de ingelanden. In 2014 worden het beleid voor maatwerk en de legger opgesteld en vastgesteld. In 2015 kan dan gestart worden met de uitvoering van het juridische traject, bestaande uit inmeten, aanschrijven van grondeigenaren en toezicht houden op de uitvoering.

Strategieën:

1. In 2016 zijn alle kavelsloten gecontroleerd en uiterlijk in 2023 zijn ze, binnen de gestelde grenzen, op profiel.

DUURZAME/NATUURVRIENDELIJKE OEVERS

Oevers in agrarische gebieden worden tijdens groot onderhoud duurzaam ingericht. Dat wil zeggen dat de bestaande plasberm van circa 0,5 m breed verruimd wordt tot een plasberm van ongeveer twee meter dat zo'n 30 centimeter diep is. De oude beschoeiing wordt verwijderd en afgevoerd en op de overgang van plasberm naar de natte bak wordt onder water een lichte beschoeiing geplaatst. Het zogenaamde teenschot (beschoeiing) komt op 30 tot 40 centimeter onder water. Op de brede en natte plasberm ontwikkelt zich een brede rietkraag die de functie van oeververdediging overneemt.

De aanleg van duurzame oevers gebeurt in eerste instantie op basis van vrijwillige medewerking van de desbetreffende boeren. Voor de realisering van duurzame oevers is aankoop van een smalle strook grond, meestal een meter breed, nodig. Werkt een boer niet mee, dan kan uiteindelijk de gedoogplicht worden toegepast, waarna de aanleg van de duurzame oever kan plaatsvinden.

Op 29 september 2011 heeft de Algemene Vergadering besloten om in de periode 2012-2015 in totaal 184,3 kilometers duurzame oevers aan te leggen. Hiervan is 81,3

kilometer onderdeel van het regulier beheer en onderhoud en wordt 103 kilometer versneld aangelegd. Voor deze aanleg worden KRW-synergiegelden en een POP –subsidie ontvangen. De POP-subsidie komt uit “het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland”.

Momenteel is een bestuursstuk in ontwikkeling wat aangeeft hoe om te gaan met de aanleg duurzame oevers in de periode 2016-2021. Hierbij zal ook verkend worden wat de mogelijkheden zijn voor het aanvragen van eventuele POP-3 of andere subsidiegelden.

Om te waarborgen dat het totaal aantal kilometers tijdig wordt behaald, is er voor gekozen om in de planning ongeveer 10 kilometer over te hevelen van 2015 naar 2014. Dit betekent dat gestreefd wordt naar de realisatie van 60 km duurzame oever in 2014. De daadwerkelijke realisatie is afhankelijk van de medewerking van de aangelanden.

Strategieën:

1. De voortgang van de aanleg van de duurzame oevers verloopt volgens planning (vanaf 2012).

GRONDWATER

Sinds de invoering van de Waterwet (december 2009) zorgt Waterschap Zuiderzeeland voor de vergunningverlening, het toezicht, de handhaving en het kennisbeheer in relatie tot het grondwaterbeheer. Het waterschap heeft in 2010 het door de provincie gevoerde grondwaterbeleid voortgezet. In 2011 heeft het waterschap geëvalueerd of het overgenomen beleid volstaat of dat aanvullingen en/of wijzigingen zijn gewenst. Daarnaast is verkend of het grondwaterbeleid van het waterschap hiaten bevat c.q. koerswijzigingen op termijn nodig zijn. Hiertoe is het ‘overgenomen’ grondwaterbeleid van de provincie en het eigen grondwaterbeleid gespiegeld aan EU-, Rijks- en overig provinciaal beleid.

Het waterschap wil meer inzicht krijgen in de werking van het grondwatersysteem in relatie tot het oppervlaktewatersysteem. Als eerste stap gaat het waterschap inventariseren welke informatie nodig is om dit inzicht te verkrijgen. Daarnaast bouwt het waterschap verder kennis op over het grondwatersysteem door gebruik te maken van het regionale grondwatermodel AZURE dat samen met gebiedspartners is ontwikkeld. Verder worden beleidsontwikkelingen op Europees en landelijk niveau gevolgd door deelname aan de ambtelijke themagroep grondwater van de Unie van Waterschappen. Via deze themagroep participeert het waterschap actief in de discussie over de toekomst van het grondwaterbeheer, in casu de mogelijke verdere overdracht van taken in het grondwaterbeheer van de provincie naar het waterschap.

Strategieën:

1. Het waterschap bouwt in de periode tot 2015 kennis op over het functioneren van het grondwatersysteem.

MUSKUSRATTENBESTRIJDING

Bij Koninklijk besluit van 1 juli 2011 is de Waterwet aangepast en dat betekent dat de verantwoordelijkheid voor het voorkomen van schade aan waterstaatswerken door muskus- of beverratten bij de waterschappen is gelegd. Het gevolg daarvan is dat de landelijke structuur is gewijzigd en onder meer tot gevolg heeft dat de Landelijke Coördinatiecommissie Muskusrattenbestrijding voortaan Werkgroep Muskus- en Beverrattenbestrijding heet en binnen de Uniestructuur is opgenomen.

De bestrijders bij Waterschap Zuiderzeeland voeren het voorkomen van schade aan waterstaatswerken door muskus- of beverratten uit in overeenstemming met de gedragscode voor de bestrijding van muskusrat en beverrat. Landelijk wordt veel onderzoek gedaan naar vangstmethoden en naar de verbetering van vangmiddelen om bijvangst zoveel mogelijk te beperken. Bij Waterschap Zuiderzeeland wordt daar ook aan gewerkt. Zo zijn de fuiken in schijnduikers aangepast om bijvoorbeeld geen otters te kunnen vangen, maar ook worden de overige vangmiddelen verbeterd en vangmiddelen vanuit andere waterschappen op hun bruikbaarheid getoetst. In 2013 is een begin gemaakt met het digitaal registreren van vangmiddelen en vangsten met behulp van mobile telefoons en GPS. In 2014 zal met de Noordoostelijke waterschappen overleg plaatsvinden over mogelijk verdergaande samenwerking.

De Algemene Vergadering heeft in 2010 in een motie aangegeven dat onderzoek moet worden gedaan naar de mogelijkheid om het aantal bestrijders in 2015 met drie formatie eenheden terug te brengen. Deze motie heeft zijn uitwerking gehad in Water Werkt waarbij de formatie van het aantal bestrijders is teruggebracht naar 10, aangestuurd door een teamleider. Wel zal voor bepaalde tijd nog inhuur nodig zijn, omdat de huidige situatie nog geen stabiele situatie is. Er wordt gezocht naar een oplossing om een stabiele situatie te bereiken, onder andere door samenwerking met de noordoostelijke waterschappen en door deelname aan landelijk onderzoek naar effectieve bestrijding van muskusratten.

Strategieën:

1. In 2016 zijn, op basis van landelijk onderzoek, alternatieve vangstmethodes overwogen.

4.4 WAT GAAT HET KOSTEN?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Voldoende Water verbonden zijn.

TABEL 4.4 OVERZICHT VAN DE LASTEN EN BATEN VAN HET PROGRAMMA VOLDOENDE WATER
(BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

SUB-PROGRAMMA	REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	BEGROTING 2015	BEGROTING 2016	BEGROTING 2017
Lasten						
Voorkomen wateroverlast	0,4	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Anticiperen op watertekort	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Goed functionerend watersysteem	26,4	25,7	25,9	26,2	25,4	25,8
Goed grondwaterbeheer	0,3	-	-	-	-	-
Doorbelastingen	4,2	3,6	3,5	3,4	3,4	3,5
<i>Subtotaal</i>	<i>31,4</i>	<i>30,3</i>	<i>30,4</i>	<i>30,6</i>	<i>29,8</i>	<i>30,3</i>
Baten						
Voorkomen wateroverlast	-	-	-	-	-	-
Anticiperen op watertekort	-	-	-	-	-	-
Goed functionerend watersysteem	-7,4	-2,1	-1,9	-2,0	-2,0	-2,1
Goed grondwatersysteem	-	-	-	-	-	-
Doorbelastingen	-0,3	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>-7,7</i>	<i>-2,1</i>	<i>-1,9</i>	<i>-2,0</i>	<i>-2,0</i>	<i>-2,1</i>
Netto lasten	23,7	28,2	28,5	28,6	27,8	28,2

De lasten van het subprogramma 'goed functionerend watersysteem' zijn in de periode 2013-2015 hoger door de versnelling van de aanleg van duurzame oevers. Daar staat tegenover dat voor die jaren in de baten rekening wordt gehouden met de KRW Synergiegelden (€ 0,5 miljoen) en de POP2 gelden. De gerealiseerde baten in het jaar 2012 betreffen bijdragen van mede-overheden voor gezamenlijk uitgevoerde projecten.

INVESTERINGEN

In onderstaande tabel staan de investeringsbedragen uit de vastgestelde investeringsbegroting. De investeringen van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

TABEL 4.5 OVERZICHT VAN DE INVESTERINGSBEDRAGEN VAN HET PROGRAMMA VOLDOENDE WATER (BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

OMSCHRIJVING	2014	2015	2016	2017
Investeringsplan 2014-2017	2,6	1,8	1,1	1,9
Besluiten na investeringsplan 2014-2017	- 0,1	-	-	- 0,1
Totaal	2,5	1,8	1,1	1,8

De kapitaallasten voor de komende periode zijn in onderstaande tabel weergegeven. De kapitaallasten van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

TABEL 4.6 OVERZICHT VAN DE KAPITAALLASTEN VAN HET PROGRAMMA VOLDOENDE WATER (BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

KAPITAALLASTEN	2014	2015	2016	2017
Investeringsplan 2014-2017	4,1	4,1	4,0	4,0
Besluiten na investeringsplan 2014-2017	- 0,1	0,0	- 0,1	0,0
Totaal	4,0	4,1	3,9	4,0

De kapitaallasten zijn opgenomen in het bovenstaande netto lastenoverzicht.

Voor het programma Voldoende Water zal in 2014 volgens het investeringsplan ook een aantal uitwerkingsvoorstellen voor de feitelijke kredietopenstelling van investeringen worden opgesteld. Conform artikel 7 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is in onderstaande tabel weergegeven welke uitwerkingsvoorstellen aan de AV zullen worden voorgelegd en welke aan DenH. Voor een aantal investeringen is reeds een deel/voorbereidingskrediet verleend, vandaar dat het nog open te stellen bedrag kan afwijken van de totale investering.

TABEL 4.7 OVERZICHT BESLISSINGSBEVOEGDHEID VOOR KREDIETOPENSTELLING IN 2014
(BEDRAGEN IN DUIZENDEN EURO'S)

OMSCHRIJVING INVESTERING	TOTAAL INVESTERINGEN	NOG OPEN TE STELLEN	AV/DENH
Verdroging Flevoland	482	88	DenH
Aankoop grond duurzame oevers (2014)	238	238	DenH
Landmeetapparatuur	80	80	DenH
Wateraanvoer Westelijke NOP	1.130	1.080	AV
Renovatie stuw NOP (st 2059)	130	130	DenH
Gemaal Wortman, vervangen raampartijen	400	400	DenH
Regiokantoor Noord	400	350	DenH
Vernieuwen automatisering (deel 3)	171	171	DenH
Verruimen / vernieuwen wegduikers 2014	155	155	DenH
Vernieuwen stuw Zwijnstocht (ST 4868)	130	130	DenH
vernieuwen stuw Alikruiktocht (ST 5339)	165	165	DenH
Stuw rendiertocht ter hoogte van Wisentocht (ST 5323)	130	130	DenH
Stuw rendiertocht Zuid (St 5366)	130	130	DenH
Aanpassing Olster D-tocht	270	270	DenH
Plaatsen peilloggers NOP en ZOF (2014)	135	135	DenH
Gemaal Wortman: Vervanging elektrische verdeling	75	75	DenH
Totaal	4.221	3.727	

5 PROGRAMMA SCHOON WATER

WATERSCHAP ZUIDERZEELAND WERKT AAN SCHOON WATER IN HET GEHELE BEHEERGBIED. SCHOON WATER BETEKENT EEN GOED WATERSYSTEEM. HET WATERSYSTEEM WORDT ALS GOED BEOORDEELD ALS HET GOED IS VANUIT ZOWEL CHEMISCH OOGPUNT (NIET VERVUILD), VANUIT BIOLOGISCH OOGPUNT (GOEDE LEEFOMGEVING) EN VANUIT HET OOGPUNT VAN DE GEBRUIKERS (BELEVINGSWAARDE). DE BELEVINGSWAARDE IS MET NAME RELEVANT VOOR HET STEDELIJK WATERBEHEER.

DAARNAAST ZUIVERT WATERSCHAP ZUIDERZEELAND IN VIJF AFVALWATERZUIVERINGSINSTALLATIES (AWZI'S) HET AFVALWATER UIT DE PROVINCIE. DIT AFVALWATER WORDT MERENDEELS AANGEVOERD VIA DE GEMEENTELIJKE RIOLERING. NA ZUIVERING IN DE AWZI'S WORDT HET TERUGGEBRACHT NAAR HET OPPERVLAKTewater. WATERSCHAP ZUIDERZEELAND STELT STRENGE VERGUNNINGSEISEN AAN BEDRIJVEN DIE AFVALWATER WILLEN LOZEN. OOK WORDEN ER MAATREGELen GENOMEN TEN BEHOEVE VAN HET VERBETEREN VAN DE KWALITEIT VAN HET OPPERVLAKTewater.

5.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

BEOOGD EFFECT

Het waterschap streeft naar goede leef-, verblijf- en voortplantingsmogelijkheden voor de aquatische flora en fauna in het beheergebied. De chemische toestand van het grond- en oppervlaktewater en de waterbodems mag daarvoor geen beperkende factor zijn.

Veel menselijke activiteiten verontreinigen het water en hebben daarmee een negatief effect op de kwaliteit van het water. Deze beïnvloeding kan ook indirect plaatsvinden, doordat stoffen in het milieu komen die uiteindelijk in het water belanden. Het waterschap zorgt met de behandeling van afvalwater en emissiebeheer dat zo veel mogelijk van deze effecten teniet worden gedaan.

PROGRAMMADOELEN

1. Het waterschap bereikt uiterlijk in 2027 de regionaal vastgestelde doelen van de Kaderrichtlijn Water voor de ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen. Het waterschap spant zich in om, indien de mogelijkheid zich voordoet, de maatregelen uiterlijk in 2021 uit te voeren. In 2015 is minimaal 1/3 deel van de noodzakelijke inrichtingsmaatregelen uitgevoerd.
2. Vanaf 2013 zal het waterschap gezamenlijk met de gebiedspartners voor de niet-KRW waterlichamen doelen formuleren
3. De waterlichamen in het beheergebied voldoen uiterlijk in 2027 aan de fysisch-chemische waterkwaliteitsnormen van de Kaderrichtlijn Water voor prioritair stoffen, overige verontreinigingen en algemeen fysisch-chemische stoffen door het nemen van haalbare en betaalbare emissiereducerende maatregelen in stedelijk en

landelijk gebied.

4. Het waterschap implementeert de nieuwe Europese zwemwaterrichtlijn in het jaar van invoering van de Nederlandse wetwijziging in zijn beleid.
5. Waterbodems vormen in 2027 in zowel het stedelijk als het landelijk gebied geen kwantitatieve en/of kwalitatieve belemmering voor het optimaal functioneren van de watersystemen.
6. De emissies van de afvalwaterketen zijn zodanig dat aan relevante EU-normen, nationale en regionale doelstellingen wordt voldaan.
7. Een doelmatige scheiding en behandeling van stedelijk afvalwater is gerealiseerd.

BELEIDSKADER

Het beleid van Waterschap Zuiderzeeland voor dit programma is vastgelegd in onderstaande beleidsnota's.

TABEL 5.1 BELEIDSKADERS VAN WATERSCHAP ZUIDERZEELAND VOOR HET PROGRAMMA SCHOON WATER

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	VASTGESTELD
Nota 2007 Usselmeerpolders	30-10-2007	Vastgesteld
Beleid Directe Lozingen van Afvalwater van Huishoudelijke Aard in het Buitengebied	01-07-2008	Ter kennisname
Waterbeheerplan 2010-2015	17-12-2009	Vastgesteld
Transport en Zuiveringsplan	25-03-2010	Vastgesteld
Nota integraal watertoezicht	28-04-2011	Vastgesteld
IBA-beleid	07-07-2011	Vastgesteld

WETTELIJK KADER

Het wettelijk kader voor dit programma is vastgelegd in onderstaande wetten en regelgeving.

TABEL 5.2 WETTELIJKE KADERS VOOR HET PROGRAMMA SCHOON WATER

OMSCHRIJVING	VASTGESTELD
Europese Kaderrichtlijn Water	2000
Grondwaterrichtlijn	2006
Richtlijn Prioritaire Stoffen	2008
EU Verordening gewasbeschermingsmiddelen	2009
Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	1969
Wet milieubeheer	1979
Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	1984
Wet Bodembescherming	1986
Flora- en Faunawet	1998
Natuurbeschermingswet	1998
Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden	2007
Waterwet	2009
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (indirecte lozingen)	2010
Stroomgebiedsvisie Flevoland	2003
Activiteitenbesluit milieubeheer	2007
Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer	2007

>

Besluit Bodemkwaliteit	2008
Besluit lozing afvalwater huishoudens	2008
Waterbesluit	2009
Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW)	2010
Besluit lozen r buiten inrichtingen	2011
Regeling lozing afvalwater huishoudens	2007
Waterregeling	2009
Regeling hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Regeling Min. VROM)	2009
Regeling Monitoring Kaderrichtlijn water	2010

5.2 WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de programmadoelen.

TABEL 5.3 KWANTIFICERING VAN DE DOELEN VAN HET PROGRAMMA SCHOON WATER

PROGRAMMADOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het waterschap bereikt uiterlijk in 2027 de regionaal vastgestelde doelen van de Kaderrichtlijn Water voor de ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen. Het waterschap spant zich in om, indien de mogelijkheid zich voordoet, de maatregelen uiterlijk in 2021 uit te voeren. In 2015 is minimaal circa 1/3 deel van de noodzakelijke inrichtingsmaatregelen uitgevoerd.	Het waterschap is gestart met de uitvoering van de maatregelen ten behoeve van de regionaal vastgestelde doelen voor 2015 van de kaderrichtlijn water voor de ecologische kwaliteit van oppervlaktewaterlichamen.
2. Vanaf 2013 zal het waterschap gezamenlijk met de gebiedspartners voor de niet-KRW waterlichamen doelen hebben formuleren.	Vanaf 2013 worden voor de niet-KRW waterlichamen doelstellingen geformuleerd.
3. De waterlichamen in het beheergebied voldoen uiterlijk in 2027 aan de fysisch-chemische waterkwaliteitsnormen van de Kaderrichtlijn Water voor prioritaire stoffen, overige verontreinigingen en algemeen fysisch-chemische stoffen door het nemen van haalbare en betaalbare emissiereducerende maatregelen in stedelijk en landelijk gebied.	Het waterschap monitort conform de KRW-methode de concentraties van de ecologie ondersteunende stoffen, de groep 'overige verontreinigingen' en de prioritair en prioritair gevaarlijke stoffen en agendeert overschrijdingen van de regionale normen bij de nationale overheid.
4. Het waterschap implementeert de nieuwe Europese zwemwaterrichtlijn in het jaar van invoering van de Nederlandse wetswijziging in zijn beleid.	Het waterschap monitort jaarlijks de ontwikkeling van de waterkwaliteit op de zwemwaterlocaties in zijn beheergebied.
5. Waterbodems vormen in 2027 in zowel het stedelijk als het landelijk gebied geen kwantitatieve en/of kwalitatieve belemmering voor het optimaal functioneren van de watersystemen.	Vanaf 2009 geeft het waterschap uitvoering aan het baggerprogramma uit de Baggervisie.
6. De emissies van de afvalwaterketen zijn zodanig dat aan relevante EU-normen, nationale en regionale doelstellingen wordt voldaan.	Maatschappelijk optimale oplossingen zorgen ervoor dat emissies vanuit de afvalwaterketen niet bij dragen aan de verslechtering van de waterkwaliteit.
7. Een doelmatige scheiding en behandeling van stedelijk afvalwater is gerealiseerd.	Het waterschap en de gemeenten stellen samen een helder afwegingskader op voor doelmatige emissiereducerende maatregelen en passen deze in de praktijk toe.

5.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Hieronder wordt beschreven hoe het waterschap de gewenste programmadoelen gaat realiseren.

5.3.1 GOEDE STRUCTUURDIVERSITEIT

DUURZAME EN NATUURVRIENDELIJKE OEVERS

Voor het realiseren van de ecologische doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) worden duurzame en natuurvriendelijke oevers aangelegd. Aan het begin van het eerste KRW-uitvoeringsjaar (2010) was ongeveer 25% van de oevers al duurzaam of natuurvriendelijk ingericht. In 2027 moet 40% van de oevers van vaarten en tochten duurzaam of natuurvriendelijk zijn ingericht. In de periode 2010-2012 is inmiddels circa 74 km duurzame dan wel natuurvriendelijke oever aangelegd. In het nog vigerende Bestuursprogramma 2009-2012 is aangegeven dat nadrukkelijk wordt gestreefd naar het in de periode tot en met 2021 realiseren van de doelstellingen uit de KRW. In 2011 is besloten tot een versnelde aanleg van de natuurvriendelijke en duurzame oevers. In de periode 2012-2015 wordt daarom 103 km extra aangelegd. In totaal wordt er hierdoor tussen 2012 en 2015 184 km duurzame en natuurvriendelijke oevers aangelegd. In 2014 wordt gestreefd naar de aanleg van 60 km duurzame oever.

Strategieën:

1. In 2015 ligt het waterschap op koers met de uitvoering van de KRW-maatregelen om de voor 2027 gestelde doelen te halen.

VISMIGRATIE

Het waterschap heeft in de periode tot 2010 onderzocht welk effect de kunstwerken tussen het IJsselmeer, Markermeer en de randmeren hebben op een vrije migratie van vissen. Gebleken is dat de gemalen een belemmering vormen voor de vistrek de polder in. Uit het onderzoek is niet geheel duidelijk of belemmeringen in de migratie de polder uit tot significante sterfte leidt bij paling.

STOWA heeft ook een onderzoek uitgevoerd naar de visvriendelijkheid van verschillende typen gemalen. De resultaten wijzen erop dat de schade door het type hoofdgemalen dat in de Flevolandse polders aanwezig is, meevalt. Op basis hiervan is besloten om geen aanvullend onderzoek of maatregelen uit te voeren naar de uittrek van aal.

Het inlaatwerk bij gemaal Colijn is in het voorjaar van 2011 geautomatiseerd, waardoor dit nu vispasseerbaar is. Een belangrijke barrière voor vismigratie in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland is hiermee opgeheven. De effectiviteit van de inlaatvoorziening is begin 2012 gemonitord. Het inlaatwerk blijkt goed te functioneren voor het inlaten van Driedoornige stekelbaars en jonge Aal. In 2014 wordt gestart met een verkenning naar een geschikte locatie en methode om de intrek van vis vanuit het IJsselmeer naar de Noordoostpolder te verbeteren.

Strategieën:

1. Indien noodzakelijk wordt in de periode 2010-2015 gestart met de uitvoering van maatregelen om de vismigratieknelpunten in 2027 opgelost te kunnen hebben.

MAAIBEHEER

Door invoer van het knippend maaien per januari 2011, is het maaibeheer in alle watergangen verder geoptimaliseerd.

Het maaibeheer van de taluds en plasbermen in Flevoland is sinds 2000 sterk geëxtensieerd. Het maaisel blijft of op het talud liggen of wordt op het bovenste deel gedeponeed. Geconstateerd is dat de taluds sindsdien verruigen. Naar aanleiding hiervan is een pilot gestart waarbij tijdens groot onderhoud rietmaaisel wordt afgevoerd en de plasbermen uitgekrabd. Het doel hiervan is om te onderzoeken of met dit beheer de ongewenste effecten van verruiging worden doorbroken en de plasbermen kunnen gaan functioneren als paaihabitat voor vis en begroeibaar zijn voor ondergedoken waterplanten. Eind 2013 komen de onderzoeksresultaten beschikbaar.

Strategieën:

1. Voor 2015 heeft het waterschap in beeld of het zinvol is om tijdens groot onderhoud de strooisellaag van (duurzame) oevers te verwijderen en de plasbermen uit te krabben.

5.3.2 **GOEDE WATERKWALITEIT**

DOELSTELLINGEN VOOR NIET-KRW WATEREN

Flevoland kent nog een groot aantal oppervlaktewateren die niet zijn gekarakteriseerd als Kaderrichtlijn Water waterlichamen. Hierdoor bestaat voor een groot aantal wateren in zowel het stedelijk als het landelijk gebied geen ecologische ambitie (doelstellingenkader). In het Nationaal Waterplan is aangegeven dat provincies en beheerders hiervoor zelf normen mogen ontwikkelen. Bij de verschillende gebiedspartners bleek voldoende draagvlak te bestaan om dit gezamenlijk op te pakken.

De ontwikkeling van deze doelstellingen voor Flevoland is overigens niet een op zichzelf staand iets. Eind 2010 is landelijk geconcludeerd dat een gezamenlijke actie van provincies en waterschappen nodig is om de doelen voor niet-KRW wateren landelijk op uniforme wijze af te leiden.

Om hier uitvoering aan te geven heeft een IPO/UvW werkgroep 'Doelen Overige Wateren' een afleidingsmethodiek ontwikkeld. Deze is medio 2013 beschikbaar gekomen. Na goedkeuring door de Stuurgroep Water in december 2013, wil het waterschap vanaf 2014 samen met de gebiedspartners starten met het afleiden van doelen voor de overige wateren in Flevoland.

Strategieën:

1. Vanaf 2013 zal het waterschap gezamenlijk met de gebiedspartners voor de niet-KRW waterlichamen doelen formuleren.

DIFFUSE BRONNEN

De afgelopen jaren is het emissiebeleid van Waterschap Zuiderzeeland redelijk effectief gebleken waar het gaat om het terugdringen van emissies van zowel indirecte als directe afvalwaterlozingen. De zorg voor de indirecte lozingen is sinds de introductie van de Waterwet overgedragen aan provincie en gemeenten.

De directe afvalwaterlozingen en diffuse verontreiniging naar oppervlaktewater zijn blijvend een taak van het waterschap. De directe lozingen zijn onder controle door het verlenen van vergunningen/goedkeuringen op meldingen, samengaan met watertoezicht. Diffuse verontreiniging kan echter niet worden ondervangen met de

instrumenten vergunningverlening en watertoezicht. De afgelopen jaren hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die het waterschap uitdagen om met nieuw elan verder te gaan met het terugdringen van diffuse verontreiniging.

Het Europese parlement, de Europese Commissie en de lidstaten hebben medio april 2013 een akkoord gesloten over uitbreiding van de Europese lijst van prioritaire stoffen. Dit betreft met name gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Voor deze stoffen worden normen afgeleid waaraan lidstaten in 2027 moeten voldoen. Geneesmiddelen zijn nog niet op de lijst van prioritaire stoffen zelf geplaatst, maar een watchlist, waardoor ze Europees breed gemonitord moeten worden.

Uit de landelijke evaluatie van het gewasbeschermingsbeleid blijkt dat ondanks een aanzienlijke reductie de laatste jaren, op ruim de helft van de meetlocaties de waterkwaliteitsnormen voor gewasbeschermingsmiddelen nog wordt overschreden. In Flevoland was dit in 2011 op ruim 60% van de meetpunten het geval, in 2012 op alle meetpunten (100%). De evaluatie van het mestbeleid laat een vergelijkbaar beeld zien; 40% tot 60% van de meetlocaties voldoet niet aan de normen voor nutriënten (stikstof en fosfor). Langjarige meetreeksen laten zien dat de waterkwaliteit heel langzaam beter wordt als gevolg van het gevoerde (mest)beleid. In Flevoland zijn kwel, landbouw en de emissies uit de waterketen de belangrijkste bronnen van nutriënten. Aangezien de kwel een natuurlijk systeemkenmerk is van de IJsselmeerpolders, zou de inspanning vooral gericht moeten zijn op het terugdringen van de emissies vanuit de landbouw en het gebied.

In Flevoland zijn geneesmiddelen eveneens aanwezig in het effluent van de AWZI's waardoor ze ook in het oppervlaktewater terecht komen. Behalve kostbare 'end of pipe' maatregelen op de AWZI's, heeft het waterschap weinig instrumenten om emissies van deze stoffen te beperken. Antibioticaresistente bacteriën in het oppervlaktewater kunnen een risico vormen voor de volksgezondheid als mensen hieraan worden blootgesteld. Uit verkennend onderzoek in veeteeltgebieden blijkt dat in slib en oppervlaktewater hoge percentages bacteriën kunnen voorkomen die resistent zijn tegen één of meerdere antibiotica. Een deel van de bacteriën lijkt afkomstig te zijn uit mest, die na toepassing op landbouwpercelen via uit- en afspoeling in het oppervlaktewater terecht komt. Andere mogelijke bronnen zijn lozingen van al dan niet gezuiverd afvalwater.

Geconstateerd kan worden dat zonder aanvullend rijksbeleid het waterschap niet aan de chemische doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water kan voldoen. Bestaand generiek beleid is onvoldoende om de problemen op te lossen. Op nationaal niveau en in enkele gevallen op Europees niveau zullen afspraken moeten worden gemaakt om emissies aan de bron te bestrijden.

Binnen zijn mogelijkheden zet het waterschap zich de komende jaren in om de emissie van bestrijdingsmiddelen en nutriënten zo veel mogelijk te beperken. Voor bestrijdingsmiddelen agendeert het waterschap de beleidsbeïnvloeding op Europees en landelijk niveau bij de Unie van Waterschappen en volgt de ontwikkeling daarvan. Daarnaast worden kansrijke en effectieve maatregelen in samenwerking met de sector uitgevoerd. De sector heeft hierbij het voortouw, het waterschap een stimulerende en voorlichtende rol.

Het waterschap heeft dit inmiddels opgepakt. Begin 2013 is de Stuurgroep Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) Flevoland opgericht. Onder voorzitterschap van LTO, wordt samen met het waterschap, de provincie en agrarische jongeren en natuurverenigingen, een meerjarig programma voorbereid. Centraal doel van de stuurgroep is 'Samenwerken aan een gezond bodem- en watersysteem waarin landbouw duurzaam mogelijk is. De samenwerkende partijen willen dit bereiken via een programmatische aanpak die gericht is op het stimuleren van innovatieve maatregelen en uitdragen van bewezen maatregelen binnen Flevoland'.

Vooruitlopend op het programma van het DAW Flevoland heeft het waterschap een 'eigen' plan van aanpak 'Maatregelen beperking emissies naar het water vanuit de landbouw' opgesteld, dat de strategie beschrijft voor de komende jaren om emissies vanuit de landbouwsector terug te dringen.

Voor medicijnresten en resistente bacteriën volstaat het waterschap met het via de Unie van Waterschappen en Bureau Brussel agenderen van deze problematiek op Europees en nationaal niveau. Het waterschap volgt vervolgens de ontwikkelingen en neemt afhankelijk van de besluiten actie.

Strategieën:

1. Het waterschap agendeert de problematiek rondom medicijnresten en resistente bacteriën via de Unie van Waterschappen en Bureau Brussel op nationaal en Europees niveau. Het waterschap volgt vervolgens de ontwikkelingen en neemt afhankelijk van de besluiten actie.
2. Vanaf 2010 volgt het waterschap voor alle waterlichamen de waterkwaliteit in relatie tot de KRW-doelstellingen en rapporteert hierover. Uitzondering hierop zijn de prioritare stoffen, die alleen op de KRW Toestand & Trend monitoringpunten worden gemeten.
3. Het waterschap voert in samenwerking met de sector kansrijke en effectieve maatregelen uit om de emissie van bestrijdingsmiddelen en nutriënten te beperken. De sector heeft hierbij een initiërende rol, het waterschap een stimulerende en voorlichtende rol.

ZWEMWATER

De nieuwe Europese Zwemwaterrichtlijn (2006/7/EG) is begin 2006 van kracht geworden. Eind 2009 is het belangrijkste deel van de Zwemwaterrichtlijn omgezet in Nederlands recht, waarin onder andere de bepaling rond metingen, toetsing en rapportage zijn vastgelegd. Vooruitlopend op de nieuwe Omgevingswet, zal naar verwachting de Zwemwaterwet in 2015 in werking treden. De nieuwe Zwemwaterwet zal dan in 2018 inhaken op de Omgevingswet. In 2014 zal bekeken worden welke voorbereidende werkzaamheden vanuit de nieuwe Zwemwaterwet moeten worden uitgevoerd.

In het Bestuursakkoord Water is aangegeven dat in het kader van de herziening van de regelgeving rondom zwemwater een besluit zal moeten worden genomen over de taakverdeling tussen Rijkswaterstaat, provincies en de waterschappen. Op basis van de huidige inzichten bestaat de verwachting dat de taken van het waterschap hierdoor niet veranderen. Eventuele wijzigingen van taken en regelgeving zullen moeten worden meegenomen in de nieuwe Zwemwaterwet.

Strategieën:

1. Implementatie van de EU-zwemwaterrichtlijn vindt plaats in nauwe samenwerking met de Provincie Flevoland en Rijkswaterstaat (buitendijkse zwemwateren). Daarbij wordt de communicatie met de burger/badgast over de zwemwaterkwaliteit centraal geplaatst.
2. Aan de hand van de zwemwaterprofielen volgt het waterschap bedreigingen voor de zwemwaterkwaliteit. Bij ongewenste ontwikkelingen worden maatregelen genomen om kwaliteitsverslechtering tegen te gaan.

WATERAANVOER

In het beheergebied wordt op een aantal plaatsen, vooral in de Noordoostpolder, water aangevoerd. Wateraanvoer vindt nu plaats voor doorspoeling, peilhandhaving en beregening.

Het wateraanvoerbeleid van Waterschap Zuiderzeeland is geëvalueerd. De conclusies en het voorgestelde vervolgtraject is in september aan de Algemene Vergadering voorgelegd. Uit de evaluatie blijkt dat gelet op de ontwikkelingen en het huidige beleid actualisatie gewenst is. Door de ontwikkelingen in het Deltaprogramma Zoetwater, waar de Deltabeslissing eind 2014 wordt verwacht, is aan het bestuur voorgelegd om de beleidsontwikkeling rondom zoetwater pas op te starten als de hoofdlijn vanuit het Deltaprogramma duidelijk is. Zo wordt voorkomen dat er mogelijk dubbel werk wordt uitgevoerd. Verwacht wordt dat het herziene wateraanvoerbeleid in 2014 kan worden vastgesteld en vervolgens kan worden geïmplementeerd.

In 2009 is de beleidsregel wateraanvoer vastgesteld. Op basis van dit wateraanvoerbeleid zijn besluiten genomen over een permanente oplossing voor de tijdelijke hevels over de Zuider- en Westermeerdijk. De Algemene Vergadering heeft besloten de hevels deels te verwijderen, deels te vervangen door permanente hevels en deels over te dragen aan de gebruikers.

Strategieën

Uiterlijk 2015 wordt het wateraanvoerbeleid geactualiseerd aan de hand van de evaluatie wateraanvoerbeleid.

5.3.3 **GOED OMGAAN MET AFVALWATER**

MAATSCHAPPELIJKE OPTIMALISATIE AFVALWATERKETEN

In 2012 is de Regionale bestuursovereenkomst afvalwaterketen Flevoland geactualiseerd en aangepast op het in 2011 ondertekende landelijk Bestuursakkoord Water. De waterschappen en gemeenten geven daarmee aan de ingeslagen weg van samenwerking te willen voortzetten.

De gemeenten in Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland hebben ter uitvoering van de regionale bestuursovereenkomst in 2013 een maatregelenprogramma voor de jaren 2013-2014 vastgesteld. Dit programma is vergezeld van een organisatie advies voor de wijze waarop de gemeenten in Flevoland en het waterschap de komend tijd kunnen samenwerken in de afvalwaterketen (het zogenoemde coördinatiemodel).

In het maatregelenprogramma zijn de doelen die met de samenwerking worden beoogd, geformuleerd en maatregelen gepland. In het maatregelenprogramma zijn maatregelen opgenomen op het vlak van planvorming en investeringsprogramma, operationeel beheer, monitoring, duurzaamheid en innovatie, netwerk- en kennisontwikkeling en communicatie. Met het programma krijgt de samenwerking in de afvalwaterketen in Flevoland een extra impuls en structuur. Tevens zijn, met het benoemen van concrete maatregelen, accenten gelegd.

Om het afvalwatersysteem van inzameling tot zuivering duurzaam en tegen de laagste maatschappelijk kosten in te kunnen richten, te beheren en te onderhouden worden in samenwerking met de gemeente zogenaamde optimalisatie afvalwatersysteem (OAS) studies uitgevoerd. De OAS studies met de gemeenten Lelystad, Urk, Noordoostpolder, Dronten en Almere zijn afgerond. Op basis van de resultaten van deze studies worden de benodigde investeringen opgepakt. De OAS voor de gemeente Zeewolde is, in goed overleg met de gemeente, gestart in 2010. De prioritering hiervan is wat naar achteren geschoven als gevolg van het overleg met de gemeente over de overname van de afvalwatertaken. De planning is om de OAS eind 2013/begin 2014 af te ronden. De gemeente Lelystad wil zodra zij het rioolsysteem beter op orde hebben, samen met het waterschap een herziene OAS studie uitvoeren.

De laatste jaren zijn er veel ontwikkelingen rondom de uitvoering van de zuiveringstaak van het waterschap. Een duidelijke, samenhangende en herkenbare benadering van de afvalwaterketen door het waterschap is gewenst om effectief en voortvarend in te kunnen blijven spelen op alle ontwikkelingen, de interne werkprocessen goed aan te kunnen blijven sturen en de samenwerkingsverbanden vanuit een overzichtelijke en gedragen opinie van het waterschap te kunnen blijven voeden. Hieruit is de behoefte ontstaan om de komende periode een beleidsdocument afvalwaterketen Zuiderzeeland op te stellen. In 2013 is als eerste stap in dit proces een verkenning uitgevoerd. De in de verkenning genoemde beleidsopgaven vormen de kern voor discussie over het op te stellen afvalwaterketenbeleid en de daarbij behorende doelen en maatregelen voor het Waterbeheerplan 2016-2021. De discussie zal zich vooral richten op de thema's energie- en grondstoffenterugwinning, verduurzaming van de afvalwaterketen, nieuwe sanitatietechnieken / decentrale oplossingen en het omgaan met onzekerheden in afvalwateraanbod en het daarmee beperken van de discrepantie.

Het project 'maatschappelijk positie waterschap' moet antwoord geven op een aantal wezenlijke vragen ten aanzien van hoe het waterschap zich in het maatschappelijk speelveld wil opstellen als het gaat om de rol en taakopvatting van het waterschap. Hierin schuilen belangrijke keuzes die hun weerslag kunnen hebben op de ontwikkeling van de afvalwaterketen.

Strategieën:

1. Het waterschap investeert op basis van de resultaten van de OAS-studies in het uitwerken van maatschappelijk optimale oplossingen (voor bijvoorbeeld de effluentkwaliteit van AWZI's, riooloverstorten, regenwateruitlaten en afstroming van regenwater).

BEHANDELING AFVALWATER

Strengere normen vragen om een nadere uitwerking van de behandeling van afvalwater. Er dient optimalisatie plaats te vinden van het aanbod van afvalwater, de verwerkingscapaciteit van de zuiveringen en de (on)mogelijkheden van het lokaal behandelen van afvalwaterstromen (zwart en grijs) en/of het geconcentreerd inzamelen en behandelen van bepaalde afvalwaterstromen.

Om innovatie en duurzaamheid meer vorm en inhoud te geven wordt momenteel gewerkt aan een visie en een lokale onderzoeksagenda Afvalwaterketen. Parallel en in het verlengde hiervan zijn we als waterschap direct betrokken bij diverse afvalwaterbehandelingsonderzoeken, zoals urinescheiding Almere Nobelhorst, de regenwaterbehandeling Trekkersveld Zeewolde en de afvalwaterverwerking afkomstig van Lowlands/Walibi. Voor de lokale onderzoeksagenda is in 2013 een eerste opzet gemaakt om vanuit de landelijke 'Routekaart 2030' de komende jaren samen met de gemeenten en mogelijke andere partners voor Flevoland een regionale Routekaart te gaan maken.

Strategieën:

1. In 2015 is vastgesteld welke eisen vanuit het watersysteem worden gesteld aan het afvalwatersysteem om te voorkomen dat er ongewenste chemische beïnvloeding optreedt.
2. In de periode 2010-2014 krijgen jaarlijks 50 bedrijven (om te beginnen de veehouderij) een advies op maat om de erfafspoeling te verminderen.
3. Het waterschap zal actief in samenwerking met de afvalwaterleveranciers duurzame afvalwaterbehandeling onderzoeken. In de planperiode zal het waterschap onderzoek doen naar de mogelijkheden om specifieke afvalwaterstromen lokaal te gebruiken of (lokaal) te zuiveren. Voorbeelden: urineafvalwater en grijswater, schaal, slib(her)gebruik. Naast onderzoek zal het waterschap dergelijke ontwikkelingen stimuleren door communicatie en financiële ondersteuning.

ZUIVERINGEN

Eind juni 2013 is het officiële startsein gegeven voor de werkzaamheden ten behoeve van de upgrade van de AWZI Dronten. De Algemene Vergadering heeft gekozen voor de variant 'energiezuinig zonder fosfaatterugwinning'. Na de upgrade en renovatie van AWZI Dronten wordt het zuiverings-slib van Zeewolde op AWZI Dronten verwerkt. De energieneutrale variant wordt in 2013/2014 verder onderzocht. Deze energieneutrale variant komt vrijwel overeen met de energiezuinige variant, maar heeft als toevoeging de opwekking van duurzame energie. In 2013/2014 wordt de haalbaarheid van het toepassen van zonnepanelen verder onderzocht, als ook andere mogelijkheden voor opwekking van duurzame energie, om de AWZI energieneutraal te krijgen. Het bestuur zal hierover in 2014 besluiten. Verwacht wordt dat de totale upgrade in 2014 gereed is.

Door de groei van de stedelijke gebieden zal het afvalwateraanbod toenemen. In het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland is Almere de stad met de grootste groeiopgave. De Schaalsprong Almere moet, door de bouw van 60.000 woningen, leiden tot een stad van 350.000 inwoners. Bij groei van het afvalwateraanbod kunnen problemen ontstaan met het realiseren van de waterkwaliteitsdoelstellingen en het functioneren van de huidige zuiveringen. De zuiveringen hebben slechts een beperkte reservecapaciteit voor het verwerken van deze toename. De kwaliteit van het afstromende regenwater bepaalt of een directe lozing kan plaatsvinden naar het aanwezige oppervlaktewater. Indien een bepaalde vorm van behandeling benodigd is kan veelal worden volstaan met een bodempassage, echter ook andere behandelings-technieken (helofytenfilter, bezinkvoorzieningen e.d.) zijn mogelijk.

In het Zuiverings- en Transportplan worden deze ontwikkelingen meegenomen. Eens per twee jaar wordt op basis van bijgestelde groei prognoses en ontwikkelingen in technieken en innovatie de investeringsplanning in het Zuiverings- en Transportplan herzien (begin 2014 komt de volgende versie van dit plan uit).

Vanuit innovatie en duurzaamheid ligt de focus nu vooral op het verder optimaliseren van de huidige infrastructuur. In het verlengde hiervan is onderzoek naar de mogelijkheden voor het ge- en hergebruiken van effluent een vervolgstap. De Algemene vergadering heeft in mei 2013 besloten tot een energiestrategie die in 2030 leidt tot een aanzienlijk grotere mate van zelfvoorzienendheid (nu 4% naar 35-45%). In het verlengde hiervan zal bekeken worden in hoeverre de AWZI Tollebeek ingericht kan worden als een Energiefabriek.

De AWZI's Lelystad en Tollebeek zijn de afgelopen jaren aangepast. Voor Zeewolde zal eind 2013, begin 2014 gestart worden met een studie hoe om te gaan met de biologische volbelasting. Bij Almere is de urgentie op dit moment minder groot, hiervoor zal in de tweede helft van 2014 een studie worden gestart. Verder zal op de AWZI in Almere in 2014 een energiezuinige bellenbeluchting worden geïnstalleerd. De capaciteit van de AWZI wordt hiermee ook vergroot.

Vanuit de samenwerking met waterschappen vanuit Rijn-Oost zal meer en meer een samenwerking en uitwerking van afvalwateronderdelen worden opgepakt. Naar verwachting wordt in 2014 een gezamenlijk innovatieprogramma voor de zuiverings-taak opgesteld. Bij de verdere uitwerking van de visie en onderzoeksagenda voor Flevoland zal hiermee rekening moeten worden gehouden.

Strategieën:

1. In 2014 is de upgrade van AWZI Dronten gereed.
2. In de planperiode zijn de bestaande zuiveringen zodanig aangepast, uitgaande van een verdere afkoppeling van regenwater, dat zij in ieder geval tot 2015 blijven voldoen aan de norm stedelijk afvalwater en de kwaliteit van het effluent niet achteruit gaat.

-
3. In 2014 wordt een studie naar de noodzaak en kosten van de uitbreiding van de zuivering Zeewolde uitgevoerd en wordt een start gemaakt met een dergelijk onderzoek voor de zuivering Almere.
 4. In samenhang met de strategie om het afvalwater en het regenwater volledig van elkaar te scheiden zal in de komende planperiode worden bepaald welke behandelingstechnieken dan nog gewenst zijn voor het afstromend regenwater.
 5. In 2014 wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor hergebruik van effluent.

DISCREPANTIE

Door de groei van het aantal inwoners binnen het beheergebied stijgt het aantal vervuilingseenheden dat de AWZI's jaarlijks te verwerken krijgen. Naast deze toename van de vervuilingseenheden is het begrip discrepantie een belangrijk onderdeel van de dagelijkse bedrijfsvoering. Discrepantie geeft in essentie weer in welke mate het waterschap grip heeft op de hoeveelheden afvalwater die moeten worden verwerkt. Discrepantie kan namelijk zitten in meer/minder afvalwater transporteren en zuiveren dan verwacht (debieten), meer/minder afvalwater behandelen dan verwacht, meer/minder vervuilingseenheden een aanslag sturen dan verwacht e.d. Om grip te krijgen op de discrepantie is het gewenst om planmatig de verschillende onderdelen hiervan in beeld te brengen en zichtbaar te maken welke discrepantie er is en op welke wijze deze zo klein mogelijk te houden is.

Strategieën:

1. De discrepantie wordt in 2014 structureel in beeld gebracht. Tegelijkertijd wordt aangegeven welke inspanningen nodig zijn om een eventueel te grote discrepantie terug te brengen naar acceptabel niveau.

5.4 WAT GAAT HET KOSTEN?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Schoon Water verbonden zijn.

TABEL 5.4 OVERZICHT VAN DE LASTEN EN BATEN VAN HET PROGRAMMA SCHOON WATER
(BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

SUB-PROGRAMMA	REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	BEGROTING 2015	BEGROTING 2016	BEGROTING 2017
Lasten						
Goede structuurdiversiteit	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Goede waterkwaliteit	4,5	4,4	4,4	4,6	4,6	4,7
Goed omgaan met afvalwater	22,8	24,0	23,8	25,3	25,2	25,5
Doorbelastingen	4,9	4,5	4,4	4,3	4,3	4,4
<i>Subtotaal</i>	<i>34,5</i>	<i>33,3</i>	<i>33,0</i>	<i>34,6</i>	<i>34,5</i>	<i>35,0</i>
Baten						
Goede structuurdiversiteit	-	-	-	-	-	-
Goede waterkwaliteit	- 0,6	-	-	-	-	-
Goed omgaan met afvalwater	- 0,9	- 0,4	- 0,4	- 0,5	- 0,5	- 0,5
Doorbelastingen	- 0,4	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>- 1,9</i>	<i>- 0,4</i>	<i>- 0,4</i>	<i>- 0,5</i>	<i>- 0,5</i>	<i>- 0,5</i>
Netto lasten	32,6	32,9	32,6	34,1	34,0	34,5

De mutaties in de lasten in het subprogramma 'goed omgaan met afvalwater' worden met name veroorzaakt door de kapitaallasten die voortvloeien uit de investeringsprojecten. De gerealiseerde baten in het jaar 2012 betreffen voornamelijk bijdragen van mede-overheden voor gezamenlijk uitgevoerde projecten.

INVESTERINGEN

In onderstaande tabel staan de investeringsbedragen uit de vastgestelde investeringsbegroting. De investeringen van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

TABEL 5.5 OVERZICHT VAN DE INVESTERINGSBEDRAGEN VAN HET PROGRAMMA SCHOON WATER
(BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

OMSCHRIJVING	2014	2015	2016	2017
Investeringsplan 2014-2017	4,1	2,6	2,7	2,9
Besluiten na investeringsplan 2014-2017	-	-	-	-
Totaal	4,1	2,6	2,7	2,9

De kapitaallasten voor de komende periode zijn in onderstaande tabel weergegeven. De kapitaallasten van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

TABEL 5.6 OVERZICHT VAN DE KAPITAALLASTEN VAN HET PROGRAMMA SCHOON WATER
(BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

KAPITAALLASTEN	2014	2015	2016	2017
Investeringsplan 2014-2017	9,3	10,3	9,6	9,5
Besluiten na investeringsplan 2014-2017	- 0,3	- 0,1	- 0,1	- 0,1
Totaal	9,0	10,2	9,5	9,4

De kapitaallasten zijn opgenomen in het bovenstaande netto lastenoverzicht.

Voor het programma Schoon Water zal in 2014 volgens het investeringsplan ook een aantal uitwerkingsvoorstellen voor de feitelijke kredietopenstelling van investeringen worden opgesteld. Conform artikel 7 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is in onderstaande tabel weergegeven welke uitwerkingsvoorstellen aan de AV zullen worden voorgelegd en welke aan DenH. Voor een aantal investeringen is reeds een deel/voorbereidingskrediet verleend, vandaar dat het nog open te stellen bedrag kan afwijken van de totale investering.

TABEL 5.7 OVERZICHT BESLISSINGSBEVOEGDHEID VOOR KREDIETOPENSTELLING IN 2014
(BEDRAGEN IN DUIZENDEN EURO'S)

OMSCHRIJVING INVESTERING	TOTAAL INVESTERINGEN	NOG OPEN TE STELLEN	AV/DENH
Renovatie rioolgemaal Trekkersveld	250	250	DenH
Renovatie rioolgemaal de Steiger (210)	125	125	DenH
Renovatie rioolgemaal Ens	580	580	DenH
Renovatie rioolgemaal Flevo Natuur	155	155	DenH
Renovatie rioolgemaal Horsterweg	60	60	DenH
Overkapping sliblaadruimte AWZI Lelystad	300	300	DenH
Beluchting Almere	2.300	2.190	AV
AWZI Tollebeek: verv. Slibverwerkingsinst.	2.100	1.500	AV
Urinescheiding	190	190	AV
Renovatie rioolgemaal Slingerweg	100	100	DenH
Renovatie en automatisering inlaat Kuinre	112	112	DenH
Vernieuwen stuwputten wateraanvoer 2014	55	55	DenH
Totaal	6.327	5.617	

6 DEKKINGS- MIDDELEN PER TAAK EN POST ONVOORZIEN

IN DIT HOOFDSTUK WORDT EEN OVERZICHT GEGEVEN VAN DE DEKKINGSMIDDELEN PER TAAK. HET BETREFT VOORNAMELIJK DE OMSLAG EN ZUIVERINGSHEFFING. DE OMSLAGEN ZIJN TER FINANCIERING VAN HET WATERSYSTEEM, DE ZUIVERINGSHEFFING TER FINANCIERING VAN DE ZUIVERINGEN. DAARNA WORDT AANDACHT BESTEED AAN DE POST ONVOORZIEN.

6.1 LASTENONTWIKKELING KOMENDE JAREN

De lasten van het waterschap nemen de komende jaren toe. Hieronder is een totaaloverzicht opgenomen van de netto lasten per programma en de dekking van deze lasten door de waterschapsbelastingen. De belastingen inclusief het gevoerde beleid op het gebied van kwijtschelding wordt behandeld in de paragraaf waterschapsbelastingen (zie paragraaf 7.7).

TABEL 6.1 LASTENONTWIKKELING (BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

	REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	BEGROTING 2015	BEGROTING 2016	BEGROTING 2017
Veiligheid	7,2	7,2	8,4	9,5	9,6	9,7
Voldoende water	23,7	28,2	28,5	28,6	27,8	28,2
Schoon water	32,6	32,9	32,6	34,1	34,0	34,5
Netto lasten	63,5	68,3	69,5	72,2	71,4	72,4
Watersysteem- heffingen	38,3	39,4	40,0	40,7	41,5	42,2
Verontreinigings- heffing	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Zuiveringsheffing	27,0	27,2	27,3	27,7	28,0	28,4
Waterschaps- belastingen	66,2	67,4	68,2	69,3	70,4	71,5
Exploitatie- resultaat	2,7	- 0,9	- 1,3	- 2,9	- 1,0	- 0,9
Reserve-inzet	-	0,9	1,3	2,9	1,0	0,9
Resultaat na reserve-inzet	2,7	-	-	-	-	-

De verwachte mutatie van de waterschapsbelastingen in de komende jaren is gezien het voorgaande schema als volgt.

TABEL 6.2 **VERWACHTE MUTATIE VAN DE OPBRENGSTEN VAN DE WATERSCHAPSBELASTINGEN IN DE KOMENDE JAREN**

JAAR	WATERSYSTEEM- HEFFING	ZUIVERINGSHEFFING	TOTAAL
2014	1,75%	0,40%	1,10%
2015	1,75%	1,00%	1,60%
2016	1,75%	0,90%	1,60%
2017	1,75%	0,90%	1,60%

Door het scherp begroten van de lasten en de inzet van reserves is het waterschap in staat voor de komende jaren een gematigde ontwikkeling van de waterschapsbelastingen te realiseren. Zoals in tabel 6.2 is te lezen ligt de ontwikkeling rond het inflatieniveau. Voor de tariefontwikkeling is daarbij ook de ontwikkeling van de eenheden van belang (zie paragraaf 7.7).

WATERSYSTEEMTAAK

De kostentoedelingsverordening wordt als gevolg van infrastructurele veranderingen in het beheergebied vanaf het belastingsjaar 2014 herzien.

POST ONVOORZIEN

In de begroting is een post onvoorzien van € 0,1 miljoen opgenomen. Het college van Dijkgraaf en Heemraden is bevoegd overschrijding van geautoriseerde netto-kosten te dekken uit het bedrag voor onvoorzien in de begroting, conform de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie van Waterschap Zuiderzeeland.

DEEL 2

PARAGRAFEN

7	VERPLICHTE PARAGRAFEN.....	65
----------	-----------------------------------	-----------

7 VERPLICHTE PARAGRAFEN

Artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit bepaalt dat in de begroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede de waterschapsbelastingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor de Algemene Vergadering voldoende inzicht krijgt.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de genoemde onderwerpen is vrijwel altijd een groot financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

Het Waterschapsbesluit schrijft de volgende paragrafen voor:

- Bedrijfsvoering;
- Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar;
- Uitgangspunten en normen;
- Incidentele baten en lasten ;
- Kostentoe rekening;
- Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen;
- Waterschapsbelastingen;
- Weerstandsvermogen;
- Financiering;
- Verbonden partijen;
- EMU-saldo.

De bedrijfsvoeringsparagraaf is de eerste paragraaf in dit hoofdstuk. In 2006 is door de Algemene Vergadering besloten om de paragraaf Bedrijfsvoering in de begroting, tussentijdse rapportages en jaarrapportage te gebruiken om het totaaloverzicht van alle thema's gezamenlijk te geven van alle bedrijfsvoeringaspecten. Deze paragraaf is beleidsmatig kaderstellend voor de bedrijfsvoering. In de paragraaf zijn geen kosten opgenomen, de kosten van de activiteiten komen via de doorbelasting in de programma's terecht.

7.1 BEDRIJFSVOERING

De bedrijfsvoeringsparagraaf is opgebouwd uit drie onderdelen: functionele overheid, organisatie & omgeving en middelen. Deze drie onderdelen bieden de mogelijkheid om op strategisch niveau de doelen vanuit bedrijfsvoering te formuleren. De paragraaf laat zien vanuit welke houding en visie op bedrijfsvoering de programmadoelen uit de drie programma's worden gerealiseerd. Het gaat in op vragen als: Hoe wil Waterschap Zuiderzeeland zijn als organisatie? Hoe wordt de continuïteit van de organisatie geborgd? De onderwerpen uit de vorige meerjarenbegroting zijn hierin ondergebracht.

Het onderdeel Functionele overheid gaat in op de wijze waarop het waterschap de opdracht die het als functionele overheid bij wet toegewezen heeft gekregen vorm geeft. Welke rol neemt het waterschap hierin aan en wat gaat het waterschap daarvoor doen? Het onderdeel Organisatie & Omgeving gaat in op de wijze waarop het waterschap in de omgeving wil staan. Welke houding wil het intern aannemen en welke houding richting samenwerking met partners en de omgeving. Het onderdeel Middelen gaat in op de wijze waarop het waterschap wil omgaan met de inzet van middelen.

WETTELIJK KADER

Het wettelijk kader voor de bedrijfsvoering is vastgelegd in onderstaande wetten en regelgeving. Dit overzicht is niet uitputtend, maar bevat de belangrijkste wet- en regelgeving op het gebied van bedrijfsvoering.

TABEL 7.1 WETTELIJKE KADERS VOOR DE BEDRIJFSVOERING

OMSCHRIJVING	VASTGESTELD
Ziekewet	1913
Wet op de Ondernemingsraden	1971
Wet Gemeenschappelijke Regelingen	1984
Werkloosheidswet	1986
Kadasterwet	1989
Kieswet	1989
Invorderingswet	1990
Waterschapswet (herzien in 2007)	1991
Wet Openbaarheid van Bestuur	1991
Algemene Wet Bestuursrecht	1992
Archiefbesluit	1995
Archiefwet	1995
Mededingingswet	1997
Arbeidsomstandighedenwet	1999
Wet Bescherming Persoonsgegevens	2000
Wet Financiering Decentrale Overheden	2000
Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur	2002
Wet Elektronisch Bestuurlijk Verkeer	2004
Besluit Aanbestedingsregels Overheidsopdrachten	2005
Waterschapsbesluit	2007
Reglement voor het Waterschap Zuiderzeeland	2008
Waterwet	2009
Sectorale Arbeidsvoorwaardenregeling Waterschapspersoneel 2009-2011	2010
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	2010
Burgerlijk Wetboek	

7.1.1 FUNCTIONELE OVERHEID

Deze paragraaf gaat in op de wijze waarop het waterschap de opdracht die het als functionele overheid bij wet toegewezen heeft gekregen vorm geeft. Welke rol neemt het waterschap hierin aan en wat gaat het waterschap daarvoor doen? Het gaat daarbij allereerst om de regelgeving die door het waterschap wordt vastgesteld en aan derden wordt opgelegd. Hoe wordt deze regelgeving vormgegeven, hoe wordt omgegaan met de diverse maatschappelijke belangen? Hoe gaat het waterschap vervolgens om met de vergunningverlening en handhaving die daarbij hoort? Naast regels die het waterschap aan derden kan opleggen heeft het waterschap ook te maken met plannen van derden die consequenties kunnen hebben voor het water. Het waterschap behartigt de belangen van het water(systeem) met name via de watertoets. Hoe hanteert het waterschap dit instrument en wat wil ze ermee bereiken? Een derde aspect dat het waterschap met name vanuit de rol van functionele overheid vormgeeft is de zorg voor veiligheid in geval van calamiteiten. Hierin zijn samenwerking en prioriteren van belangen relevant. Als laatste is rechtmatigheid een onderwerp dat met de invoering van de nieuwe Waterschapswet aandacht heeft gekregen bij de waterschappen. Net als de andere overheden moeten waterschappen voortaan bij de controle van de jaarrekening ook aan dit criterium voldoen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd Effect

Waterschap Zuiderzeeland is een betrouwbare overheidsorganisatie die de belangen van het water behartigt en als regelgever en handhaver weloverwogen omgaat met maatschappelijke belangen en de belangen van derden. Het bestuur van het waterschap handelt transparant, consistent en integer.

Bedrijfsvoeringsdoelen

1. Het waterschap is een transparante en betrouwbare overheidsorganisatie.
2. Het waterschap gaat als regelgever en handhaver weloverwogen om met maatschappelijke belangen.
3. Het waterschap behartigt de waterbelangen in de plan- en besluitvorming van derden.

WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de bedrijfsvoeringsdoelen.

TABEL 7.2 KWANTIFICERING VAN DE BEDRIJFSVOERINGSDOELEN VOOR HET ONDERDEEL FUNCTIONELE OVERHEID

BEDRIJFSVOERINGSDOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
<ul style="list-style-type: none">• Het waterschap is een transparante en betrouwbare overheidsorganisatie.	Het waterschap voldoet aan de beginselen van behoorlijk bestuur.
<ul style="list-style-type: none">• Het waterschap gaat als regelgever en handhaver weloverwogen om met maatschappelijke belangen.	De omgeving oordeelt positief op dit punt.
<ul style="list-style-type: none">• Het waterschap behartigt de waterbelangen in de plan- en besluitvorming van derden.	Adviezen van het waterschap op basis van watertoetsen worden in de plan en besluitvorming van derden overgenomen.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Regelgeving, vergunningverlening en handhaving

De regelgeving rondom waterbeheer is in de afgelopen jaren ingrijpend gemoderniseerd, wat heeft geresulteerd in de huidige Waterwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

De politiek heeft de wens uitgesproken om het omgevingsrecht verder te vereenvoudigen, te harmoniseren en te moderniseren en uiteindelijk te bundelen in één nieuwe Omgevingswet. Deze nieuwe Omgevingswet gaat veel van de bestaande wetgeving op het gebied van onze fysieke leefomgeving vervangen, waaronder de Waterwet en de Wabo. Het beoogde doel is de kwaliteit van de voorbereidingsfase van infrastructurele projecten verbeteren. In de nieuwe Omgevingswet blijven de waterbeheerders bevoegd om vergunningen te verlenen en te handhaven als het gaat om de veiligheid, kwantiteit en kwaliteit van water. Dit is nu geregeld in de Waterwet en de keur, de verordening van het waterschap. Burgers en bedrijven kunnen hun aanvraag indienen via één digitaal loket. Via een coördinatieregeling wordt afgestemde en gelijktijdige vergunningverlening geborgd. Via de Omgevingswet zal ook worden geregeld dat de waterbelangen vroegtijdig worden betrokken bij het opstellen van ruimtelijke plannen van Rijk, provincies en gemeenten. De verwachting is dat de Omgevingswet in 2014 bij de Tweede Kamer ingediend zal worden en in 2018 in werking zal treden.

In 2010 heeft Waterschap Zuiderzeeland een bestuursovereenkomst en dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met andere Flevolandse overheden. Deze overeenkomsten zijn gericht op de afstemming van de vergunningverlening, advisering, toezicht en handhaving van de indirecte (industriële) lozingen van afvalwater. Ieder jaar wordt de rol van Waterschap Zuiderzeeland hierin geëvalueerd op nut en effectiviteit. In 2013 heroverweegt het waterschap op basis van een position paper haar deelname aan deze bestuursovereenkomst. Dit kan mogelijk uitmonden in participatie in de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV, een 'droge' regionale uitvoeringsdienst). De OFGV is een samenwerking tussen gemeenten en provincies op het vlak van regulering op regionaal niveau. De OFGV is op 1 januari 2013 van start gegaan.

In het Bestuursakkoord Water is opgenomen dat de mogelijkheden van samenwerking tussen de waterschappen en Rijkswaterstaat op het gebied van vergunningverlening en handhaving zullen worden onderzocht. In 2012 zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen Waterschap Zuiderzeeland en Rijkswaterstaat, directie IJsselmeergebied (inmiddels Midden Nederland). Deze afspraken zullen eind 2013 worden geëvalueerd.

In de afgelopen tijd heeft het waterschap te maken gehad met een aantal complexe projecten waarvoor een vergunning is verleend en waarop toezicht wordt gehouden. De verwachting is dat dit type projecten in de toekomst in toenemende mate zal voorkomen. Uit het oogpunt van risicobeheersing voldoet de reguliere aanpak niet voor deze complexe zaken. Het waterschap zal daarom vanaf 2013 de vergunningverlening van en het watertoezicht op complexe zaken nadrukkelijker sturen vanuit risicobeheersing en in mindere mate vanuit doelmatigheid. Dit brengt extra werkzaamheden en eisen met zich mee, met name in monitoring, communicatie en overdracht binnen de organisatie.

Strategieën:

1. De samenwerking met de waterpartners (waterschappen en rijkswaterstaat) zal in 2013 en verdere jaren nader worden vormgegeven in navolging op het Bestuursakkoord Water.
2. In 2014 wordt de vergunningverlening van en het watertoezicht op complexe zaken vanuit risicobeheersing aangestuurd.

Watertoets

Het waterschap geeft in het kader van de watertoets adviezen aan gemeenten bij ruimtelijke ontwikkelingen die worden vastgelegd in een bestemmingsplan. Voor de realisatie van de programmadoelen van Waterschap Zuiderzeeland is het belangrijk dat de adviezen zoveel mogelijk worden opgevolgd.

Nadat het bestemmingplan is vastgesteld worden uitvoeringsplannen opgesteld en worden maatregelen uitgevoerd. Hiervoor zijn vaak waterwetvergunningen en/of peilbesluiten nodig en in een aantal gevallen projectplannen op basis van de waterwet. Bij het opstellen van het wateradvies houdt het waterschap al rekening met de eisen die worden gesteld vanuit de waterwetvergunningen, peilbesluiten en projectplannen.

Waterschap Zuiderzeeland heeft tot doel een transparante en betrouwbare organisatie te zijn. Voor de watertoets betekent dit dat de advisering transparant en eenduidig is. Hiervoor heeft het waterschap het waterkader ontwikkeld.

Calamiteitenzorg

Het doel van de calamiteitenzorg binnen Waterschap Zuiderzeeland is dat het waterschap goed voorbereid is op en toegerust voor het bestrijden van calamiteiten die verband houden met de taakuitoefening. Daarbij kan gedacht worden aan wateroverlast, dijkdoorbraak, watertekort, niet werkende zuiveringsinstallaties en verontreiniging van oppervlaktewater, bijvoorbeeld door bluswater bij een brand. Het waterschap werkt hierbij nauw samen met de Veiligheidsregio.

De Veiligheidsregio Flevoland is, zoals elke veiligheidsregio tot stand gekomen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Binnen de veiligheidsregio bundelen de gemeenten, brandweer, GGD, politie en waterschap hun krachten om de veiligheid voor Flevolandse inwoners tijdens een ramp te waarborgen. Kernwoorden zijn multidisciplinaire samenwerking, oplossingsgericht, betrouwbaar en daadkrachtig. De gemeenschappelijke meldkamer is een concreet voorbeeld van deze samenwerking.

Waterschap Zuiderzeeland heeft door middel van het convenant samenwerking Veiligheidsregio' Flevoland de afspraken vastgelegd met betrekking tot samenwerking met deze veiligheidsregio in de voorbereiding op crises, maar ook de samenwerking tijdens crises. De dijkgraaf neemt deel aan de vergaderingen van het bestuur van de Veiligheidsregio, terwijl de secretaris-directeur de vergaderingen van de veiligheidsdirectie bijwoont.

Verkiezingen

De regering heeft een wetsvoorstel in voorbereiding voor het behoud van directe verkiezingen voor de categorie ingezetenen van de waterschappen, waarbij de methode van briefstemmen wordt vervangen door de methode van stembusverkiezingen. Deze verkiezingen zullen gelijktijdig worden gehouden met de verkiezing van de leden van provinciale staten, op 18 maart 2015. Omdat de verkiezingen voor de leden van provinciale staten worden georganiseerd door de gemeenten, zullen gemeenten ook worden belast met de organisatie van de uitvoering van de waterschapsverkiezingen. Gemeenten krijgen via het Gemeentefonds een vaste vergoeding voor het organiseren van verkiezingen, ongeacht welke verkiezing en ongeacht de frequentie. De waterschappen bekostigen de verkiezingen uit de watersysteemheffing (voor ingezetenen). Het plan is dat waterschappen de extra kosten die gemeenten moeten maken in verband met de organisatie van de waterschapsverkiezingen vergoeden. De precieze wijze van vergoeden en de omvang van de extra kosten wordt in overleg met partijen bepaald. Het ziet er naar uit dat de meeste kosten gemaakt zullen worden in 2015. Als hier duidelijkheid over is, zal de AV hierover worden ingelicht. Op dit moment zijn de kosten nog niet in de begroting opgenomen.

7.1.2 ORGANISATIE & OMGEVING

Het onderdeel Organisatie & Omgeving gaat in op de wijze waarop het waterschap in de omgeving wil staan en op de omgeving wil reageren. Welke houding wil het intern aannemen en welke houding richting samenwerking met partners en de omgeving? Hoe gaat het waterschap om met de veranderende omgeving?

Ten eerste is innovatie hierbij van belang. Hoe kijkt het waterschap tegen innovatie aan, hoe belangrijk is het voor de continuïteit van de organisatie, welke rol neemt het waterschap in dit type ontwikkelingen in? Vervolgens komt de ontwikkeling van het waterschap als organisatie aan de orde. Hoe past het waterschap zich aan de veranderende omstandigheden aan? Ook de visie op samenwerking met de omgeving en internationaal is een onderwerp dat bepalend is voor de werkwijze van het waterschap. Ten slotte is communicatie een onmisbaar middel voor een goed functionerende en presterende organisatie.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd Effect

Waterschap Zuiderzeeland is een flexibele organisatie, die anticipeert op de veranderende omgeving. Het waterschap biedt ruimte voor het genereren van ideeën en het stimuleert toepassingsgerichte innovatie die leidt tot meer efficiency, kwaliteit en duurzaamheid. Daarbij wordt Waterschap Zuiderzeeland gezien als een autoriteit op het gebied van water. De omgeving ziet het waterschap als een inspirerende partner, waar men graag mee wil samenwerken. Het waterschap heeft anderzijds oog voor de belangen van de omgeving en draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving.

Bedrijfsvoeringsdoelen

1. Het waterschap anticipeert op de veranderende omgeving.
2. Het waterschap is toepassingsgericht innovatief en staat open voor het medeontwikkelen van innovaties.
3. Partners zien het waterschap als een inspirerende partner die een meerwaarde biedt in de samenwerking.

Beleidskader

Het beleid van Waterschap Zuiderzeeland voor dit onderdeel is vastgelegd in onderstaande beleidsnota's.

TABEL 7.3 BELEIDSKADERS VAN WATERSCHAP ZUIDERZEELAND VOOR HET
BEDRIJFSVOERINGSONDERDEEL ORGANISATIE EN OMGEVING

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	STATUS
Nota Kaders voor Buitenlandbeleid Waterschap Zuiderzeeland	14-02-2006	Vastgesteld
Ruimtelijk Manifest Zuiderzeeland	06-02-2007	Ter kennisname
Dynamische Polders. Een handreiking voor Klimaatbestendige Ruimtelijke Ordening	20-11-2007	Vastgesteld
Communicatiebeleid 2012 - 2014	26-06-2012	Vastgesteld

WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de bedrijfsvoeringsdoelen.

TABEL 7.4 KWANTIFICERING VAN DE BEDRIJFSVOERINGSDOELEN VOOR HET ONDERDEEL ORGANISATIE EN OMGEVING

BEDRIJFSVOERINGSDOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het waterschap anticipeert op de veranderende omgeving.	Het waterschap heeft scenario's klaar voor toekomstige ontwikkelingen.
2. Het waterschap is toepassingsgericht innovatief.	Het waterschap werkt continu aan vernieuwende projecten.
3. Partners zien het waterschap als een inspirerende partner die een meerwaarde biedt in de samenwerking.	Uit onderzoek blijkt dat partners het waterschap als een inspirerende partner zien die een meerwaarde biedt in de samenwerking.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Innovatie

Waterschap Zuiderzeeland wil bewust innoveren om toekomstbestendig te blijven. Innovatiebeleid, een innovatievisie en strategie, maakt innoveren bestuurbaar en maakt voorstellen tot innovatie beter bestuurlijk toetsbaar. Visie en strategie zijn daarnaast noodzakelijk om onderwerpen als duurzaam, klimaatbewust en maatschappelijk verantwoord ondernemen helder te krijgen in het licht van een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau.

In 2013 heeft de Algemene Vergadering een kader vastgesteld met betrekking tot de energiestrategie waarbinnen de afspraken tussen de Unie en het rijk zijn vertaald naar een kader en een werkwijze voor Zuiderzeeland. Daarmee is er een kader beschikbaar waaraan toekomstige initiatieven van het waterschap worden getoetst en zijn er doelstellingen geformuleerd voor de komende jaren. Het daadwerkelijk vaststellen van een innovatiebeleid is in de tijd verschoven naar 2014. Waarbij aangetekend moet worden of een dergelijk beleid opzichzelf staand moet worden ontwikkeld of dat een dergelijk beleid ingebed gaat worden in het thema Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

In 2014 zal het bestuur een definitief besluit nemen over de toepassing van de innovatieve slibgistingstechnologie op de AWZI Tollebeek. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden van toepassing van een nieuwe slibontwateringstechniek.

Strategieën:

1. In 2014 is innovatiebeleid vormgegeven en zijn instrumenten ontwikkeld om innovatie te sturen.
2. In 2013 heeft Waterschap Zuiderzeeland de afspraken uit het MJA3-akkoord en de ambities uit het klimaatakkoord Rijk-Unie van Waterschappen vertaald in doelstellingen voor onder andere CO₂-reductie en energiebesparing binnen het waterschap.
3. In 2013 heeft het waterschap een kader opgesteld waaraan duurzaamheidsinitiatieven kunnen worden getoetst.
4. In 2015 is het waterschap in staat om in samenwerking innoverend te zijn.

Organisatieontwikkeling

In 2012 is gestart met het organisatieontwikkeltraject Water Werkt!. Dit vanuit de wens om de blijven werken aan de professionalisering van de organisatie.

Het organisatieontwikkelingstraject Water Werkt kent vijf sporen.

- Herinrichting organisatiestructuur
- Werving-, Selectie- en (her)Plaatsingsproces
- Herziening Bestuur- en Management Aanpak
- Doorontwikkeling P&C-cyclus
- Cultuur-, Leiderschap- en Medewerkerontwikkeling

De nieuwe organisatie is per september 2013 van start gegaan. Er wordt niet meer gewerkt met het sectorenmodel, maar met een directiemodel en 8 afdelingen. Medewerkers zijn geplaatst en rollen en verantwoordelijkheden zijn helder gedefinieerd. 2014 staat in teken van de doorontwikkeling van de organisatie. Een belangrijk traject in dit kader is de doorontwikkeling van cultuur, leiderschap- en medewerkerontwikkeling. Voor deze ontwikkeling zijn vanuit de voorjaarsnota 2014-2017 extra middelen beschikbaar gesteld. In 2013 zijn medewerkerbijeenkomsten georganiseerd waar onder andere is gesproken over de cultuur van Zuiderzeeland. Hieruit zijn kernwaarden bepaald voor de organisatie. Op basis van deze kernwaarden is vervolgens een programma opgesteld voor de verdere ontwikkeling van Zuiderzeeland op het gebied van cultuur, leiderschaps- en medewerkerontwikkeling. Dit zal in 2014 zijn beslag krijgen. In 2014 zal verder ook aandacht zijn voor de verdere ontwikkeling van de P&C-cyclus, waarbij met name gewerkt zal worden aan de verbetering van de interne Planning & Control.

Strategieën:

1. In 2014 is de sturing van de organisatie ingericht op een verdere professionalisering van de organisatie.

Samenwerking met de omgeving

Het waterschap is met vaste regelmaat betrokken bij gebiedsontwikkelingen en bij binnen- en buitenregionale visietrajecten. Deze betrokkenheid kan op uiteenlopende wijze worden vormgegeven (bijvoorbeeld in de rol van adviseur, beheerder, medeontwikkelaar). Er wordt gezamenlijk met andere partijen verkend, naar mogelijkheden gezocht, visie ontwikkelt, belangen afgetast, etcetera.

Voor het waterschap is het nodig om vroegtijdig bij ontwikkelingen in het gebied betrokken te zijn om de eigen taak goed te kunnen uitoefenen. Het waterschap kan steeds moeilijker eigenstandig, met eigen middelen en instrumenten, haar doelen bereiken. Veelal is de factor ruimte een onderdeel van de oplossingsrichting. Hierdoor is het waterschap in toenemende mate afhankelijk geworden van andere overheden en betrokkenen die een verantwoordelijkheid hebben bij de ruimtelijke inrichting van het beheergebied.

Door als waterbeheerder vroeg in ruimtelijke processen te informeren en adviseren over wateraspecten wordt water meer en meer beïnvloedend in de ruimtelijke planvorming. Voor het waterschap is het essentieel om de wateropgaven rondom waterveiligheid, wateroverlast en waterkwaliteit zo gedegen mogelijk in ruimtelijke ontwikkelingen in te brengen en oplossingen te (laten) borgen. Daarnaast is en blijft het van belang dat ook reguliere beheer- en onderhoudsaspecten vanuit het waterschap in voldoende mate worden ingebracht in ruimtelijke planvorming.

Samenwerking en Maatschappelijke positie

In 2012 heeft de Algemene Vergadering de Strategische Visie op Samenwerking vastgesteld. Water is gekozen als centraal vertrekpunt voor samenwerking. De gekozen koers is thematisch samenwerken vanuit een stevige organisatorische basis. Een van de eerste samenwerkingsinitiatieven nadien is de samenwerking Waterkracht waarin de waterschappen Zuiderzeeland, Velt en Vecht, Groot Salland, Reest en Wieden, Regge en Dinkel en Rijn en IJssel deelnemen. Het doel van dit samenwerkingstraject

is om kansrijke 'shared services' te identificeren. In 2013 heeft de uitwerking van een viertal onderwerpen in businessplannen plaatsgevonden. Het gaat om de onderwerpen Personeel & organisatie, Inkoop, ICT en Zuivering. Bij positieve besluitvorming hierover door de waterschappen in het najaar van 2013, zal de shared service op deze onderdelen in 2014 gerealiseerd worden.

Verder zal in 2014 een nieuwe samenwerking gerealiseerd worden met de gemeente Zeewolde op het gebied van afvalwaterbeheer. In het najaar van 2013 heeft de Algemene Vergadering ingestemd met deze samenwerking, waarbij het waterschap de gemeentelijke taken op het terrein van afvalwater zal gaan verzorgen voor de gemeente Zeewolde. 2014 zal hierbij dienen als proefjaar. De Algemene Vergadering zal op basis van de ervaringen die in 2014 worden opgedaan in de tweede helft van 2014 een definitief besluit nemen over deze samenwerking.

Vanuit het bewustzijn van het belang van onze maatschappelijke taak en positie pakt het waterschap haar rol op. Inlevingsvermogen en begrip voor het belang van de andere partij zijn hierbij randvoorwaardelijk. Het waterschap handelt rolbewust, beheert actief relaties, ondersteunt bestuurders, investeert in regionale en nationale netwerken en lobbyt daarbinnen. In 2013 is het waterschap gestart met het traject 'Maatschappelijke positie waterschap'. Hierin bekijkt het waterschap haar maatschappelijke rol, en wordt verkend hoe 'ondernemend' het waterschap wil zijn.

Almere 2.0

Zuidelijk Flevoland maakt deel uit van de zogenaamde Noordvleugel van de Randstad. Nationaal één van de belangrijkste economische motoren en een topregio in Noordwest-Europa. Om deze positie te behouden heeft het kabinet in 2013 in de ontwerp Rijksstructuurvisie Amsterdam- Almere- Markermeer een drievoudige ambitie op het gebied van natuur, bereikbaarheid en verstedelijking vastgelegd. Hierbij wordt een adaptieve aanpak voorgestaan waarin de marktvraag naar woningen en bedrijfslocaties leidend is voor keuzes ten aanzien van verstedelijking, infrastructuur en natuur. Deze ambities betreffen in belangrijke mate Almere en zullen de komende decennia tot grote veranderingen in de ruimtelijke inrichting van Zuidelijk Flevoland leiden. Eind 2013 stelt het kabinet de Rijksstructuurvisie vast.

Onder de noemer van Almere 2.0 werkt de gemeente Almere al aan de realisatie van een op de Noordvleugel georiënteerde stad die in grootte uit kan groeien tot de vijfde stad van Nederland. Naast een uitgebreid woningbouwprogramma vraagt dit om een forse groei van de werkgelegenheid en goede verbindingen met de rest van de Randstad. De komende decennia concentreert de ontwikkeling van Almere zich in de locaties Almere Poort, Centrum Weerwater met de Floriade 2022, Nobelhorst en Oosterwold. Ontwikkelingen die een grote impact kunnen hebben op het waterbeheer maar daarvoor tegelijkertijd ook uitgelezen kansen bieden voor innovatie in techniek, beheer en proces.

Gegeven de verdeling van verantwoordelijkheden tussen overheden en de onmiskenbare interactie tussen ruimtelijke inrichting en het waterbeheer acht Waterschap Zuiderzeeland het van strategisch belang om nauw bij de ontwikkeling van Almere betrokken te zijn. Waterschap en gemeente onderhouden op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau intensieve contacten, zowel bilateraal als in diverse gremia. Op uitvoeringsniveau richten beide organisaties zich op samenwerking.

Floriade 2022

Almere organiseert samen met de Nationale Land- en Tuinbouwraad de Floriade in 2022. De Floriade maakt integraal deel uit van de ontwikkeling van het centrumgebied van Almere. Het terrein van de Floriade 2022 zal vanaf 2014 worden ingericht. De doelstellingen van de gemeente voor dit gebied bieden het waterschap mogelijkheden om te sturen op innovatie in het waterbeheer en de waterketen in deze stadswijk. De Floriade

zelf nodigt uit om het Nederlandse waterbeheer internationaal voor het voetlicht te brengen. Het ligt voor de hand dat het waterschap hierin het voortouw neemt.

Oosterwold

Medio 2013 is de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold door de gemeenteraden van Zeewolde en Almere vastgesteld. Daarmee ligt er de uitnodiging aan initiatiefnemers om het gebied zelf te gaan inrichten met groen, landbouw, wonen en wegen. Hoe en in welk tempo het gebied tot ontwikkeling komt is op voorhand niet te zeggen. Waterschap Zuiderzeeland zal in nauwe samenwerking met beide gemeenten en de gebiedsregisseur initiatiefnemers adviseren over de waterhuishoudkundige inrichting van kavels en de behandeling van afvalwater. Oosterwold leent zich bij uitstek voor nieuwe vormen van privaat initiatief, ook op het vlak van waterbeheer. Reden te meer voor Waterschap Zuiderzeeland om actief betrokken te zijn bij Oosterwold.

Internationale samenwerking

Het Buitenlandbeleid is een aantal jaar geleden vastgesteld. Activiteiten die hieronder vallen zijn het uitvoeren van internationale projecten, het bijdragen aan Europese beleidsbeïnvloeding (dit in UvW verband) en de advisering van bestuur en organisatie over relevante internationale ontwikkelingen.

Het Nederlandse waterbeleid wordt grotendeels bepaald door keuzes op Europees niveau. De UvW heeft samen met VEWIN een lobby in Brussel. Vanuit de waterschappen wordt deze lobby van regionale kennis en informatie voorzien. De komende jaren draagt Zuiderzeeland hieraan bij door in de UvW een actieve, constructieve rol te blijven spelen. Relevante internationale ontwikkelingen worden gesignaleerd en doorvertaald naar de eigen organisatie.

Het waterschap voert internationale projecten kostenbewust en samenwerkingsgericht uit, waarbij de focus ligt op het opbouwen van langjarige samenwerkingsrelaties met ontvangende partijen. De project activiteiten worden grotendeels gefinancierd vanuit subsidies en hebben een looptijd van meerdere jaren. Zuiderzeeland werkt samen in consortia met andere waterschappen, drinkwaterbedrijven, adviesbureaus, private partijen, kennisinstellingen en NGOs. Om de effectiviteit van de inzet te vergroten concentreert Zuiderzeeland zijn inzet op twee landen; Ethiopië en Indonesië. Het past in deze strategie dat Zuiderzeeland in Ethiopië vier langjarige projecten in één stroomgebied uitvoert die allen worden gedekt vanuit subsidie programma's. Daarbij heeft Zuiderzeeland de lead genomen om tot een 'water partnership agreement' te komen tussen Ethiopische en Nederlandse water sector partijen (5 waterschappen, UvW), om de water governance in dit stroomgebied op de lange termijn te verbeteren. Ook de komende jaren trekt het waterschap deze lijn door, waarbij nog meer aandacht uit zal gaan naar krachtenbundeling en sectorsamenwerking.

Strategieën:

1. Het waterschap neemt actief deel aan waterbeheer en sanitatie projecten in het buitenland.

Communicatie

De eisen aan de communicatie met de inwoners zijn de laatste jaren veranderd. Door het 'overnemen' van het stedelijk water van de gemeenten, zijn de inwoners van de stedelijke gebieden ineens een belangrijke doelgroep geworden. Deze verandering betekende niet dat andere middelen moeten worden ingezet, maar het betekent wel een ander soort vragen, problemen en klachten. De inwoners van steden en dorpen kijken anders aan tegen water in hun omgeving, dan de bewoners van het landelijk gebied. De beleving van water speelt in de stedelijke gebieden een grotere rol. In het landelijke gebied is het vooral een 'gebruiksvoorwerp'. Water is van levensbelang. Er mag niet te veel zijn, maar ook niet te weinig. In het ene geval dreigen de producten op het land

te verrotten en in het andere geval moeten de gewassen berekend kunnen worden. Dit vergt een andere insteek van de communicatie.

Belangrijk aandachtspunt blijft om de inwoners van de dorpen en steden te wijzen op de rol van Waterschap Zuiderzeeland. 'Onbekend maakt onbemind'. Mensen moeten weten wie de werkzaamheden uitvoert. Spinn off hiervan is dat mensen meer begrip krijgen voor de waterschapsbelastingen. Het is beter dat je weet waar je voor betaalt, dan dat je geen idee hebt.

De samenwerking met de gemeentelijke afdelingen communicatie blijft een punt van zorg. Ook hier constateren we veel onduidelijkheid over de rol van Zuiderzeeland. Jeugd- en jongeren blijven een belangrijke doelgroep voor Waterschap Zuiderzeeland. Investeren in de jeugd is een basis leggen voor de toekomst. Op dit moment kunnen we stellen dat Waterschap Zuiderzeeland een goed contact heeft met de leeftijdscategorie 10 tot en met 16 jaar. Voorzichtig is begonnen met het vergroten van het contact met de leeftijdscategorie 6 tot en met 10 jaar. In de toekomst moeten we ook kijken wat de mogelijkheden zijn om samen te werken met MBO en HBO-opleidingen.

Strategieën:

1. In 2014 blijft Waterschap Zuiderzeeland investeren in de contacten met de gemeentelijke afdelingen communicatie.
2. In 2014 worden de eerste stappen gezet om contacten te leggen met MBO en HBO.

7.1.3 **MIDDELEN**

In de drie programma's wordt weergegeven wat het waterschap in de omgeving wil realiseren. Het gaat dan om veiligheid, schoon en voldoende water. Om deze doelen te realiseren zet het waterschap publieke middelen in. Deze paragraaf laat zien hoe het waterschap een verantwoorde inzet van deze middelen verwezenlijkt.

Als eerste beoogt het waterschap door middel van programmasturing zo doelmatig en doeltreffend sturing te geven aan de te realiseren doelen. Via de controlfunctie wordt toegezien op de juistheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering. Verder wordt in deze paragraaf aangegeven hoe het waterschap omgaat met de verschillende bedrijfsvoeringsmiddelen; financiën, investeringen, informatie en personeel.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd Effect

Waterschap Zuiderzeeland zorgt voor een optimale inzet van mensen en middelen om de gestelde doelen te realiseren. Daarbij voert het voert een transparant en maatschappelijk aanvaardbaar financieel beleid. Aan belastingbetalers biedt het waterschap een helder inzicht in ambities, geleverde prestaties en bijbehorende prijs.

Bedrijfsvoeringsdoelen

1. Het waterschap streeft naar een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau.
2. Het waterschap werkt doelmatig en doeltreffend.

Beleidskader

Het beleid van Waterschap Zuiderzeeland voor dit onderdeel is vastgelegd in onderstaande beleidsnota's.

TABEL 7.5 **BELEIDSKADERS VAN WATERSCHAP ZUIDERZEELAND VOOR HET
BEDRIJFSVOERINGSONDERDEEL MIDDELEN**

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	FASTGESTELD
Informatiebeleidsplan	28-10-2008	Vastgesteld
Beleidsregels Kwijtschelding	24-02-2009	Vastgesteld
Grondzaken Beleid	30-10-2007	Ter kennisname
Aanbestedingsbeleid	20-11-2007	Vastgesteld
Nota Reserve en Voorzieningen	25-03-2008	Vastgesteld
Activabeleid	16-12-2008	Vastgesteld
Risicobeleid	24-8-2009	Vastgesteld
Inkoopbeleid		In ontwikkeling

WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de bedrijfsvoeringsdoelen.

TABEL 7.6 **KWANTIFICERING VAN DE BEDRIJFSVOERINGSDOELEN VOOR HET ONDERDEEL MIDDELEN**

BEDRIJFSVOERINGSDOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het waterschap streeft naar een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau.	Uit onderzoek blijkt dat de inwoners en bedrijven uit het beheergebied tevreden zijn over de prijs-kwaliteit verhouding die het waterschap realiseert.
2. Het waterschap werkt doelmatig en doeltreffend.	De rekenkamercommissie onderzoekt op regelmatige basis de mate waarin het waterschap doelmatig werkt.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Control

Het doel van control is het realiseren van effectieve en efficiënte sturing, risicobeheersing van de organisatie, optimale transparantie in de bedrijfsvoering en informatievoorziening om zodoende bewuste besluitvorming te bewerkstelligen. Dit wordt onder andere vorm gegeven door middel van onderzoeken en initiatieven tot verbeteringen.

Gestreefd wordt naar een situatie waarin het bestuur haar besluiten kan nemen met:

- kennis van kansen en risico's op de diverse terreinen van control (bijvoorbeeld personeel, financieel en juridisch);
- inzicht in de passendheid van voorstellen in eerdere beleidsontwikkeling en organisatieontwikkelingen;
- kennis van de bestuurlijke context waarin het besluit moet worden geplaatst.

Financiën

Het waterschap streeft naar een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau. Hiervoor is een toekomst bestendig financieel beleid noodzakelijk. Dit houdt in dat een zodanig beleid wordt gevoerd dat de continuïteit van de bedrijfsvoering van het waterschap is gewaarborgd en daarbij de lasten verantwoord over huidige en toekomstige belastingbetalers worden verdeeld.

Het begrotingsvolume en de belastingeenheden zijn bepalend voor de tarieven. Met name in Flevoland vraagt de ontwikkeling van belastingeenheden de aandacht. Het is een gebied met een relatief groot landelijk gebied maar ook met grote stedelijke ontwikkelingen die zich moeilijk laten voorspellen. Het gebruik van optimistische groeiscenario's heeft een verlagend effect op de tarieven maar als deze groei tegenvalt leidt dit tot lagere opbrengsten dan begroot. Daardoor ontstaat een gerede kans op een negatief jaarrekeningresultaat waardoor reserves moeten worden aangesproken. De lijn die Waterschap Zuiderzeeland voorstaat is om de groei realistisch te prognosticeren als basis voor de berekening van de tarieven (zie ook paragraaf 7.7).

In de komende jaren gaat het waterschap de actief de inkoop- en subsidiecoördinatie vormgeven om op die manier nog efficiënter met de middelen inzet om te kunnen gaan. Verder houdt het waterschap vast aan de ingezette lijn van scherp begroten en het streven naar een gematigde lastenontwikkeling.

Investerings

Investerings van het waterschap dragen enerzijds bij aan de instandhouding van de bedrijfsmiddelen en dus de continuïteit van de bedrijfsvoering van het waterschap. Anderzijds wordt door het waterschap geanticipeerd op ontwikkelingen in de omgeving welke ook tot investeringen kunnen leiden. De investeringsplanning wordt gemaakt op basis van beide afwegingen met als doel een verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau. Ook innovatiebeleid is een belangrijk aspect welke de investeringsplanning beïnvloed. Het waterschap geeft de komende periode vorm aan dit beleid (zie paragraaf 7.1.2). Daarnaast is het voor een goede investeringsplanning noodzakelijk helderheid te hebben over de uitgangspunten. Met name de inschatting van de sociaal economische ontwikkelingen binnen het beheergebied is van invloed op de te nemen beslissingen. Daarvoor is in 2011 de Sociaal Economische Verkenning Waterschap Zuiderzeeland (SEV) vastgesteld.

Investerings worden gedaan voor de toekomst. Om op een juiste wijze om te gaan met de verdeling van de lasten van deze investeringen over de huidige en toekomstige belastingbetalers heeft Waterschap Zuiderzeeland een activabeleid vastgesteld. In dit beleid zijn de wettelijke regels omtrent waarderen, activeren en afschrijven van investeringen opgenomen.

Informatie

Het waterschap streeft naar het doeltreffend benutten en inzetten van informatie ten dienste van een optimale bedrijfsvoering en –processen, die gericht zijn op de realisatie van de programmadoelen. De beleidsperiode van het vorige informatiebeleidsplan 2009-2013 is afgelopen. Terugkijkend zijn nog niet alle beleidsdoelen volledig behaald. In de Algemene Vergadering van 23 april 2013 is besloten om een aantal investeringsprojecten af te ramen en een deel van de ICT-kosten over te brengen naar de exploitatie, conform het activabeleid van het waterschap.

In 2013 zal een nieuw, compact informatiebeleidsplan 2014-2017 worden vastgesteld. Voorts zal ieder jaar een uitvoeringsplan voor de informatievoorziening worden opgesteld, waarin maatregelen en projecten worden uitgewerkt. De uitvoeringsplannen worden zoveel mogelijk voorafgaand aan de voorjaarsnota ingediend, zodat gevolgen voor de meerjarenbegroting inzichtelijk gemaakt kunnen worden.

Het informatiebeleid 2014-2017 kent vier speerpunten:

- Informatiebeheer op orde;
- Samenwerking binnen Rijn-Oost en Het Waterschapshuis;
- De Digitale Werkplek;
- Informatiebeveiliging.

Strategieën:

1. In 2017 zijn de doelstellingen van het informatiebeleid 2014-2017 geïmplementeerd.

Personeel

Het organisatieontwikkelingstraject 'Water Werkt' zal de komende jaren de inzet HRM&O grotendeels bepalen. De structuur is in 2013 essentieel gewijzigd en de cultuur gaat de komende jaren veel aandacht krijgen. De formatie voor het jaar 2014 bedraagt 256,4 fte.

Het traject 'Water Werkt' streeft naar een hoog gekwalificeerd en wendbaar personeelsbestand voor nu en in de toekomst.

Kernwoorden daarbij zijn onder meer:

- opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap
- actiegerichtheid
- daadkrachtig leidinggeven
- verantwoordelijkheid eigen inzetbaarheid
- samenwerking in- en extern

Een optimale balans tussen enerzijds de personele kosten en anderzijds de output van de organisatie, is hierbij een randvoorwaarde. Dit betekent voor de vakdiscipline HRM&O dat instrumenten en processen moeten worden geherijkt op deze hoofddoelstelling en de overige organisatiedoelstellingen. Een dergelijk organisatieveranderingstraject betekent dat de organisatie nieuwe patronen moet ontwikkelen in leiderschap, samenwerking, certificering, procesmanagement, etc.

De ontwikkeling van een strategische personeelsplanning (kwantitatief en kwalitatief) komt hiermee opnieuw op de agenda te staan. Met behulp hiervan wordt planmatig gebouwd aan de gewenste toekomstige formatie en een hoog gekwalificeerd personeelsbestand. Daarnaast is het belangrijk dat er gerichte sturing komt op de personele inzet met de organisatiedoelstellingen in het achterhoofd. Ook de ontwikkelingen zoals genoemd in de 'Sociaal Economische Verkenning (SEV) zijn hierbij richtinggevend. Dit noemen we 'het richten van talenten'.

Met de invoering van een nieuw E-HRM-systeem wordt de eigen verantwoordelijkheid van alle medewerkers voor hun eigen arbeidsvoorwaarden en inzetbaarheid ook digitaal ondersteund. Gezien de gewenste procesharmonisatie binnen de waterschappen, de relatief hoge kosten en de verschillende samenwerkingsinitiatieven, is het streven om dit project in samenwerking (met andere waterschappen) uit te voeren.

Strategieën:

1. In de periode 2014-2015 wordt het personeelsplan doorontwikkeld tot een stuurinstrument. Daarnaast wordt het plan uitgebreid met een kwalitatief gedeelte.
2. Het ontwikkelen van systemen en instrumenten voor 'het richten van talenten'.

Kredietopenstelling investeringen bedrijfsvoering

Op het gebied van bedrijfsvoering zal in 2014 volgens het investeringsplan ook een aantal uitwerkingsvoorstellen voor de feitelijke kredietopenstelling van investeringen worden opgesteld. Conform artikel 7 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is in onderstaande tabel weergegeven welke uitwerkingsvoorstellen aan de AV zullen worden voorgelegd en welke aan DenH. Voor een aantal investeringen is reeds een deel/voorbereidingskrediet verleend, vandaar dat het nog open te stellen bedrag kan afwijken van de totale investering.

TABEL 7.7 OVERZICHT BESLISSINGSBEVOEGDHEID VOOR KREDIETOPENSTELLING IN 2014
(BEDRAGEN IN DUIZENDEN EURO'S)

OMSCHRIJVING INVESTERING	TOTAAL INVESTERINGEN	NOG OPEN TE STELLEN	AV/DENH
Digitalisering 2011	100	100	DenH
Sauzen wanden waterschapshuis	103	103	DenH
Vervangen buitenzonwering	133	133	DenH
Vervangen CV-installatie	62	62	DenH
Vervangen koelunits	51	51	DenH
Vervangen regelkasten elekra	56	56	DenH
Vervangen werkplek-/vergadermeubilair	161	161	DenH
Vloerbedekking 2012 (werkplekken)	123	123	DenH
Vloerbedekking 2014 (beg grond)	62	62	DenH
Totaal	951	951	

7.2 ONTWIKKELINGEN SINDS HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

In de paragraaf betreffende de ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar kan worden ingegaan op externe en interne ontwikkelingen die zich sinds het vaststellen van de vorige begroting en de behandeling van de meerjarenraming hebben voorgedaan. Bovendien kunnen afwijkingen van de uitgangspunten en grondslagen zoals deze voor de vorige begroting en de meerjarenraming zijn gehanteerd en belangrijke afwijkingen in de cijfers van de meerjarenraming in deze paragraaf nader worden toegelicht. Bij Waterschap Zuiderzeeland is ervoor gekozen om de algemene ontwikkelingen in het hoofdstuk 1. Visie en prioriteiten onder te brengen en de programmaspecifieke ontwikkelingen mee te nemen in de programma's.

7.3 UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

INLEIDING

In de paragraaf betreffende de uitgangspunten en normen wordt onder andere ingegaan op de in de begroting opgenomen salarisontwikkeling, inflatie en overige uitgangspunten de normen die voor lastenstijgingen dan wel batenstijgingen en baten-dalingen zijn gehanteerd en die deels aan de geraamde bedragen ten grondslag liggen.

TABEL 7.8 ALGEMENE GRONDSLAGEN

OMSCHRIJVING	GRONDSLAG
Lonen (incl. sociale lasten)	2,00%
Prijzen	1,50%
Rekenrente	3,90%

Lonen

Bij de loonontwikkeling is voor het jaar 2014 rekening gehouden met een stijgingspercentage van 2,50% en de jaren na 2014 een percentage van 2,00%. Dit percentage is gebaseerd op de prognose van het Centraal Economisch Planbureau (CPB) en de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, zoals weergegeven in de cijfers van het centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Prijzen

Voor de prijsontwikkeling in het jaar 2014 is een centraal gestelde inflatieruimte beschikbaar van in totaal € 0,5 miljoen. Bij de prijsontwikkelingen voor de jaren na 2014 is rekening gehouden met een jaarlijkse prijsstijging van 1,50%. Dit meerjarig percentage is in lijn met de cijfers afkomstig van het CPB en CBS.

Investeringen

Naast prijscompensatie spelen ontwikkelingen in de markt en aanbestedingsresultaten een belangrijke rol in de raming van een investering. Er wordt bij de jaarlijkse actualisatie van het MJIP daarom – rekening houdend met al deze factoren – een zo reëel mogelijke inschatting gemaakt van de investering naar het prijspeil van het komende begrotingsjaar.

Rekenrente

De rekenrente wordt in 2014 gesteld op 3,9%. Dit percentage is gebaseerd op de rente van reeds afgesloten leningen (het overgrote deel), de verwachte rente op nieuw af te sluiten langlopende leningen en de verwachte rente over het rekening courant saldo. Op dit moment ligt het gemiddelde rentepercentage van de in het verleden afgesloten langlopende leningen nog boven de 4%. Echter, door de verwachte lage rente op het rekening courant saldo wordt de rekenrente gesteld op 3,9%.

7.4 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De paragraaf betreffende de incidentele baten en lasten bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig ten opzichte van voorgaande en komende begrotingsjaren moeten worden beschouwd. De Meerjarenbegroting 2014-2017 bevat baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen en derhalve als incidenteel kunnen worden bestempeld. De volgende baten bedragen meer dan een procent van het begrotingstotaal en kunnen derhalve relevant zijn voor het beoordelen van de financiële positie:

- POP2 subsidie: in de periode 2012-2015 ontvangt het waterschap € 1,9 miljoen subsidie voor de aanleg van duurzame oevers. Vanaf 2016 vervallen deze baten.
- Synergie subsidie: in de periode 2012-2014 ontvangt het waterschap € 1,5 miljoen subsidie voor de aanleg van duurzame oevers. Vanaf 2015 vervallen deze baten.
- Aanvullende POP2 subsidie: in de periode 2013-2015 ontvangt het waterschap € 1,4 miljoen subsidie voor de aanleg van duurzame oevers. Vanaf 2016 vervallen deze baten.

-
- De met de hierboven genoemde subsidies samenhangende uitgaven aan duurzame oevers bedragen in de periode 2012-2015 een bedrag van € 12,6 miljoen. Hiervan is een bedrag van € 5,6 miljoen aan te merken als reguliere uitgaven en een bedrag van € 7,0 miljoen als niet reguliere uitgaven.

7.5 KOSTENTOEREKENING

INLEIDING

In deze paragraaf wordt ingegaan op de principes die zijn gehanteerd bij de toerekening van kosten aan uiteindelijk de kostendragers.

Waterschap Zuiderzeeland onderscheidt de volgende kostendragers:

- watersysteembeheer;
- zuiveringsbeheer.

De voortbrenging van verschillende producten in één organisatie, leidt altijd tot de vraag welke kosten aan welke producten moeten worden toegerekend.

ONDSCHIED DIRECT EN INDIRECTE KOSTEN EN DOORBELASTINGEN

Directe kosten kunnen direct aan een product (en een kostendrager) worden toegerekend, omdat deze kosten een direct verband hebben met het product. Voorbeelden van directe kosten zijn: loonkosten van personeel, dat direct aan het product / de dienst werkzaamheden verrichten, materiaal ten behoeve van het product, kosten voor beheer en onderhoud van het product et cetera.

Indirecte kosten kunnen niet rechtstreeks in verband worden gebracht met een product (of een kostendrager) maar zijn wel ondersteunend aan het product. Zij hebben betrekking op activiteiten, die voor meerdere producten gezamenlijk worden verricht. Het onderscheid tussen directe en indirecte kosten is deels van nature gegeven en deels een gevolg van besluiten over de wijze waarop de organisatie is gestructureerd en de wijze waarop de besturing is vormgegeven. Ook de inrichting van de administratie heeft gevolgen voor de wijze van kostentoerekening. Daarom is de toerekening van kosten altijd arbitrair en per waterschap verschillend. Voorbeelden van indirecte kosten zijn: kosten van het management en ondersteuning, automatisering, huisvesting et cetera.

Waterschap Zuiderzeeland hanteert het uitgangspunt dat alle indirecte kosten aan de producten worden toegerekend. Hierdoor ontstaat een reëel beeld van de kosten van een product, immers de ondersteuning, huisvesting etc. is nodig om het product te realiseren. In het lastenoverzicht per programma zijn deze lasten onderdeel geworden van de subprogramma's.

Doorbelastingen zijn kosten die niet direct zijn toe te rekenen aan de kostendragers van het waterschap. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van het bestuur, communicatie, algemene planvorming, belastingheffing en invordering. Deze kosten worden via de doorbelastingen aan de programma's en de kostendragers toebedeeld. In het lastenoverzicht per programma zijn deze lasten als 'doorbelastingen' weergegeven.

SYSTEMATIEK VAN KOSTENTOEREKENING

Bij Waterschap Zuiderzeeland wordt het principe van integrale kostentoerekening toegepast. Dit betekent dat zowel directe als indirecte kosten, zoveel mogelijk aan een product worden toegerekend ten behoeve van de berekening van een kostprijs. Alle kosten, die een direct verband hebben met het product, worden toegerekend. Hieronder vallen materiële kosten, loonkosten en kapitaallasten.

Onder indirecte kosten wordt verstaan de kosten die niet rechtstreeks samenhangen met een product. Indirecte kosten die nog enig verband hebben met de dienstverlening kunnen worden aangeduid als overheadkosten. Voorbeelden van overheadkosten zijn onder andere managementkosten, huisvestingskosten en automatiseringskosten. Deze kosten worden met een verdeelsleutel verdeeld over afdelingen of producten, waaraan zij een bijdrage leveren. De wijze waarop overhead wordt toegerekend is de kostenplaatsmethode. Dit betekent dat de indirecte kosten eerst worden geadministreerd bij de afdeling waar ze worden gemaakt op een hulpkostenplaats. Vervolgens worden de indirecte kosten op basis van een verdeelsleutel doorbelast naar een andere afdeling (hoofdkostenplaats).

KOSTENVERDEELSTAAT

Er wordt bij Waterschap Zuiderzeeland gewerkt met de kostenverdeelstaat bij kosten die niet direct aan een primair product zijn toe te rekenen. De systematiek van kostentoerekening is in de Meerjarenbegroting 2017-2017 niet gewijzigd ten opzichte van de voorgaande meerjarenbegroting.

TABEL 7.9 VERDEELSLEUTEL PER SOORT DOORBELASTING

SOORT	ERDEELSLEUTEL
Doorbelastingen <ul style="list-style-type: none">• Bestuur• Communicatie• Planvorming• Belastingheffing en invordering	Op basis van een vast percentage
Ondersteunende processen <ul style="list-style-type: none">• P&O• Automatisering• KAM• Calamiteitenzorg• Financiële administratie• Financieel beleid• Concern control• Huisvesting• Interne diensten• Documentaire informatieverzorging• Catering• Centraal management• Juridische ondersteuning• Grondbeheer	Op basis van de begrote directe kosten

7.6 ONTTREKKINGEN AAN VOORZIENINGEN EN BESTEMMINGSRESERVES

In de paragraaf betreffende de onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves wordt ingegaan op de bedragen die rechtstreeks uit voorzieningen worden onttrokken alsmede op het beroep dat op de bestemmingsreserves wordt gedaan.

ONTTREKKINGEN AAN VOORZIENINGEN

In de meerjarenraming zijn de volgende mogelijke rechtstreekse onttrekkingen aan de voorzieningen opgenomen:

Pensioen voormalige bestuurders

Het waterschap heeft een voorziening ter bekostiging van de pensioenen van voormalige bestuurders. De lasten van de pensioenen van deze voormalige bestuurders zullen aan deze voorziening onttrokken worden.

Wachtgeld voormalige bestuurders

Het waterschap heeft een voorziening ter bekostiging van de wachtgeld van voormalige bestuurders. De lasten van de wachtgeld van deze voormalige bestuurders zullen aan deze voorziening onttrokken worden.

Personele reorganisatie

Het waterschap heeft een voorziening ter bekostiging van de gesloten regelingen met voormalige medewerkers, veelal als gevolg van reorganisaties. De lasten van de regelingen van deze voormalige medewerkers zullen aan deze voorziening onttrokken worden.

Groot onderhoud

Het waterschap heeft een voorziening ter bekostiging van het onderhoud van zuiveringstechnische werken die zijn overgenomen van de Waterlandstichting. De onderhoudslasten van deze werken zullen aan deze voorziening onttrokken worden.

Baggeren

In de baggervisie is een integraal gebiedsdekkend uitvoeringsprogramma opgesteld om de baggerachterstanden in een periode van 10 jaar weg te werken, te beginnen in 2008 (AV 10 oktober 2006). In 2009 is deze termijn verlengd naar 15 jaar. In oktober 2010 is de totale baggervisie geëvalueerd. Hierbij is besloten om in een termijn van 12 jaar (inclusief het jaar 2010) de baggerachterstanden weg te werken om het watersysteem zo in een reguliere staat van onderhoud te brengen. Omdat er grote waarde gehecht wordt aan de uitvoering van het totale baggerplan, worden schommelingen in de uitvoering opgevangen door een uit de totaal beschikbare middelen gecreëerde voorziening.

ONTTREKKINGEN AAN BESTEMMINGSRESERVES

In de periode van de meerjarenraming is het volgende beroep op de bestemmingsreserves mogelijk. Conform het vastgestelde beleid zullen er, voordat er gelden kunnen worden onttrokken uit bestemmingsreserves, voorstellen daartoe worden gedaan aan de Algemene Vergadering. Pas na vaststelling van deze voorstellen kunnen gelden uit de bestemmingsreserves worden onttrokken.

Baggeren Almere

Op 27 oktober 2009 is besloten om het achterstalling baggeronderhoud van de gemeente Almere over te nemen tegen een betaling van € 2,65 miljoen, te betalen door

de gemeente Almere. Besloten is deze bijdrage toe te voegen aan de bestemmingsreserve baggeren Almere. Ultimo 2012 bedraagt de reserve € 0,9 miljoen.

Stedelijk water

De Algemene Vergadering heeft ingestemd met de vorming van een bestemmingsreserve stedelijk water uit de in het verleden niet bestede budgetten voor stedelijk water. De middelen kunnen dan worden benut, wanneer het overnemen van beheer- en onderhoudsactiviteiten sneller gaat dan verwacht, om in te spelen op de ontwikkelingen binnen de gemeenten. Ultimo 2012 bedraagt de reserve € 2,3 miljoen.

Duurzame oevers

In de Algemene Vergadering van 25 november 2003 is besloten een reserve te vormen ter bekostiging van de aanleg van duurzame oevers. Ultimo 2012 bedraagt de reserve € 1,0 miljoen.

Vervanging pompen

In de Algemene Vergadering van onze rechtsvoorganger Waterschap Noordoostpolder is besloten een reserve te vormen ter vervanging van de wateraanvoerpompen in de fruitteeltgebieden nabij Kraggenburg en Marknesse. Ultimo 2012 bedraagt de reserve € 0,1 miljoen. In het najaar van 2013 zal de AV worden voorgesteld deze bestemmingsreserve op te heffen.

Buitendijks

Op 28 mei 2013 is besloten deze bestemmingsreserve te vormen uit het jaarresultaat 2012. De reserve bedraagt € 0,5 miljoen. Dit zijn gelden om het waterveiligheidsbeleid voor de buitendijkse gebieden uit te voeren. Er heeft nog geen besluitvorming door de AV plaatsgevonden over de onttrekking van gelden uit deze reserve.

Windpark NOP

Op 28 mei 2013 is besloten deze bestemmingsreserve te vormen uit het jaarresultaat 2012. De reserve bedraagt € 0,2 miljoen. Dit zijn gelden om toezicht te houden op de realisatie van het windpark in de Noordoostpolder. Er heeft nog geen besluitvorming door de AV plaatsgevonden over de onttrekking van gelden uit deze reserve.

Huisvesting, ICT en mobiele communicatie

Op 28 mei 2013 is besloten deze bestemmingsreserve te vormen uit het jaarresultaat 2012. De reserve bedraagt € 0,9 miljoen. Dit zijn gelden om flexibilisering in de organisatie mogelijk te maken op het terrein van huisvesting, ICT en mobiele communicatie. Er heeft nog geen besluitvorming door de AV plaatsgevonden over de onttrekking van gelden uit deze reserve.

7.7 WATERSCHAPSBELASTINGEN

INLEIDING

Anders dan gemeenten en provincies ontvangen waterschappen geen bijdrage van het Rijk voor de bekostiging van hun taken. Waterschappen bekostigen hun taken door het heffen van belastingen, de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing.

De kosten van de waterkeringszorg, het waterkwantiteitsbeheer en het waterkwaliteitsbeheer met uitzondering van het zuiveringsbeheer worden gefinancierd

uit één watersysteemheffing, die wordt betaald door inwoners en de eigenaren van gebouwde en ongebouwde onroerende zaken. De inwonerdichtheid en de economische waardeverhoudingen zijn de centrale uitgangspunten voor de financiering van het watersysteembeheer.

De zuiveringsheffing is toegespitst op de kosten van de zuivering, het transport van afvalwater en de verwerking van het zuiveringsslib. De directe lozingen op het oppervlaktewater worden in de verontreinigingsheffing betrokken. De opbrengsten daarvan gaan naar het watersysteembeheer.

KOSTENTOEDILING

Bij de vaststelling van de omslagtarieven voor de verschillende belangencategorieën is voor de Meerjarenbegroting 2014-2017 uitgegaan van de in het najaar 2013 vastgestelde Kostentoedelingsverordening 2014.

In de Kostentoedelingsverordening is vastgelegd hoe de taakkosten van de watersysteemtaak naar aard en omvang van het belang worden verdeeld over belanghebbenden in de taak. In het onderstaande schema vindt u de vastgestelde verdeling.

TABEL 7.10 VASTGESTELDE PERCENTUELE TOEDELING VAN DE KOSTEN AAN DE BELANGENCATEGORIEËN

BELANGENCATEGORIE	PERCENTAGE
Ingezetenen	25,0%
Gebouwd	51,4%
Ongebouwd	21,4%
Natuur	2,2%

De Kostentoedelingsverordening is niet van toepassing op de zuiveringstaak. De kosten hiervan worden opgebracht door bedrijven en huishoudens die afvalwater lozen.

KWIJTSCHELDING

Waterschap Zuiderzeeland hanteert een kwijtscheldingnorm van 100% en voert daarmee een maximaal kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtschelding kan onder andere worden verleend indien men:

- AOW heeft, eventueel aangevuld met een klein pensioen;
- een bijstandsuitkering heeft;
- een inkomen uit werk heeft dat niet hoger is dan een bijstandsuitkering;
- studiefinanciering krijgt en niet al te hoge bijverdiensten heeft;
- een zakgeldregeling heeft.

Kwijtschelding kan aan natuurlijke personen worden verleend voor de ingezetenen-omslag, de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing.

In de jaren 2014 tot en met 2017 zullen naar verwachting 9.000 eenheden watersysteemheffing ingezetenen en gemiddeld 19.500 eenheden zuiveringsheffing woningen worden kwijtgescholden. De doelstelling is om de verzoeken binnen zes weken af te handelen.

TABEL 7.11 KWIJTSCHELDING HEFFINGEN (BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

SOORT	WERKELIJK 2012	BEGROOT 2013	BEGROOT 2014
Watersysteemheffing ingezetenen	0,6	0,6	0,6
Zuiveringsheffing	1,0	1,1	1,1
Totaal	1,6	1,7	1,7

De begrote kwijtschelding in het begrotingsjaar 2014 heeft betrekking op 9.000 van de naar verwachting in totaal 154.350 in het beheergebied woonachtige huishoudens. Dit is bijna 6% van het totaal aantal huishoudens.

BELASTINGEENHEDEN

Voor Flevoland is voor de komende jaren een volumevergroting gepland, behalve voor het aantal hectaren ongebouwd dat jaarlijks afneemt. Deze gemiddelde groei van het aantal woningen en bedrijven is meegenomen voor wat betreft het aantal woningen, ingezetenen en bedrijven. In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de ontwikkelingen in het aantal belastingeenheden. De watersysteemtaak op basis van het aantal wooneenheden, de WOZ waarde en hectaren.

TABEL 7.12 GEREALISEERDE EN VERWACHTE ONTWIKKELING VAN HET AANTAL WOONEENHEDEN

JAAR	EENHEDEN
2012	152.500
2013	153.200
2014	154.350
2015	155.500
2016	156.650
2017	157.800

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal wooneenheden per 1 augustus 2013;
- Een toename van het aantal wooneenheden met 1.150 per jaar;
- De verwachte eenheden toegekend beroep op kwijtschelding zijn vermeld bij het onderdeel kwijtschelding.

TABEL 7.13 GEREALISEERDE EN VERWACHTE ONTWIKKELING VAN DE WOZ WAARDE

JAAR	EENHEDEN
2012	39,500 miljard
2013	39,400 miljard
2014	36,600 miljard
2015	36,600 miljard
2016	36,600 miljard
2017	36,600 miljard

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- De opgelegde WOZ waarde per 1 augustus 2013;
- Een WOZ waarde die gedurende 4 jaar ongewijzigd blijft, daar er op dit ogenblik geen goede inschatting kan worden gemaakt van de ontwikkeling van de WOZ waarde.

TABEL 7.14 GEREALISEERDE EN VERWACHTE ONTWIKKELING VAN HET AANTAL HECTAREN ONGEBOUWD

JAAR	EENHEDEN
2012	109.550
2013	109.300
2014	107.000
2015	106.700
2016	106.400
2017	106.100

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal hectaren ongebouwd per 1 augustus 2013;
- Een normale afname van het aantal hectaren ongebouwd met 300 hectaren per jaar.

TABEL 7.15 GEREALISEERDE EN VERWACHTE ONTWIKKELING VAN HET AANTAL HECTAREN NATUUR

JAAR	EENHEDEN
2012	120.000
2013	120.000
2014	119.200
2015	119.200
2016	119.200
2017	119.200

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal hectaren natuur per 1 augustus 2013
- Geen wijziging in het aantal eenheden in 2014 en verder.

TABEL 7.16 GEREALISEERDE EN VERWACHTE ONTWIKKELING VAN HET AANTAL EENHEDEN
VERONTREINIGINGSHEFFING

JAAR	EENHEDEN
2012	15.000
2013	15.000
2014	15.000
2015	15.000
2016	15.000
2017	15.000

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal vervuilingseenheden directe lozingen per 1 augustus 2013;
- Geen wijziging in het aantal eenheden in 2014 en verder.

TABEL 7.17 **GEREALISEERDE EN VERWACHTE ONTWIKKELING VAN HET AANTAL ZUIVERINGSEENHEDEN WONINGENG**

JAAR	EENHEDEN
2012	372.000
2013	371.000
2014	370.600
2015	372.900
2016	375.200
2017	377.500

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal zuiveringseenheden woningen per 1 augustus 2013. De verwachte groei in 2013 is niet volledig gerealiseerd en is in deze begroting bijgesteld;
- Een toename van het aantal zuiveringseenheden woningen met 2.300 per jaar;
- De verwachte eenheden toegekend beroep op kwijtschelding zijn vermeld bij het onderdeel kwijtschelding.

TABEL 7.18 **GEREALISEERDE EN VERWACHTE ONTWIKKELING VAN HET AANTAL ZUIVERINGSEENHEDEN BEDRIJVENG**

JAAR	EENHEDEN
2012	119.000
2013	119.000
2014	119.000
2015	119.000
2016	119.000
2017	119.000

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal zuiveringseenheden bedrijven per 1 augustus 2013;
- Geen toename van het aantal zuiveringseenheden bedrijven in 2014 en verder.

RESERVEPOSITIE

Op 26 februari 2013 heeft de Algemene Vergadering het herziene reservebeleid vastgesteld. Dit heeft geleid tot een achttal beleidskeuzes, die hieronder worden weergegeven.

Beleidskeuze 1: Gewenste omvang vaste activa

Waterschap Zuiderzeeland vindt dat alleen lasten naar de toekomst mogen worden doorgeschoven waarvan men ook in de toekomst de baten heeft. Daarnaast streeft Waterschap Zuiderzeeland naar een beïnvloedbare begroting waarin ook op korte termijn kan worden bijgestuurd. Om die redenen is Waterschap Zuiderzeeland terughoudend in het activeren van uitgaven.

Beleidskeuze 2: Gewenste schuldenomvang

Waterschap Zuiderzeeland vindt een gezonde verhouding tussen schulden en eigen vermogen van vitaal belang. Om dit te bewerkstelligen is Waterschap Zuiderzeeland terughoudend in het aangaan van schuld.

Beleidskeuze 3: Gewenste reserveomvang

Op basis van het streven van Waterschap Zuiderzeeland om terughoudend te zijn in het activeren van uitgaven en het aangaan van schuld (beleidskeuzes 1 en 2) wordt de gewenste omvang van de reserve vastgesteld. Om een stabiel reservebeleid te kunnen voeren wordt een bandbreedte voor de gewenste reserveomvang aangehouden.

Beleidskeuze 4: Risicoreserve

De risicoreserve is bedoeld als buffer om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. De hoogte van de risicoreserve is gebaseerd op de periodieke risicoanalyse, waarbij rekening wordt gehouden met het risicoprofiel van het waterschap.

Beleidskeuze 5: Tariefegalisatiereserve (basis deel)

De tariefegalisatiereserve is bedoeld om een gelijkmatige lastenontwikkeling te realiseren, met name voor het opvangen van pieken in de lastenontwikkeling.

Beleidskeuze 6: Tariefegalisatiereserve (flexibel deel)

Als Waterschap Zuiderzeeland vindt dat op enig moment de reservepositie groter is dan op basis van het reservebeleid noodzakelijk is, wordt dit aan de belastingbetaler teruggegeven. Dit deel wordt als flexibel deel toegevoegd aan de tariefegalisatiereserve. Deze reserve wordt gebruikt voor een gematigde lastenontwikkeling en de inzet daarvan wordt met oog voor de toekomst vormgegeven.

Beleidskeuze 7: Bestemmingsreserves

Waterschap Zuiderzeeland streeft naar een stabiele ontwikkeling van de begrotingssomvang (en daarmee de tarieven). Daarnaast streeft het waterschap naar een transparante begroting. Om deze redenen is het waterschap terughoudend in het vormen van bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves kunnen alleen door de Algemene Vergadering worden ingesteld voor specifieke en tijdelijke bestedingsdoelen.

Beleidskeuze 8: Onttrekken en doteren aan reserves

Wanneer (een deel) van de reserve niet aan het reservebeleid voldoet, wordt deze binnen de periode van de meerjarenbegroting weer op het gewenste niveau te worden gebracht. Dit gebeurt aan de hand van een door de AV vastgesteld plan.

In de afgelopen jaren heeft het waterschappen een aantal maal achter elkaar een groot positief jaarresultaat gerealiseerd. Hierdoor is de reservepositie gegroeid. Het waterschap wil in de komende jaren een deel van deze opgebouwde reserves aan de belastingbetalers teruggeven. De inzet hierbij is een gematigde lastenontwikkeling voor zowel huishoudens, agrariërs en bedrijven. Bij de begrotingsbehandeling van de meerjarenbegroting 2012-2015 is door de Algemene Vergadering vastgesteld dat er de komende jaren een bedrag van € 10,5 miljoen zal worden onttrokken aan de reserves. Bij de vaststelling van het herziene reservebeleid is het bedrag van € 10,5 miljoen verdeeld in € 2,5 miljoen tariefegalisatiereserve (basis deel) en € 8,0 miljoen in tariefegalisatiereserve (flexibel deel). De op 28 mei 2013 vastgesteld Jaarrekening 2012 is ook overeenkomstig het herziene reservebeleid ingericht.

In de Meerjarenbegroting 2014-2017 wordt voorgesteld om in de komende vier jaren een bedrag van € 6,10 miljoen te onttrekken aan de reserve en daarmee te zorgen dat de procentuele tariefstijgingen zich om en nabij het inflatiepercentage bewegen. Het resterende deel van de voorgenomen inzet van reserves kan in de jaren na 2017 worden ingezet voor gelijkmatige lastenontwikkeling.

TABEL 7.19 GEPLANDE INZET VAN RESERVES

JAAR	T.B.V. DE WATER-SYSTEEMTAAK	T.B.V. DE ZUIVERINGSTAAK	TOTALE RESERVE INZET
2014	€ 1,70 miljoen	- € 0,35 miljoen	€ 1,35 miljoen
2015	€ 2,35 miljoen	€ 0,55 miljoen	€ 2,90 miljoen
2016	€ 1,05 miljoen	- € 0,10 miljoen	€ 0,95 miljoen
2017	€ 1,00 miljoen	- € 0,10 miljoen	€ 0,90 miljoen
Totaal	€ 6,10 miljoen	€ 0,00 miljoen	€ 6,10 miljoen

TARIEVEN

De tarieven voor de categorieën zijn in de onderstaande tabel vermeld.

TABEL 7.20 TARIEVEN VAN 2013 EN 2014 EN DE PERCENTUELE MUTATIES

HEFFING	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	MUTATIE
Watersysteemheffing ingezet	68,17	68,88	+ 1,0%
Watersysteemheffing gebouwd	0,0519%	0,0562%	+ 8,3%
Watersysteemheffing ongebouwd (overig) per ha	75,31	77,55	+ 3,0%
Watersysteemheffing ongebouwd (wegen) per ha	nvt	116,33	nvt
Watersysteemheffing natuur per ha	7,27	7,39	+ 1,7%
Zuiveringsheffing	57,77	58,00	+ 0,4%
Verontreinigingsheffing	57,77	58,00	+ 0,4%

LASTENDRUK

De gemiddelde lastenontwikkeling van het waterschap voor de ingezetenen en ingelanden is inzichtelijk te maken door de ontwikkelingen in beeld te brengen van een gemiddeld gezin, een gemiddeld klein agrarisch bedrijf, een gemiddeld groot agrarisch bedrijf en een gemiddeld industrieel bedrijf. Voor de vergelijkbaarheid met het voorgaande jaar zijn ook deze cijfers weergegeven. Voor de waardebeoordeling van onroerend goed wordt uitgegaan van een waardedaling van gemiddeld 7%.

TABEL 7.21 LASTENDRUK VOOR HUISHOUDENS IN 2013 EN 2014 EN DE PERCENTUELE MUTATIES

	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	MUTATIE
Watersysteemheffing ingezetenen	68,17	68,88	1%
3 zuiverings / vervuilingseenheden	173,31	174,00	0%
Totaal niet huiseigenaren	241,48	242,88	1%
Bij eigen woning met een waarde van € 250.000 respectievelijk € 232.500	129,75	130,67	1%
Totaal huiseigenaren	371,23	373,55	1%

TABEL 7.22 **LASTENDRUK VOOR KLEIN AGRARISCH BEDRIJF IN 2013 EN 2014 EN DE PERCENTUELE MUTATIES**

	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	MUTATIE
Watersysteemheffing ingezetenen	68,17	68,88	1%
4 zuiverings / vervuilingseenheden	231,08	232,00	0%
Bij eigen woning / boerderij met waarde van € 350.000 respectievelijk € 325.500	181,65	182,93	1%
Oppervlakte 30 ha ongebouwd	2.259,30	2.326,50	3%
Totaal	2.740,20	2.810,31	3%

TABEL 7.23 **LASTENDRUK VOOR GROOT AGRARISCH BEDRIJF IN 2013 EN 2014 EN DE PERCENTUELE MUTATIES**

	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	MUTATIE
Watersysteemheffing ingezetenen	68,17	68,88	1%
4 zuiverings / vervuilingseenheden	231,08	232,00	0%
Bij eigen woning/boerderij met waarde van € 450.000 respectievelijk € 418.500	233,55	235,20	1%
Oppervlakte 50 ha ongebouwd	3.765,50	3.877,50	3%
Totaal	4.298,30	4.413,58	3%

TABEL 7.24 **LASTENDRUK VOOR INDUSTRIEEL BEDRIJF IN 2013 EN 2014 EN DE PERCENTUELE MUTATIES**

	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014	MUTATIE
100 zuiverings / vervuilingseenheden	5.777,00	5.800,00	0%
Gebouw met waarde van € 1.000.000 respectievelijk € 930.000	519,00	522,66	1%
Totaal	6.296,00	6.322,66	0%

7.8 WEERSTANDSVERMOGEN

INLEIDING

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin Waterschap Zuiderzeeland in staat is financiële tegenvallers uit risico's die zij loopt zelf op te vangen. Het weerstandsvermogen zegt iets over de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om bedrijfsrisico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen op te kunnen vangen.

Onder weerstandscapaciteit worden de middelen en mogelijkheden verstaan, waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet geraamde financiële tegenvallers op te vangen. Het gaat dan om de opvang van incidentele tegenvallers, want structurele tegenvallers dienen (binnen 2 jaar) te worden gedekt in de exploitatie van het waterschap.

De risico's zijn alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van het waterschap.

Dit zijn dus risico's die niet makkelijk met beheersmaatregelen in de bedrijfsvoering zijn te beheersen alsmede risico's die niet zijn verzekerd.

Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen of het verhogen van belastingen.

Het weerstandsvermogen is als volgt te berekenen:

$$\text{weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weestandscapaciteit}}{\text{benodigde weestandscapaciteit}}$$

Door lokale overheden kan beleid ontwikkeld over de hoogte van het weerstandsvermogen. Hierbij wordt veelal aangegeven dat een weerstandvermogen van lager dan één onvoldoende is, tussen één en twee voldoende en boven de twee als uitstekend kan worden gekwalificeerd. Het merendeel van de lokale overheden kiest daarbij voor een gewenst weerstandsvermogen die ligt tussen 1,0 en 1,4.

Waterschap Zuiderzeeland vindt dat niet alleen moet worden gekeken naar de onverzekerde bedrijfsrisico's die het waterschap loopt maar vooral ook naar de schuldenpositie. Doordat de beleidskeuzes rondom de schuldenpositie een omvangrijkere reserve vereisen dan de eisen vanuit het weerstandsvermogen, zijn deze laatste eisen minder bepalend geworden. Bij de vaststelling van het herziene reservebeleid door de Algemene Vergadering op 26 februari 2013 heeft het waterschap ervoor gekozen om geen specifiek beleid te ontwikkelen voor de gewenste hoogte van het weerstandsvermogen.

BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een risicoanalyse. Uit de vorig jaar uitgevoerde risico-inventarisatie. Uit de in het jaar 2012 gehouden risico-inventarisatie, welke op 25 september 2012 ter kennisname aan de Algemene Vergadering is gepresenteerd, bleek dat de omvang van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) € 9,9 miljoen bedraagt met een zekerheid van 99%.

Mutaties in risico's

In de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting, de jaarrekening en de Berap wordt gerapporteerd over significante wijzigingen die zich hebben voorgedaan sinds de meest recente organisatiebrede risicoanalyse. Hierbij wordt gerapporteerd over bestuurlijk relevante risico's, welke het beleid van het waterschap kunnen raken.

In de Berap 2013 zijn de actuele en voor de Algemene Vergadering relevante risico benoemd:

Externe bedreiging: complexe gebiedsprocessen vragen meer en andere capaciteit van het waterschap dan waarover het waterschap beschikt. In 2013 is hier met de formatiewijzigingen vanuit het water werkt traject een oplossing voor gevonden.

Externe bedreiging: de omvang van het financiële risico van de schadedossiers bedraagt € 1,3 miljoen. Tussen het opstellen van de begroting en de Berap zijn hierin geen significante wijzigingen opgetreden.

2013 is het tweede jaar van de versnelling duurzame oevers. Interne bedreiging is dat de hoeveelheid geplande oevers substantieel groter is dan in de voorgaande jaren en dat moet worden gewaakt dat de planning ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. De provincie heeft positief beschikt over de aanvullende aanvraag POP-subsidie. Externe

bedreiging is dat daarmee de materiële betekenis van de subsidie en het volledig voldoen aan de subsidievoorwaarden toegenomen. Om dit risico te beheersen is de accountant gevraagd om tussentijds de verantwoording van het waterschap over de POP en de synergieprojecten te bekijken en hier een oordeel en advies over te geven. De resultaten van de tussentijdse controle worden op dit moment afgewacht.

BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

De beschikbare weerstandscapaciteit kan worden onderverdeeld in

- structurele weerstandscapaciteit
- en incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit structurele middelen in de begroting waarmee optredende risico's kunnen worden opgevangen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden aangewend.

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- onbenutte belastingcapaciteit;
- geraamde begrotingsoverschotten;
- de 'post' onvoorzien.

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de waterschapstarieven te verhogen. Waterschappen kennen geen maximumhoogte waarmee tarieven kunnen stijgen, dus in principe zou de onbenutte belastingcapaciteit onbepaald zijn. In de praktijk is dat niet het geval: sociale aanvaardbaarheid speelt een grote rol. De tarieven zijn vaak onderhevig aan benchmarks: vergelijkingen tussen de tarieven van waterschappen zorgen voor minder sociale acceptatie van tarieven die meer dan gemiddeld toenemen. In het Bestuursakkoord Water is dit ook afgebakend door de afspraak om de tarieven niet meer dan 5% per jaar te laten stijgen. Waterschap Zuiderzeeland streeft naar tariefstijgingen die het gemiddelde jaarlijkse inflatiepercentage niet overstijgen. Waterschap Zuiderzeeland hanteert daarom de stelling dat ze geen onbenutte belastingcapaciteit heeft.

In de meerjarenbegroting worden geen begrotingsoverschotten geraamd. Wel wordt jaarlijks een post onvoorzien geraamd, deze post is onderdeel van de structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit van het waterschap is opgebouwd uit de volgende componenten:

- algemeen vrij aanwendbare reserves;
- dotaties en onttrekkingen aan algemene reserves in het begrotingsjaar;
- stille en aanwendbare reserves in vaste activa.

De reserves van Waterschap Zuiderzeeland bestaan uit de algemene reserve, risicoreserve en de bestemmingsreserve (tariefsegalisatie en overige). Om te bepalen of deze reserves ook tot de incidentele weerstandscapaciteit moeten worden gerekend is het relevant of deze reserves vrij aanwendbaar zijn, of dat het 'gebonden' reserves zijn. Het Waterschapsbesluit bevat geen duidelijke uitwerking van 'vrij beschikbare reserves'. Waterschap Zuiderzeeland is terughoudend in het vormen van bestemmingsreserves en vormt deze alleen voor een hard en specifiek doel. Over deze bestemmingsreserves kan daardoor in het algemeen niet vrij worden beschikt. Waterschap Zuiderzeeland rekent bestemmingsreserves daarom niet tot de incidentele weerstandscapaciteit.

De stille reserve is de totale waarde van activa die te laag of met nulwaarde gewaardeerd zijn op de balans, en die wanneer men dat zou willen direct verkoopbaar zijn. Het gaat hier dus om twee belangrijke elementen: de activa moeten meer waard zijn dan de boekwaarde, en het activum moet vrij verhandelbaar zijn.

Wat betreft financiële vaste activa beschikt Waterschap Zuiderzeeland alleen over 68 aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank. Deze aandelen zijn op de balans gewaardeerd tegen de aanschafwaarde. De netto vermogenswaarde is een veelvoud van deze aanschafwaarde. De meerwaarde hierop zou onderdeel uit kunnen maken van de stille reserves. Echter: de aandelen zijn beperkt verhandelbaar. Bij verkoop moeten ze volgens de statuten van de Waterschapsbank overgaan op een ander publiekrechtelijk lichaam. De Raad van Commissarissen van de Waterschapsbank moet toestemming geven. Het meenemen van beperkt verhandelbare activa bij de berekening van het weerstandsvermogen ligt volgens de Commissie BBV niet voor de hand. Op basis hiervan kunnen we concluderen dat Waterschap Zuiderzeeland geen stille reserves in de financiële vaste activa heeft.

Daarnaast bezit Waterschap Zuiderzeeland materiële vaste activa. De activa met de grootste waarde zijn de dijken, watergangen, gemalen en afvalwaterzuiveringsinstallaties. De overwaarde van deze activa kunnen onderdeel uitmaken van de stille reserves. De centrale vraag is echter: zijn de betreffende kapitaalgoederen vrij verhandelbaar? Dijken, watergangen gemalen en afvalwaterzuiveringsinstallaties zijn dat niet. Op de kantoorgebouwen wordt geen noemenswaardige stille reserve verwacht. De regiokantoren zijn niet courant. Alleen het hoofdkantoor is courant, maar hiervan zal de stille reserve, zijnde het verschil tussen de actuele waarde en de boekwaarde, gezien de huidige malaise in de kantorenmarkt zeer gering zijn. Daarom kan worden gesteld dat Waterschap Zuiderzeeland geen stille reserves heeft in de materiële vaste activa.

Concluderend kan wat betreft de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit de onderstaande tabel worden gevolgd.

TABEL 7.25 **WEERSTANDSCAPACITEIT 2014 (BEGROTE STAND PER 1-1-2014)**
(BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

ONDERDEEL	2013
Weerstandscapaciteit structureel	
Post onvoorzien	0,1
<i>Weerstandscapaciteit structureel</i>	0,1
Weerstandscapaciteit incidenteel	
Risicoreserve	9,9
Algemene reserve	6,5
Dotaties en onttrekkingen aan algemene reserves in het begrotingsjaar	-
<i>Weerstandscapaciteit incidenteel</i>	16,4
Beschikbare weerstandscapaciteit	16,5

7.9 FINANCIERING

INLEIDING

Waterschap Zuiderzeeland verkeert, net als de meeste andere lagere overheden, in een situatie van financieringsbehoefte. Dit houdt verband met het stelsel van baten en lasten. Hierbij worden investeringsuitgaven geactiveerd en worden de kapitaallasten gespreid over de levensduur van de investering ten laste gebracht van de exploitatie. Investeringsuitgaven moeten voorgefinancierd worden omdat de inkomsten en uitgaven niet synchroon lopen. Voor het financieren van de uitgaven heeft het waterschap interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de lopende inkomsten. Onder de externe financiering vallen de kortlopende en langlopende leningen. Door de omvangrijke investeringen moet er relatief veel worden geleend. Treasury heeft hierbij als doel om een optimaal resultaat te bereiken tussen rentelasten en risico. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen het waterschap uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Prudent beheer is hierbij de basisregel.

RENTEVISIE

De rentevisie is gebaseerd op de huidige marktgegevens. Hoe de ontwikkeling van de rente van nieuw af te sluiten langlopende geldleningen de komende tijd zal zijn, kan op dit moment moeilijk worden ingeschat. Thésor, onze adviseur op treasury gebied voorziet de komende jaren geen aanleiding voor grote stijgingen van de rentes. Het huidige rentepercentage van een langlopende geldlening van 15 jaar met een vast rentepercentage en zonder jaarlijkse aflossingen bedraagt ruim 3,5% bij de Nederlandse Waterschapsbank.

RISICOBEEHER

Het beleid omtrent het risicobeheer van het waterschap is deels vastgelegd in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Waterschap Zuiderzeeland en deels vastgelegd in de in januari 2013 herziene nota Risicobeleid. Bij het risicobeheer gelden de hieronder genoemde uitgangspunten:

- *Algemeen*

In de beleidsuitgangspunten is aansluiting gezocht bij de richtlijnen van de Unie van Waterschappen en de Waterschapsbank. Het waterschap zal geen beleggingsfunctie gaan invullen.

- *Beleggingen*

Het waterschap zal overtollige gelden alleen uitzetten voor de uitoefening van de publieke taken. Uitzettingen in de vorm van private aandelen (ondernemingen) zullen niet plaatsvinden, gezien het grote risico dat hiermee wordt gelopen, hoewel de wet Fido het beleggen in aandelen van ondernemingen in de publieke sfeer toestaat. Op dit moment beschikt het waterschap over een pakket aandelen in de Nederlandse Waterschapsbank voor een bedrag van € 9.870.

- *Liquiditeiten*

Eventuele tijdelijke liquiditeitsoverschotten zullen tegen rente worden uitgezet bij een voldoende kredietwaardige instelling. De kredietwaardigheid van de tegenpartij (financiële instelling) moet minimaal voldoen aan de AA-rating.

KASGELDLIMIET

De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal houdt in het totaal van de brutolasten (de som van de kostensoorten) volgens de begroting per 1 januari van het desbetreffende jaar. Over de renterisico's van de vlottende schulden is in de wet Fido bepaald dat in een kwartaal de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal van een waterschap de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. Het percentage van de kasgeldlimiet is in de wet Fido voor de waterschappen vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal. Bij een bruto begrotingstotaal van ruim € 73 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet ruim € 16,8 miljoen.

RENTERISICONORM

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van lang lopende geldleningen. Het doel hiervan is te komen tot een spreiding van de fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen. Dit doel wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geld en de markttarieven. Bedoelde aanpassingen van rentepercentages doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van een bestaande lening te voldoen. Renteherziening doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd herziet. In de uitvoeringsregeling Wet Fido is de renterisiconorm bepaald op 30%.

Concreet stelt de renterisiconorm dat per jaar maximaal een bedrag gelijk aan 30% van de bruto begrotingsomvang in aanmerking mag komen voor herfinanciering en/ of renteherziening. Binnen de Wet Fido is een bindend kader vastgesteld om bij een overschrijding van de renterisiconorm maatregelen te treffen.

TABEL 7.26 RENTERISICONORM (BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

		2014	2015	2016	2017
(1)	Renteherzieningen	-	-	-	-
(2)	Aflossingen	8,8	8,8	8,1	7,8
(3)	Renterisico (1 + 2)	8,8	8,8	8,1	7,8
(4a)	Bruto begrotingstotaal	74,2			
(4b)	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%			
(4)	Renterisiconorm (4a + 4b)	22,2			
(4)	Renterisiconorm	22,2			
(3)	Renterisico	- 8,8			
(5a)	Ruimte onder renterisiconorm (4 - 3)	13,4			

FINANCIERINGSBEHOEFTE

De nieuw aangetrokken leningen in de periode van deze Meerjarenbegroting hebben betrekking op de investeringen zoals opgenomen in het Investeringsplan 2014-2017.

KASBEHEER

De inkomende en de uitgaande geldstroom van het waterschap lopen niet synchroon. De uitgaven zijn min of meer gelijkelijk over het jaar verdeeld, terwijl de opbrengsten meer in piekvorm worden ontvangen. Het treasurybeleid is erop gericht om een zo gunstig mogelijk renteresultaat te behalen. Aan de hand van de actuele en de verwachte liquiditeitspositie wordt bepaald of geld voor de korte termijn (korter dan één jaar) moet worden aangetrokken. In het komende jaar wordt getracht om de liquiditeitsprognoses te verbeteren.

INFORMATIEVOORZIENING

Over de kasgeldlimiet en renterisiconorm wordt gerapporteerd aan de toezichthouder. Daarnaast wordt eveneens per kwartaal aan het Centraal Bureau voor de Statistiek een rapportage gedaan over het EMU-saldo.

7.10 VERBONDEN PARTIJEN

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de ontwikkelingen omtrent de door Waterschap Zuiderzeeland aangegane bestuurlijke participaties. Verbonden partijen zijn een manier om beleidsvoornemens uit de programma's uit te voeren. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het waterschap een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Een bestuurlijk belang heeft een waterschap wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft. Een financieel belang heeft een waterschap indien de middelen die deze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het waterschap.

BELEID TEN AANZIEN VAN DE VERBONDEN PARTIJEN

De participaties van Waterschap Zuiderzeeland zijn zowel van publiekrechtelijke als van privaatrechtelijke aard. In verschillende beleidssectoren van het waterschap, met verschillende motieven, komend vanuit verschillende uitgangsposities, werd de afweging voor het aangaan van een bestuurlijke participatie gemaakt en werd gekozen voor een specifieke juridische constructie.

Per participatie wordt hieronder aangegeven:

- welk beleid de verbonden partij uitvoert;
- wat de uitvoering van het beleid door de verbonden partij oplevert;
- wat de belangrijke ontwikkelingen in 2013 bij de verbonden partij zijn.

NEDERLANDSE WATERSCHAPSBANK (NWB)

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de NWB bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Als gevolg van het Bazel III-akkoord zijn de eisen van de kredietwaardigheid van banken verscherpt. De algemene vergadering van aandeelhouders heeft besloten om vooralsnog voor onbepaalde tijd ingang van vorig jaar geen dividend aan aandeelhouders uit te keren, maar het dividend volledig aan de reserves toe te voegen.

GR GEMEENSCHAPPELIJK BELASTINGKANTOOR LOCOCENSUS TRICIJN

De heffing en inning van de waterschapsbelastingen liggen in handen van het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT). Door op het gebied van de inning van belastingen samen te werken met anderen, worden de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk gehouden. Op dit moment nemen er zeven waterschappen deel aan de gemeenschappelijke regeling (Zuiderzeeland, Vallei en Veluwe, Rijn en IJssel, Velt en Vecht, Regge en Dinkel, Reest en Wieden en Groot-Salland) en drie gemeenten (Leusden, Nijkerk en Dronten). Vanaf 1 januari 2014 gaan de waterschappen Velt en Vecht en Regge en Dinkel fuseren tot waterschap Vechtstromen. Tevens treedt de gemeente Zwolle toe tot GBLT. Het aantal deelnemers aan GBLT bedraagt dan tien. De ontwikkelingen bij GBLT staan beschreven in de begroting 2014 met daarin opgenomen de meerjarenraming 2015-2017 van GBLT.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING INZAKE SAMENWERKING BIJ LABORATORIUMONDERZOEK

Het laboratorium van Waterschap Groot Salland verricht o.a. laboratoriumonderzoek voor Waterschap Zuiderzeeland en draagt zo indirect bij aan de verwezenlijking van het programma Schoon water van Waterschap Zuiderzeeland. Door chemisch, bacteriologisch en biologisch onderzoek te verrichten is controle op naleving van vergunningen mogelijk, het beheersen en het beoordelen van de kwaliteit van het oppervlaktewater/waterbodem en de controle op het zuiveren van afvalwater. De gezamenlijke uitvoering van laboratoriumonderzoek bevordert efficiënt en doelmatig laboratoriumwerk en borgt kwaliteit.

In de afgelopen jaren zijn diverse verkenningen afgerond om de doelmatigheid en efficiency verder te vergroten door op grotere schaal te gaan samenwerken (of te fuseren). Daaruit is gekomen dat fusie tussen de waterschapslaboratoria van Groot Salland en Regge en Dinkel voor de betrokken partijen het meeste kans biedt om de samenwerking op het laboratoriumonderzoek ook op langere termijn te kunnen continueren en efficiënt en doelmatig uit te voeren.

in het najaar van 2013 leidt dit tot een bestuurlijke besluitvorming voor de oprichting van een nieuwe laboratoriumorganisatie die gaat werken voor de waterschappen Groot Salland, Vallei en Veluwe, Vechtstromen (fusiewaterschap van Regge en Dinkel en Velt en Vecht), Rijn en IJssel, Reest en Wieden en Zuiderzeeland. Onder voorbehoud van bestuurlijke goedkeuring kan de fusie van de huidige laboratoria per 1 januari 2014 van start gaan. Het geïntegreerde laboratorium heeft enige jaren tijd nodig om de voordelen van de schaalvergroting te realiseren en optimaal te gaan functioneren. Uiterlijk op 1 januari 2017 moet het volledige transitieproces naar zijn afgerond.

WATERSCHAPSHUIS

Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 25 waterschappen op het gebied van ICT. In 2012 is het weinig succesvolle project TAX-i definitief afgesloten en heeft afrekening met de waterschappen plaatsgevonden. De evaluatie van het project geeft aanleiding tot een heroverweging van ambitie, taken en rollen van Het Waterschapshuis. De stichting Het Waterschapshuis is per ultimo 2012 overgegaan naar een gemeenschappelijke regeling. In 2013 zal het GR-bestuur als eerste een herdefiniëring van Het Waterschapshuis als landelijke ICT-samenwerkingsorganisatie ter hand nemen, onder de naam HWH 2.0. De voor HWH 2.0 gevormde stuurgroep heeft een advies gegeven om te komen tot een behoorlijke versmalling van taken van Het Waterschapshuis. Ons waterschap heeft hier een reactie op gegeven, samen met vele andere waterschappen. Vooralsnog lijkt deze versmalling doorgezet te worden. In de tweede helft van 2013 zal dit tot besluitvorming leiden.

REGELING ERFGOEDCENTRUM NIEUWLAND

Een gedeelte van het archief is ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling Erfgoedcentrum Nieuw Land. Het Erfgoedcentrum beheert archieven van verschillende gemeenten, de provincie Flevoland, twee stichtingen en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Hierdoor wordt zowel een kosten- als ruimtebesparing gerealiseerd. Het waterschap voldoet met deze samenwerking aan de archiefverplichting voor overheidsorganisaties. Door nadruk te leggen op de drie-eenheid museum/archief/studiecentrum probeert Nieuw Land een brede doelgroep actief en attractief te informeren over het cultureel erfgoed van Flevoland en het Zuiderzeeproject. Heemraad C.A.A.A. Maenhout is namens het waterschap en de deelnemende gemeenten bestuurslid in het bestuur van Nieuw Land. In 2014 zullen de taken en de organisatiestructuur van het huidige samenwerkingsverband mogelijk worden aangepast.

STICHTING GBKN FLEVOLAND

Stichting GBKN Flevoland heeft als doel het in stand houden, bijhouden en exploiteren van de Grootschalige Basiskaart Nederland voor Flevoland, het bevorderen van overleg tussen de samenwerkende partners en het voeren van overleg met publiek- en privaatrechtelijke instellingen ter uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst. De GBKN is voor Waterschap Zuiderzeeland van groot belang bij de uitoefening van zijn taken. Samenwerking in Stichting GBKN Flevoland waarborgt dat de GBKN Flevoland wordt bijgehouden en de basiskaart op een juiste en verantwoorde wijze wordt geëxploiteerd. Een meerjarige ontwikkeling binnen de Stichting GBKN Flevoland is het meewerken om de opvolger van de GBKN, de BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie), toe te voegen aan het stelsel van basisregistraties. Hiermee wordt deze BGT de standaard en basis voor topografische bestanden in Nederland. Voor de BGT is al een nieuwe samenwerkingsvorm opgericht. Zolang er geen BGT van een gebied bestaat blijft de GBKN daar bijgehouden worden. De planning van algehele afronding en opheffing van de GBKN ligt rond december 2015.

STICHTING TOEGEPAST ONDERZOEK WATERBEHEER

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. De kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch en sociaal-wetenschappelijk gebied. Het STOWA draagt bij aan kennisvergroting van het waterschap over het waterbeheer. Daarnaast ondersteunt STOWA in een aantal gevallen intern onderzoek door ons waterschap. Heemraad A.J.M. Schelwald - Van der Kley is bestuurslid in het bestuur van de stichting.

7.11 EMU-SALDO

INLEIDING

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Hierbij zitten ook inkomsten en uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- en verkopen grond, investeringen en investeringsbijdragen. Financiële transacties als de verkoop van deelnemingen worden echter niet als inkomsten of uitgaven gezien.

De zeventien landen die meedoen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU), hebben de euro als officiële munt. Zij hebben in het stabiliteits- en groeipact afspraken gemaakt over het op orde houden van de overheidsfinanciën. Een van deze afspraken heeft betrekking op het begrotingstekort van landen, oftewel het EMU-tekort. Als het EMU-tekort van een van de lidstaten boven de 3% BBP uitkomt, krijgt het land een officiële waarschuwing. In het uiterste geval kan de Europese Raad van Ministers ook boetes opleggen.

Het EMU-saldo betreft de totale overheid en dus ook waterschappen beïnvloeden of Nederland zich aan de Europese afspraken houdt. Om het EMU-saldo te kunnen beheersen maakten het kabinet en de decentrale overheden in oktober 2004 afspraken. Voor de waterschappen komen deze afspraken er onder andere op neer dat als hun totale bijdrage aan het EMU-tekort meer dan 0,05% van het Bruto Binnenlands Product is (in 2013 is het BBP geraamd op € 622 miljard) zij meer dan evenredig aan het Nederlandse EMU-tekort bijdragen.

BEREKENING

Hieronder treft u de tabel aan waarin de berekening van het EMU-saldo voor Waterschap Zuiderzeeland is weergegeven.

TABEL 7.27 EMU SALDO (BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

		2014	2015
1	EMU-exploitatiesaldo	- 1,3	- 2,9
2	Invloed investeringen		
	– netto investeringsuitgaven	- 12,5	- 4,9
	+ verkoop materiële en immateriële activa	-	-
	+ afschrijvingen	+ 9,0	+ 8,9
3	Invloed voorzieningen		
	+ toevoeging aan voorziening t.l.v. exploitatie	+ 1,6	+ 1,6
	– onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	-	-
	– betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	- 1,6	- 1,6
	+ externe vermeerderingen van voorzieningen	-	-
4	Invloed reserves		
	– betalingen rechtstreeks uit reserves	- 2,1	- 1,7
	+ externe vermeerderingen uit reserves	-	-
5	Deelnemingen en aandelen		
	– boekwinst	-	-
	+ boekverlies	-	-
	EMU-saldo	- 6,9	- 0,6
	<i>Referentiewaarde</i>	- 11,9	- 12,2

De referentiewaarde is het maximale toegestane EMU-saldo van ieder individueel waterschap, omgerekend naar de grootte van het waterschap. De individuele EMU-referentiewaarden zijn vooral bedoeld als richtsnoer voor het toegestane tekort op het niveau van individuele overheden. Een individueel waterschap moet wel kijken naar zijn referentiewaarde, maar deze niet als absolute sturingsvariabele hanteren en dus ook niet 'op de euro nauwkeurig' gaan zorgen dat de eigen EMU-saldi in de verschillende jaren in overeenstemming worden gebracht met de referentiewaarden'. Bij de referentiewaarde is nog geen rekening gehouden met de gewijzigde verdeling van de EMU ruimte van de decentrale overheden. Door de wijziging zal het aandeel van de waterschappen toenemen van 0,05% naar 0,07%. De hierboven genoemde referentiewaarde zal daardoor met 40% toenemen.

WET HOF

Het wetsvoorstel Houdbare overheidsfinanciën (Hof) is op 23 april jl. door de Tweede Kamer aangenomen. Gegeven de stemverhoudingen verwacht de Unie dat ook de Eerste Kamer later dit jaar akkoord zal gaan met het wetsvoorstel. Indien dit het geval is, treedt de wet op 1 januari 2014 in werking.

De wet gaat de financiële verhoudingen tussen het Rijk en decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) regelen. Het doel van de wet is o.a. te verzorgen dat Nederland voldoet aan de EMU norm van maximaal 3% tekort op de begroting. Bij het EMU tekort horen ook de tekorten van de lokale overheden. Daarom wil de Rijksoverheid, die beboet kan worden als de 3% norm wordt overtreden, daar grip op hebben. Overigens is de wet Hof geen dictaat uit Brussel, hoe lidstaten grip hebben op de financiën van lagere overheden laat Brussel over aan de lidstaten.

De wet Hof gaat er vanuit dat de provincies, gemeenten en waterschappen samen met het Rijk een bijdrage leveren aan het verbeteren van de overheidsfinanciën van Nederland als lidstaat van de EU. Voor 2013 heeft het Rijk bepaald dat het EMU-tekort van de decentrale overheden maximaal 0,5% BBP mag bedragen. Over de bijdrage in de periode 2014-2017 is in januari 2013 het 'Financieel Akkoord' afgesloten.

Het betreft een akkoord tussen een delegatie vanuit het kabinet en delegaties vanuit IPO, VNG en UvW. Vanuit het kabinet is aangegeven dat het akkoord niet verder onderhandelbaar is. Er kon dus alleen een ja of nee worden gezegd. Zowel de IPO, VNG als de UvW hebben uitgesproken dat de afspraken aanvaardbaar zijn. Via de Unie van waterschappen heeft ons waterschap ingestemd met het onderhandelaarsakkoord.

Het akkoord betrof 3 dossiers:

1. De Wet Hof
2. Schatkistbankieren
3. BTW compensatiefonds

Ad 1. Wet Hof

- De tekortnorm van 0,5% van het BBP (het aandeel van de waterschappen is hierin 0,05%) wordt de komende jaren (2013 tot en met 2015) niet aangepast. Wel wordt de ambitie uitgesproken een lager tekort te realiseren.
- In 2015 wordt bekeken op basis van realisatie in voorgaande jaren of een saldodaling verantwoord en mogelijk is.
- Er vinden geen financiële sancties plaats, wanneer de tekortnorm niet wordt gehaald.
- Er blijft hierdoor voldoende ruimte om ook de komende jaren (in ieder geval tot en met 2015) de noodzakelijke investeringen uit te voeren.

Ad 2. Schatkistbankieren

- De regeling blijft grotendeels conform het voorstel van het kabinet. Een paar kleine onvolkomenheden worden uit het voorstel gehaald.
- Waterschappen verkeren over het algemeen niet in de positie dat zij over overtollige gelden beschikken, die zij tijdelijk kunnen uitlenen. De impact van de gemaakte afspraken is derhalve gering.
- Wat voor waterschappen van belang is dat afgesproken is dat er een administratieve drempel komt van 0,75% van de begrotingsomvang.
- Tevens wordt het mogelijk dat decentrale overheden onderling mogen lenen en uitlenen.

Ad 3. BTW compensatiefonds

- Waterschappen nemen geen deel aan het BTW compensatiefonds. Het voorstel en de gemaakte afspraken zijn dus niet van toepassing op de waterschappen (wel op de provincies en gemeenten)
- Voor de geïnteresseerden: het BTW compensatiefonds wordt niet afgeschaft. De besparing, die hiermee zou worden bereikt, blijft wel ingeboekt en leidt tot een korting van het Provincie- en Gemeentefonds van in totaal 550 miljoen.

DEEL 3

EXPLOITATIE- BEGROTINGEN

8	BEGROTING NAAR KOSTENSOORT.....	107
9	BEGROTING NAAR BBP BELEIDSVELD.....	108
10	BEGROTING NAAR KOSTENDRAGER.....	109

8 EXPLOITATIE- BEGROTING NAAR KOSTENSOORT

TABEL 8.1 EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTENSOORT (ALLE BEDRAGEN IN DUIZENDEN EURO'S)

	OMSCHRIJVING	REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014
	Lasten			
4.1	Rente en afschrijvingen	13.927	13.875	13.591
4.2	Personeelslasten	19.554	19.971	20.622
4.3	Goederen en diensten van derden	36.951	38.641	39.320
4.4	Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien	3.423	630	630
	Totaal lasten	73.855	73.117	74.163
	Baten			
8.1	Financiële baten	1.000	1.200	1.200
8.2	Personeelsbaten	61	-	-
8.3	Goederen en diensten aan derden	4.788	823	889
8.4	Bijdragen van derden	2.713	2.101	1.839
8.5	Waterschapsbelastingen	66.219	67.445	68.180
8.6	Interne verrekeningen	579	688	705
	Totaal baten	75.360	72.257	72.813
	Exploitatieresultaat	1.505	- 860	- 1.350
9.1	Inzet (bestemmings)reserves	1.192	860	1.350
	Te verdelen resultaat	2.697	-	-

9 EXPLOITATIE- BEGROTING NAAR BBP BELEIDSVELD

TABEL 9.1 EXPLOITATIEBEGROTING NAAR BBP BELEIDSVELD (ALLE BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)*

	OMSCHRIJVING	REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014
BV1	Planvorming	4,4	4,6	4,6
BV2	Aanleg en onderhoud waterkeringen	6,0	5,7	6,9
BV3	Inrichting en onderhoud watersystemen	21,4	25,2	25,9
BV4	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	21,7	22,2	22,1
BV5	Vergunningverlening en handhaving keur	0,2	0,4	0,4
BV6	Beheersing van lozingen	2,5	2,8	2,8
BV7	Grondwaterbeheer	0,1	0,2	0,2
BV8	Heffing en invordering	3,4	3,4	3,2
BV9	Bestuur en communicatie	3,8	3,8	3,7
	Netto lasten	63,5	68,3	69,5
BO	Belastingopbrengsten	66,2	67,4	68,2
	Exploitatieresultaat	2,7	- 0,9	- 1,3

- Voor de vergelijkbaarheid van de begrotingscijfers 2014 zijn de vergelijkende cijfers (realisatie 2012 en begroting 2013), daar waar nodig, aangepast.

10 EXPLOITATIE- BEGROTING NAAR KOSTENDRAGER

TABEL 10.1 EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTENDRAGER (ALLE BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S)

	OMSCHRIJVING	REALISATIE 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2014
	Netto lasten			
TK1	Watersysteembeheer	37,9	41,1	42,5
TK2	Zuiveringsbeheer	26,7	27,1	26,9
OVZ	Onvoorzien	0,1	0,1	0,1
	Totaal lasten	64,7	68,3	69,5
	Belastingen			
TK1	Watersysteembeheer	39,2	40,2	40,9
TK2	Zuiveringsbeheer	27,0	27,2	27,3
	Totaal baten	66,2	67,4	68,2
	Exploitatieresultaat	1,5	- 0,9	- 1,3
	Inzet (bestemmings)reserves	1,2	0,9	1,3
	Te verdelen resultaat	2,7	-	-

DEEL 4

BIJLAGEN

11 BIJLAGEN..... 113

11 BIJLAGEN

AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

AMvB	Algemene maatregel van Bestuur
ARBO	Arbidsomstandigheden
AV	Algemene Vergadering
AWZI	Afvalwater zuiveringsinstallatie
BBP	Beleids- en Beheerproces
BERAP	Bestuursrapportage
BHV	Bedrijfshulpverlening
BMA	Bestuurs- en Management Aanpak
BPW	Beleidsplan Waterkeringen
BTW	Belasting toegevoegde waarde
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DenH	Dijkgraaf en Heemraden
DIV	Documentaire informatie voorziening
EKRW	Europese Kaderrichtlijn Water
EMU	Europese Monetaire Unie
EVZ	Ecologische Verbindingszones
FBOW	Flevolands Bestuurlijk Overleg Water
FIDO	Financiering Decentrale Overheid
GBA	Gemeentelijke Bevolkingsadministratie
GEP	Gewenst Ecologisch Potentieel
GBLT	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn
GGOR	Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime
GIS	Geografisch Informatie Systeem
HIS	Hoog water Informatiesysteem
HWBP	Hoogwater Beschermingsprogramma
IBA	Individuele behandeling afvalwater
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IPO	Interprovinciaal Overlegorgaan
IZA	Instituut Zorgverzekering Ambtenaren Nederland
IWW	Integrale Waterwet
KAM	Kwaliteit, Arbo en Milieuzorg
KTO	Klant Tevredenheidsonderzoek
LBOT	Lozingenbesluit Open Teelten
LOV	Leef Omgevings Verkenner
MEP	Maximaal Ecologisch Potentieel
MER	Milieu Effect Rapportage
MIS	Management Informatie Systeem
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NEN	Nederlands Normalisatie Instituut
NOP	Noordoostpolder
nHWBP	Nieuw Hoogwater Beschermingsprogramma
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
OPF-2	Omgevingsplan Flevoland
P&C	Planning & Control

P&O	Personeel & Organisatie
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RIZA	Rijksinstituut Zuivering Afvalwater
RWZI	Rioolwater zuiveringsinstallatie
SD	secretaris-directeur
SGBP	Stroomgebiedsbeheersplan
STOWA	Stichting toegepast onderzoek waterbeheer
SWOT	Strength, Weakness, Opportunities, Threats
UVW	Unie van Waterschappen
ve	Vervuilingseenheid
VCA	Veiligheids checklist aannemers
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WB21	Waterbeheer 21e eeuw
WBP	Waterbeheerplan
WKK	Warmte Kracht koppeling
WM	Wet Milieubeheer
WOZ	Wet Onroerende Zaken
WVO	Wet Verontreiniging Oppervlaktewater
ZZL	Zuiderzeeland

COLOFON

WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

Lindelaan 20
Postbus 229
8200 AE Lelystad
telefoon (0320) 274 911
fax (0320) 247 919
e-mail waterschap@zuiderzeeland.nl
website www.zuiderzeeland.nl

TEKST

Waterschap Zuiderzeeland

FOTOGRAFIE

Aatjan Renders

VORMGEVING

Simons en Boom, Arnhem

december 2013